

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
Strategic Studies Center, National Defence Studies Institute

จุดสาร

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ SSC Journal

10th year 1st issue (October - December 2019)
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2562)

4

การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ
ของสงคราม กรณีศึกษา
จากอิหร่าน เยเมน
และ การโจมตีซาอุดีอาระเบีย

9

กระบอกที่อาจสามารถ
เอาชนะเรือได้

25

สถานการณ์
การก่อการร้าย

หน้า

ฉาก การเปลี่ยนแปลงของโลกที่ได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้พลวัตของภัยคุกคามทั้งตามแบบ (Traditional Threats : TTs) และภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non – Traditional Threats : NTTs) มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ภัยคุกคามด้านระบาดวิทยา ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนจนถึงภัยพิบัติธรรมชาติ โดยภัยคุกคามเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพลังงานและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศยังได้เชื่อมโยงโลกไว้ด้วยกันทั้งหมด ทำให้ช่องว่างของขอบเขตรัฐถูกหลอมจนยากที่จะแยกพรมแดนได้ชัดเจน เรื่องภายในประเทศหนึ่งกลายเป็นผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ปรากฏการณ์หรือปัญหาในที่ต่างๆ ไม่เป็นเพียงเรื่องเฉพาะภายในประเทศหนึ่งอีกต่อไป แต่กลายเป็นประเด็นร่วมกันของโลก ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีอาจหลีกเลี่ยงไปจากความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในโลกไปได้ ต้องมีการปรับตัวให้พร้อมเผชิญหน้ากับความท้าทายรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจของชาติและความมั่นคงของประเทศ

ศูนย์ ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศศย.สปท.) เป็นหน่วยงานทางวิชาการของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ที่มีภารกิจหลักในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมิน จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและการป้องกันประเทศ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้รับทราบ อันเป็นประโยชน์ต่อกองทัพและประเทศชาติโดยรวม ในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่างๆ ให้พร้อมรับมือภัยคุกคามทุกรูปแบบได้

ศูนย์ ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประกอบด้วยหน่วยขึ้นตรงระดับกอง แบ่งเป็น 4 กอง คือ กองสนับสนุน กองแผนและโครงการ กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง กองภูมิภาคศึกษา ทำหน้าที่ในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลงานด้านการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ สถานการณ์ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพลังงานและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมทั้งการจัดประชุม การรวบรวมข้อมูล และจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ

ให้กับผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้รับทราบ ตลอดจนการผลิตบุคลากรด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทั้งปวงให้กับข้าราชการในกระทรวงกลาโหมและพลเรือน โดยมีการผลิตสำคัญที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ 6 ประเภท ประกอบด้วย งานวิจัย (Research) เอกสารทางวิชาการ (Working Paper) เอกสารประเมินยุทธศาสตร์ (Strategic Review) เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง (SSC Focus) รวมทั้งวารสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ (SSC Journal)

สำเนา วารสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสถานการณ์ทางความมั่นคงต่างๆ รวมทั้งบทวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นทิศทางความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการติดตามและประเมินผลสถานการณ์ความมั่นคงต่อไป

สุดท้าย นี้คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามผลงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมท่านสามารถให้ข้อเสนอแนะมาได้ที่ admin_info@sscthailand.org หรือ www.sscthailand.org

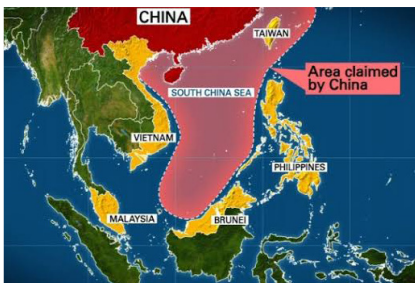
ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
วารสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
(Strategic Studies Center Journal)
พิมพ์ครั้งที่ 1 – กรุงเทพฯ จำนวน 400 เล่ม ISBN 0858-8751
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2562
32 หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2537
© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

จัดพิมพ์โดย
กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2275 5715 เว็บไซต์ www.sscthailand.org

ผู้อำนวยการ : พล.อ.ต. ภูมิใจ เลขสุนทรการ
รองผู้อำนวยการ : พ.อ. โสภณ ศิริงาม
: พ.อ. บัณฑิต บำเรอราช
กองอำนวยการ : น.อ. ไชยา ออกแดง
: น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ
: พ.อ. สุทัศน์ ครุฑในเมือง
: พ.ท. หญิง วาทีณี ดิงสมบัติยุทธ
: จ.อ.หญิง สุวิมล สารโกศล พรนวม
: น.ส. ธาราทิพย์ กัลยาณมิตร
: น.ส. ภิญญา อุไรรัตน์
ศิลปกรรม : จ.ท. ชาญชัย ว่างวงศ์
: นาง กัญจนีพร มหาวารากุล
: น.ส. สุพัตรา หนูยศ

บทนำ สารบัญ

ส่วนที่ 1 การติดตามงานวิชาการ หน่วยงานคลังสมองที่สำคัญ (Think tank monitor)

1. การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของสงคราม กรณีศึกษาจากอิหร่าน เยเมน และการโจมตีซาอุดีอาระเบีย 4
2. ข้อคิดจากการฝึกซ้อมทางทะเล อาเซียน-สหรัฐฯ 4
3. มุมมองของจีนต่อระเบียบระหว่างประเทศ 5
4. การหารือระหว่างอาเซียนและจีนในแนวปฏิบัติของทะเลจีนใต้ ท่ามกลางข้อกังขาของ สหรัฐฯ 6
5. การลดระดับความสำคัญการส่งผู้แทนร่วมประชุมของสหรัฐฯ ก่อให้เกิดความกังวลสำหรับอาเซียน 7
6. การถอนตัวของอินเดียจาก RCEP มีผลอย่างไรอาเซียน อินเดีย และแนวคิดอินโด-แปซิฟิก 8
7. กระจกที่อาจสามารถเอาชนะเสียได้ 9
8. หลักการของ AI และความท้าทายของการนำไปปฏิบัติ 10

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญ

1. สถานการณ์ภายใน สปป.ลาว 11
2. สถานการณ์ภายในประเทศมาเลเซีย 12
3. สถานการณ์ภายในสหภาพเมียนมา 13
4. สถานการณ์ภายในประเทศฟิลิปปินส์ 14
5. สถานการณ์ภายในประเทศสิงคโปร์ 16
6. สถานการณ์ภายในประเทศเวียดนาม 17
7. การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 18
8. การประชุมสุดยอดอาเซียน-เกาหลีใต้ 21
9. การประชุม Reagan National Defense Forum 23
10. สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี 24
11. สถานการณ์การก่อการร้าย 25
12. สถานการณ์ภัยพิบัติและโรคระบาด 27

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

1. การประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ครั้งที่ 1/2562 28
2. การฝึกอบรมภายใต้โครงการ “Senior Security Studies Course” 30
3. การสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 1/2563 31
4. การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างประเทศ 31

การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของสงคราม กรณีศึกษา จากอิหร่าน เยเมน และการโจมตีซาอุดีอาระเบีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.น. ธำรงชัย หนูนุกักดี

สถาบัน Center for Strategic and International Studies (CSIS) ซึ่งเป็น Think Tank ของ สหรัฐอเมริกา ได้อธิบายถึง “การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของสงคราม กรณีศึกษาจากอิหร่าน เยเมน และการโจมตีซาอุดีอาระเบีย” สรุปได้ดังนี้

ไม่เคยมีคำทำนายที่ชัดเจนถึงวิวัฒนาการของการทำสงครามในอนาคต เช่นเดียวกับที่ไม่มีใครทำนายว่าเทคนิค ยุทธวิธี และธรรมชาติทางยุทธศาสตร์ของสงครามโลกครั้งที่ 1 จะเป็นอย่างไร ในสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการใช้แก๊สพิษ กำลังทางอากาศ เรือดำน้ำ เรือบรรทุกเครื่องบิน และยุทธวิธีโจมตีอย่างรวดเร็ว (Blitzkrieg) ของเยอรมัน หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการปรับ โครงสร้างกำลังทางบก เรือ และอากาศ สำหรับสงครามนิวเคลียร์ที่ตามมาด้วยการจับกลุ่มด้านความมั่นคง การทำสงครามตามแบบขนาดเล็กและการก่อความไม่สงบตามพื้นที่เผชิญหน้าที่สำคัญของ NATO และ WARSAW Pact จนมาถึงสงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งที่ 1 ทั่วโลกได้รับรู้ถึง “การโจมตีที่แม่นยำ (Precision Strike)” ของกำลังทางอากาศ ซึ่งความได้เปรียบในการทำสงครามได้อยู่ที่สหรัฐฯ และชาติพันธมิตร ต่างจากที่นักวางแผนทางทหารและนักวิเคราะห์ได้ทำนายไว้ก่อนเกิดสงคราม การโจมตีด้วยจรวดมิสไซล์นำวิถีจาก “อากาศยานรบไร้คนขับ

(Unmanned Combat Aerial Vehicle : UCAV)” ที่ซาอุดีอาระเบีย เป็นอีกวิวัฒนาการหนึ่งของการโจมตีที่แม่นยำ เป็นผลจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางทหาร ยุทธวิธี และรูปแบบการทำสงคราม ย้ำเตือนว่าควรคำนึงถึงภัยจาก

การโจมตีด้วยอาวุธโจมตีตามแบบที่มีราคาถูก ในระดับเดียวกันหรือมากกว่าการคำนึงถึงการใช้กำลังทางอากาศขนาดใหญ่ ดังที่เคยใช้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามเวียดนาม

ยังไม่มี ความชัดเจนของผู้ลงมือ และไม่มีรายงานที่เชื่อถือได้ถึง ความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของ UCAV และชนิดของจรวดมิสไซล์นำวิถี รวมถึง “ระบบแจ้งเตือนภูมิประเทศ (Terrain Avoidance System)” ที่ UCAV ใช้บินหลบหลีกระบบการตรวจจับและการป้องกันภัยทางอากาศ ระบบการชี้เป้าหมาย และความเชื่อถือได้ของอาวุธดังกล่าว แต่มีความเป็นไปได้ว่า อิหร่าน ได้ทำการพัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าวอย่างน้อย 3-5 ปีก่อนหน้าเหตุการณ์ครั้งนี้ และเป็นไปได้ว่า จีนและเกาหลีเหนือ จะมีหรือประสบ

ที่มา : <https://www.csis.org/analysis/iran-yemen-and-strikes-saudi-arabia-changing-nature-warfare>

ความสำเร็จในการพัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าวเช่นกัน การโจมตีที่เป้าหมาย เช่น โรงกลั่นน้ำมัน โรงไฟฟ้า การติดต่อ สื่อสาร ธุรกิจ สาธารณูปโภค หรือ การคมนาคม ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นการใช้ UCAV และจรวดมิสไซล์นำวิถี ที่สร้างปัญหาอย่างมากโดยเฉพาะใน “สงครามที่มีทั้งการรบแบบและ ไม่ตามแบบ (Hybrid Warfare)” และ “สงครามในพื้นที่คลุมเครือ (Grey Area Warfare)” ที่อาจตามมาด้วยการตอบโต้ และทำให้เกิดหรือขยายความขัดแย้งให้มากยิ่งขึ้น โดยหวังผลบางประการ ซึ่งอิหร่านอาจใช้ตัวแทน (Proxies) อย่างกลุ่มฮูตีในการโจมตีครั้งนี้ ขณะเดียวกัน UCAV และจรวดมิสไซล์นำวิถี อาจสามารถติดตั้ง หัวรบนิวเคลียร์หรืออาวุธชีวภาพที่สามารถปล่อย “สารชีวภาพ (Bioagent)” ได้ในวงกว้างหรือปล่อยจาก UCAV พิสัยการบินใกล้ ที่ลักลอบเข้าไปประกอบและปล่อยสารชีวภาพ การป้องกันการโจมตีจาก UCAV และจรวดมิสไซล์นำวิถี อาจทำได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากต้องใช้งบประมาณสูง มีความยากในการวางระบบป้องกันภัยทางอากาศในบริเวณกว้าง และยากยิ่งขึ้นหากจะทำลายอาวุธดังกล่าว ทั้งที่มี “ระบบล่องหน (Stealth)” หรือไม่มีในระดับต่ำ การใช้ระบบป้องกันภัยทางอากาศระยะสั้น (Shorter-range Air Defense Systems: SHORADs) อาจช่วยได้ แต่อาจต้องลงทุนติดตั้งระบบจำนวนมาก และยังคงรับมือกับความเร็ว และความแม่นยำที่สูงขึ้น เป็นความท้าทายต่อการป้องกัน อีกทางเลือก คือ การใช้สงครามไซเบอร์และการก่อวินาศกรรม อาจเป็นอีกทางเลือกที่น่าสนใจ ในการหยุดยั้ง UCAV และจรวดมิสไซล์นำวิถี

CSIS สรุปว่าการโจมตีทางอากาศที่แม่นยำ แสดงถึงความต้องการของสหรัฐฯ ที่จะลดการเสียชีวิตของพลเรือนให้น้อยที่สุด ซึ่งแทบเป็นไปได้ในปัจจุบัน เนื่องจากในบางปฏิบัติการหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องโจมตีในพื้นที่ ที่มีการใช้พลเรือนเป็นโล่มนุษย์ เพื่อต่อรองผลประโยชน์บางอย่าง หากผู้ก่อการร้าย ลัทธิสุดโต่ง และผู้ก่อความไม่สงบ ได้มาซึ่ง UCAV พิสัยการบินใกล้ อาจกระทำการในลักษณะดังกล่าว ดังที่อิหร่านแสดงให้เห็นในการโจมตีด้วย UCAV และจรวดมิสไซล์นำวิถี เพื่อตอบโต้สงครามเศรษฐกิจ และการถูกคว่ำบาตร แสดงให้เห็นภาพของ Hybrid Warfare ที่ชัดเจนมากขึ้น และคำทำนายสำหรับสงครามอนาคตจะยังคงคลุมเครือต่อไป สำหรับประเทศไทย ควรเตรียมพร้อมสำหรับ Hybrid Warfare ด้วยการให้ทุกภาคส่วนยึดผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นภายในอาเซียน และประเทศคู่เจรจา เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน สำหรับกองทัพไทย ควรเตรียมพร้อมรับมือกับรูปแบบการโจมตีที่มีความหลากหลายมากขึ้น ตลอดจนสนับสนุนการสร้าง ความเชื่อมั่นภายใต้กรอบความมั่นคงของอาเซียน

ข้อคิดจากการฝึกร่วมทางทะเล อาเซียน-สหรัฐฯ

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.น. ธำรงชัย หนูนุกักดี

สถาบัน Institute of Southeast Asian Studies (ISEAS) ซึ่งเป็น Think Tank ของสิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “ข้อคิดจากการฝึกร่วมทางทะเล อาเซียน-สหรัฐฯ” สรุปได้ดังนี้

สองปีแรกภายใต้การบริหารของ ปธน.ทรัมป์ กท.สหรัฐฯ เป็นองค์กรนำในการคบหาของสหรัฐฯ ในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ทดแทนงานด้านการทูตที่ไม่โดดเด่นนัก หนึ่งในงานของฝ่ายทหารโดยเฉพาะ “กองบัญชาการอินโด-แปซิฟิกของสหรัฐฯ (US Indo-Pacific Command : US Indo-Pacom)” ที่ประจักษ์ชัด คือ “การทูตฝ่ายทหาร” ดังเช่น “การฝึกร่วมทางทะเลอาเซียน-สหรัฐฯ (the ASEAN-US Maritime Exercise : AUMX)” บนน่านน้ำของอาเซียน ระหว่าง 2-6 ก.ย.62 การฝึกนี้ไม่ได้สร้างความประหลาดใจแต่อย่างใด ถึงแนวคิดและแนวทางของสหรัฐฯ ในการสร้างความสัมพันธ์ทางทหารกับอาเซียน แต่น่าจะเป็น

เรื่องของการไล่ตามกิจกรรมทางการทูตฝ่ายทหารระหว่างอาเซียน-จีน ที่มีการฝึกร่วมทางทะเลไปเมื่อปีที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ทางทะเลระหว่างอาเซียน-สหรัฐฯ มีความคืบหน้ามากกว่าจีน สหรัฐฯ ที่มีการฝึกทางทหารแบบพหุภาคีประจำทุกปีและสองปีถึง 5 รหัส คือ CARAT, Cobra Gold, Khaan Quest, RIMPAC และ SEACAT ต่างจากจีนที่มีการฝึกทางทะเลอย่างเป็นทางการเพียง 2 รหัสคือ Blue Strike กับไทย เมื่อ 2553 และ Peace and Friendship Exercises กับมาเลเซีย เมื่อ 2558 ความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างจีน-ชาติสมาชิกอาเซียน กำลังเติบโตขึ้นตามลำดับ เช่น การฝึกร่วมทางทะเลครั้งที่ 2 ระหว่างจีน-สิงคโปร์ ปี 2563 ในทางกลับกัน จีนกำลังไล่ตามงานการทูตโดยฝ่ายทหารของสหรัฐฯ อยู่เช่นเดียวกัน

การฝึก AUMX แสดงถึงการขยายขอบเขตความสัมพันธ์ของสหรัฐฯ ไปสู่ทั้ง 10 ชาติสมาชิกอาเซียน และการฝึกนี้ยังเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม และ “การเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality)” ในสองทาง (1) AUMX ได้สร้างโอกาสในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี

ให้กลับมา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐฯ ที่ห่างเหินไปนับตั้งแต่ปี 2557 ซึ่งวาระการเป็นประธานอาเซียนของไทย ทำให้เกิดการประสานงานของทั้งสองประเทศในการจัดการฝึกครั้งนี้ และการที่เมียนมาเข้าร่วม AUMX ทั้งที่สหรัฐฯ เพิ่งใช้มาตรการคว่ำบาตรกรณีการจัดการวิกฤตชาวโรฮิงจาเมื่อเดือน ก.ค.62 ที่ผ่านมา เป็นต้น ดังนั้น AUMX จึงเป็นโอกาสสำคัญของสหรัฐฯ ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับเมียนมาและไทย ผ่านกิจกรรมที่บ่งชี้ระดับภูมิภาคนั้นคืออาเซียน เท่ากับว่าอาเซียน

ได้เป็นแกนกลางในการปรับปรุงความสัมพันธ์ที่กลไกทวิภาคีระหว่างประเทศไม่สามารถทำได้ และ (2) การฝึกพร้อมทางทะเลระหว่างอาเซียน-จีนเมื่อปี 2561 ซึ่งมีขนาดของการฝึกเทียบเคียงกับสหรัฐฯ ที่มีเรือรบ 8 ลำ และใช้กำลังพลกว่า 1,000 นาย เข้าร่วมการฝึก แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของอาเซียนในการจัดการฝึกกับทั้งจีนและสหรัฐฯ ที่ทั้งสองประเทศต่างมีเจตนารมณ์ในการขยายเครือข่ายด้านความมั่นคง และแสดงถึงศักยภาพของอาเซียนในฐานะการเป็นแกนกลาง

ที่มา : <https://www.iseas.edu.sg/medias/commentaries/item/10447-takeaways-from-the-inaugural-aseanus-maritime-exercise-aumx-by-tang-siew-mun-and-glenn-ong>

และผู้ประสานงาน ในการบริหารจัดการความสัมพันธ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับชาติมหาอำนาจนอกภูมิภาค ซึ่ง AUMX เป็นหลักฐานยืนยันถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ISEAS สรุปว่า ตลอดเวลาที่ผ่านมาและจนถึงอนาคตในการฝึกทางทหารระหว่างอาเซียนกับประเทศอื่นนอกภูมิภาค การฝึก AUMX แสดงถึงความปรารถนาของชาติมหาอำนาจนอกภูมิภาคที่ต้องการสร้างความร่วมมือกับอาเซียน และเป็นบททดสอบถึงการให้ความตระหนักต่อชาติมหาอำนาจนอกภูมิภาคของอาเซียน ซึ่งอาเซียนยังคงต้องการยืนยันถึงการเป็นแกนกลางในภูมิภาค สำหรับประเทศไทย ควรให้การสนับสนุนแนวคิดและกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างความเป็นแกนกลางของอาเซียน ซึ่งเป็นการประสานประโยชน์และสร้างสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เหมาะสมต่อการพัฒนาของประเทศสมาชิกในภูมิภาค สำหรับกองทัพไทย ควรใช้การทูตโดยฝ่ายทหารเพื่อสร้างสภาวะด้านความมั่นคงในภูมิภาคที่เหมาะสมต่อการสร้างความเป็นแกนกลางของอาเซียน

มุมมองของจีนต่อระเบียบระหว่างประเทศ

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทุ่นกัณฑ์

สถาบัน Australian Institute of International Affairs (AIIA)

ซึ่งเป็น Think Tank ของ ออสเตรเลีย ได้อธิบายถึง “มุมมองของจีนต่อระเบียบระหว่างประเทศ” สรุปได้ดังนี้

วาระการฉลองครบรอบ 70 ปีการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนมาพร้อมกับคำถามสำคัญที่ทั่วโลกสนใจคือมุมมองของจีนต่อ “ระเบียบระหว่างประเทศ (International Order)” (1) “กฎระหว่างประเทศ (International Rules)” จีนยังคงให้การสนับสนุนกฎระหว่างประเทศและไม่ปฏิบัติตนเป็น “ผู้ทำลายกฎ (Rule-breaker)” กฎระหว่างประเทศที่กล่าวถึง เช่น กฎของสหประชาชาติ หรือกฎที่ได้รับการยินยอมจากนานาประเทศซึ่งพัฒนามาจากกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น จีนจึงมองตนเองว่าเป็นประเทศที่ปฏิบัติตามกฎระหว่างประเทศ และได้อธิบายถึงสถานะของตนว่าเป็นผู้ปกป้อง ผู้ก่อตั้ง และ

ผู้สนับสนุนกฎระหว่างประเทศ ในฐานะหนึ่งในห้าสมาชิกถาวรตั้งแต่เริ่มต้นของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ จึงเกิดคำถามตามมาถึงพื้นที่อย่างทะเลจีนใต้ ซึ่งจีนมักจะแสดงออกว่าไม่มีกฎถาวรใดในการบังคับใช้ในพื้นที่ดังกล่าว โดยเฉพาะการที่จีนเพิกเฉยต่อคำตัดสินของ “คณะอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ (International Arbitral Tribunal : IAT)” ที่จีนมองว่าไม่ใช่ “ศาลระหว่างประเทศ” โดย IAT นั้นเปรียบเหมือนผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเพื่อยุติความขัดแย้ง การที่จีนให้สัตยาบันใน “อนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทางทะเล (UN Convention on the Law of the Sea)” ไม่ได้หมายความว่าจีนจะยอมรับอำนาจศาลระหว่างประเทศ และกรณีความขัดแย้งในการอ้างสิทธิ์บนพื้นที่ทะเลจีนใต้เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดจนถึงการกระทำของจีนที่ดูขัดกับกฎระหว่างประเทศ (2) “ระเบียบระหว่างประเทศ (International Order)” จีนไม่ได้มองว่าสหรัฐฯ เป็นผู้ปกป้องระเบียบระหว่างประเทศ สถานะของสหรัฐฯ จึงเป็นเพียงประเทศที่พยายามทุกวิถีทางในการใช้กำลัง และกฎหมายระหว่างประเทศ เป็นเสมือนดาบและเครื่องป้องกันในการบรรลุความ

มุ่งหมายตามนโยบายต่างประเทศของตน ดังที่สหรัฐฯ เคยหันหลังให้กับ “ความตกลงปารีส (Paris Agreement)” และความพยายามในการบ่อนทำลายองค์การการค้าโลก

ขณะที่จีนมักกล่าวถึงความต้องการโลกที่มีระเบียบ ในมุมมองของจีนคือการมีกฎและองค์กรเฉพาะที่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งจีนมักเรียกร้องให้สร้าง “ระเบียบโลกที่เป็นประชาธิปไตยและเป็นธรรม” บนพื้นฐานของอธิปไตยที่เท่าเทียม เช่น การที่จีนเรียกร้องให้ปฏิรูประบบโควตาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นหนึ่งข้อเรียกร้องในหลายประเด็นที่จีนมีความเชื่อว่ากฎระหว่างประเทศที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่เป็นธรรมและจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูป ตามมาด้วยคำวิจารณ์ถึงแนวคิดของจีนที่กำลังพัฒนาและแผ่ขยายอำนาจ ในฐานะผู้สนับสนุนและผู้ปฏิรูประเบียบระหว่างประเทศหนึ่งในคำวิจารณ์นั้นมาจากรัฐบาลสหรัฐฯ ต่อจีนในฐานะประเทศพัฒนาแล้วที่กำลังละเมิดระเบียบการค้าและเศรษฐกิจของโลก ซึ่งครั้งหนึ่ง จีนได้เคยแสดงจุดยืนถึงความรับผิดชอบในการปรับปรุงระเบียบระหว่างประเทศที่มีอยู่ ไม่ใช่การหันหลังให้กับระเบียบดังกล่าว ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญจีนอาจยอมรับถึงความสับสนที่เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ และอาจเป็นโอกาสให้จีนช่วงชิงจังหวะในการริเริ่มก่อตั้งองค์กรระหว่างประเทศขึ้นมาใหม่ ซึ่งองค์กรระหว่างประเทศ และแนวคิดริเริ่มที่จีนได้สร้างขึ้นนั้น จีนไม่ได้บังคับให้นานาประเทศเข้าร่วม ดังเช่น ธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในเอเชีย (Asian Infrastructure Investment Bank : AIIB) หรือแนวริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI) ต่างจาก “จักรวรรดินิยมตะวันตก (Western Imperialism)” ที่องค์กรระหว่างประเทศมักถูกสร้างขึ้นหลังจากการสูญเสีย

AIIA สรุปว่า ความเข้าใจถึงมุมมองของแต่ละประเทศที่มีต่อโลกเป็นสิ่งที่จะช่วยระบุถึงผลประโยชน์ และสามารถค้นหาประเด็นในการสร้างความร่วมมือหรือสร้างผลกระทบของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทย นอกเหนือจากการทำความเข้าใจถึงมุมมองและความต้องการของแต่ละประเทศแล้ว ควรพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมกับแนวคิดตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในภูมิภาค สำหรับกองทัพไทย ควรดำเนินการภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ผ่านการใช้การทูตโดยฝ่ายทหาร

ที่มา : <http://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/chinas-views-on-international-order/>

การหารือระหว่างอาเซียนและจีนในแนวปฏิบัติของทะเลจีนใต้ ท่ามกลางข้อกังขาของ สหรัฐฯ

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนุภักดี

สกอบัน The Institute of Southeast Asian Studies (ISEAS) ซึ่งเป็น Think Tank ของสิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “การหารือระหว่างอาเซียนและจีนในแนวปฏิบัติของทะเลจีนใต้ ท่ามกลางข้อกังขาของสหรัฐฯ” สรุปได้ดังนี้

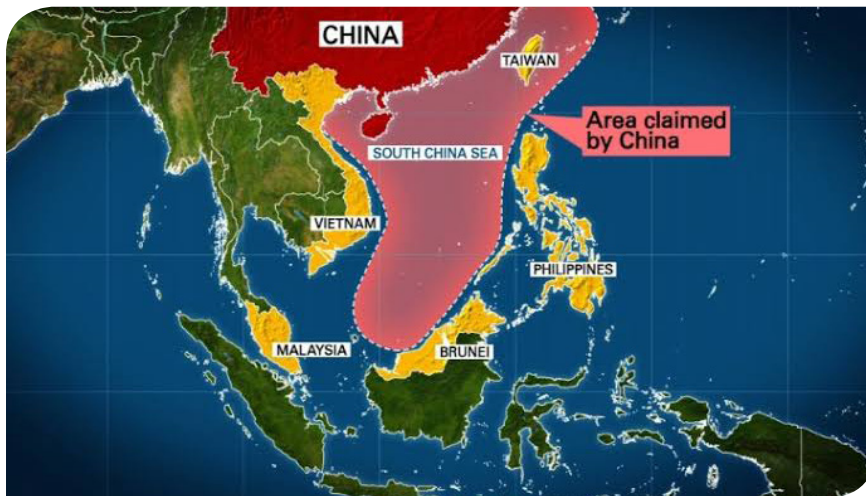
ท่ามกลางความตึงเครียดที่ทวีสูงขึ้นในทะเลจีนใต้ การพูดคุยระหว่างอาเซียนและจีน สำหรับแนวปฏิบัติ (Code of Conduct: CoC) ของทะเลจีนใต้ยังคงดำเนินต่อไป หนึ่งในความก้าวหน้าได้เกิดขึ้นเมื่อ ก.ค.62 ได้เกิด “ร่างแนวปฏิบัติ (the first draft of the CoC)” หรือที่เข้าใจกันว่าเป็น “การอ่านครั้งแรก (the first reading of the CoC)” ขึ้น แม้จะไม่มีมีการเปิดเผยรายละเอียด แต่ยังมีเอกสารอีกฉบับคือ “Single Draft of Negotiating Text (SDNT)” ที่ทั้งอาเซียนและจีนได้รับรองเมื่อ ส.ค.61 เนื้อหาในร่างแนวปฏิบัติดังกล่าวที่เข้าช้อนได้ถูกนำออกและทั้งสองฝ่ายได้แทรกข้อคิดเห็นที่มีต่อ SDNT ลงไป ต่อมาเมื่อวันที่ 13-15 ต.ค.62 ณ เมืองดาลัด ประเทศเวียดนาม อาเซียนและจีนได้มีการพบกันอย่างเป็นทางการอีกครั้ง เพื่อหารือถึงกระบวนการที่นำไปสู่ “การอ่านครั้งที่สอง” และ “การอ่านครั้งที่สาม” ซึ่งจีนต้องการให้มีการลงนามใน “แนวปฏิบัติ” ภายในปี 2564 การหารือในครั้งนี้ไม่มีมีการเปิดเผยรายละเอียด

อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีช่วยกระทรวงการต่างประเทศเวียดนาม ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในพื้นที่ทะเลจีนใต้ที่ทวีความซับซ้อนมากขึ้น จะยิ่งทำให้เป็นผลเสียต่อการเจรจาจัดทำ “แนวปฏิบัติ” ดังเช่นเหตุการณ์เมื่อ ก.ค.62 ที่เรือสำรวจของจีนได้รุกล้ำเข้ามาในเขต

เศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) ของเวียดนาม และเวียดนามได้มีการประท้วงไปที่จีน ซึ่งการหารือ ณ เมืองดาลัดในครั้งนี้ไม่มีมีการรายงานถึงบรรยากาศของการหารือ

สิ่งที่น่าสนใจหลังจากการหารือระหว่างอาเซียน-จีน นั่นคือ การที่สหรัฐฯ แสดงความกังขาเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแนวปฏิบัติ แม้ว่าสหรัฐฯ จะสนับสนุนการพูดคุยเพื่อจัดทำแนวปฏิบัติโดยหลักการนับตั้งแต่ SDNT ได้ถูกรับรอง ได้มีเสียงจากเจ้าหน้าที่อาวุโสของสหรัฐฯ มากมายแสดงความกังวล โดยเฉพาะการคัดค้านจากสหรัฐฯ ต่อความคิด

ของจีนใน SDNT ที่ต้องการสงวนกิจกรรม ได้แก่ การฝึกทางทหารและการพัฒนาแหล่งทรัพยากรร่วมในทะเลจีนใต้ ให้จำกัดอยู่เพียงเงินและอาเซียน เท่านั้น ในขณะที่พยายามกีดกันผู้มีส่วนได้เสียอื่นออกไป เมื่อ พ.ย.61 ในการประชุม East Asia Summit (EAS) ที่กรุงมะนิลา ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อ แสดงการคัดค้านทุกข้อตกลงระหว่างอาเซียน-จีน ที่เป็นการละเมิดเสรีในการเดินเรือผ่านทะเลจีนใต้รวมถึงเรือรบของสหรัฐฯ เมื่อ ส.ค.62 ในการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของ EAS ที่กรุงเทพฯ รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้กระตุ้นทั้งจีนและอาเซียนให้เจรจาจัดทำแนวปฏิบัติที่ไม่ละเมิดกับ “อนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทางทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea : UNCLOS)” หลังจากการหารือระหว่างอาเซียน-จีน ที่เมืองดาลัด สหรัฐฯ แสดงท่าทีแข็งกร้าวมากขึ้น เมื่อรัฐมนตรีช่วยกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ด้านความสัมพันธ์เอเชียตะวันออก กล่าวต่อคณะกรรมการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของวุฒิสภาสหรัฐฯ ว่าสหรัฐฯ ยังคงตั้งข้อกังขาถึงความจริงใจของจีน ในการเจรจาจัดทำแนวปฏิบัติที่ไม่เป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ หากแนวปฏิบัติถูกนำมาใช้ ได้สร้างความชอบธรรมต่อจีน ในการกระทำ และการกล่าวอ้างที่เป็นการละเมิด UNCLOS ซึ่งเป็นการละเมิดสิ่งที่จีนได้เคยลงนามรับรองกฎหมายดังกล่าวไว้ แนวปฏิบัติดังกล่าวย่อมเป็นภัยคุกคามต่อภูมิภาค และต่อทุกภาคส่วน ที่ให้ความสำคัญกับเสรีในน่านน้ำ

ISEAS สรุปว่า ยังคงมีความไม่ชัดเจนว่าแม้ว่าจีนจะมีการใช้แนวคิด และวิธีการในเชิงรุก เพื่อให้การอ่านครั้งแรกดำเนินต่อไปได้ ซึ่งอาเซียนและจีนจะยังไม่มีการพบกันอย่างเป็นทางการ เพื่อหารือถึงแนวปฏิบัติจนกระทั่งต้นปี 2563 สำหรับประเทศไทย ควรส่งเสริมบทบาทความเป็นแกนกลางของอาเซียน ในการเป็นตัวกลางในการ

ลดความตึงเครียดของประเทศผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ทะเลจีนใต้ โดยการใช้การทูตเชิงป้องกัน และผ่านการเจรจาภายใต้กรอบความร่วมมือของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ทั้งยังควรเสนอให้มีการเจรจาจัดทำแนวปฏิบัติของทะเลจีนใต้ ในประเด็นที่มีความก้าวหน้าของการเจรจา โดยไม่เป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ สำหรับกองทัพไทย ควรให้การสนับสนุนการสร้างควมไว้เนื้อเชื่อใจ ผ่านการทูตโดยฝ่ายทหาร ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน และประเทศคู่เจรจา

ที่มา : <https://www.iseas.edu.sg/medias/commentaries/item/10618-as-asean-and-china-discuss-a-code-of-conduct-for-the-south-china-sea-america-looks-on-sceptically-by-ian-storey>

การลดระดับความสำคัญการส่งผู้แทนร่วมประชุมของสหรัฐฯ ก่อให้เกิดความกังวลสำหรับอาเซียน

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. อังษิณี ทนุกักดี

สถาบัน The Institute of Southeast Asian Studies (ISEAS) ซึ่งเป็น Think Tank ของสิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “การลดระดับความสำคัญการส่งผู้แทนร่วมประชุมของสหรัฐฯ ก่อให้เกิดความกังวลสำหรับอาเซียน” สรุปได้ดังนี้

เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่สหรัฐฯ เข้าร่วม “การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit: EAS)” เมื่อปี 2554 ที่สหรัฐฯ จะไม่ส่งเจ้าหน้าที่รัฐระดับประธานาธิบดี หรือรัฐมนตรีเข้าร่วมการประชุม EAS ครั้งที่ 14 ในวันที่ 4 พ.ย.62 ณ กรุงเทพฯ ประเทศไทย ซึ่งขัดกับธรรมเนียมปฏิบัตินับตั้งแต่เริ่มการประชุม EAS เมื่อปี 2548 เป็นต้นมา ซึ่งประเทศที่เข้าร่วมจะส่ง เจ้าหน้าที่รัฐ ในระดับไม่ต่ำกว่า รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศเข้าร่วมประชุม ถ้อยแถลงจาก “ทำเนียบขาว” เมื่อวันที่ 29 ต.ค.62 กล่าวว่าสหรัฐฯ จะส่งนาย Robert O'Brien ที่เพิ่งได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่ง “ที่ปรึกษาความมั่นคงแห่งชาติ” เข้าร่วมการประชุม EAS และ US-ASEAN Summit ได้สร้างความผิดหวังให้กับ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของอาเซียนหลายคนถึงท่าทีเห็นห่าง และไม่สนใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับอาเซียน ตลอดสองปีที่ผ่านมา การส่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเข้าร่วมประชุม ในมุมหนึ่ง อาจหมายถึงการให้ความสำคัญต่ออาเซียนของประธานาธิบดีทรัมป์ จึงสิ่งที่ปรึกษาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเปรียบเหมือนราชทูตพิเศษ (Special Envoy) หรือผู้แทนส่วนตัว ประธานาธิบดีสหรัฐฯ เข้าร่วมการประชุม แต่อาจมองได้ว่าเป็นความพยายามในการเพิ่มบทบาทและความสำคัญให้กับตำแหน่งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกอาเซียน อาจเข้าใจเจตนาของสหรัฐฯ ต่างออกไป ทั้งในด้านธรรมเนียมปฏิบัติ และโดยเฉพาะมุมมองของ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของอาเซียน หลายคนที่มีแนวโน้มว่าการดูแลมากกว่าการให้ความสำคัญของอาเซียนที่มีต่อนโยบายด้านการต่างประเทศของสหรัฐฯ ซึ่งที่ผ่านมาประธานาธิบดีสหรัฐฯ ไม่เคยมานั่งประชุม EAS นับตั้งแต่ปี 2560 มีเพียงการเข้าร่วมรับประทานอาหารกลางวันอย่างเป็นทางการ ในการประชุม EAS ครั้งที่ 12 ที่ กรุงมะนิลา

แม้ว่า นาย O'Brien จะเป็นที่เคารพในแวดวงด้านการต่างประเทศและตุลาการของสหรัฐฯ แต่กลับไม่เป็นที่คุ้นเคยในอาเซียน ระยะเวลาไม่ถึงสองเดือนในตำแหน่ง “ที่ปรึกษาความมั่นคงแห่งชาติ” ได้สร้างข้อสงสัยถึงความสามารถของเขาว่า เขาจะสามารถสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรม ในการประชุม EAS ในครั้งนี้ได้หรือไม่ การตัดสินใจของสหรัฐฯ ในครั้งนี้ยังเป็นการแสดงออกในเชิง “เสียดสี (Jibes)” ถึงบทบาทของ EAS ที่ต้องการสร้างรูปแบบที่นุ่มนวลกว่าการใช้ “การทูตโดยฝ่ายทหาร (Defense Diplomacy)” ทั้งยังแสดงถึงมุมมองการให้ความสำคัญต่ออาเซียนของสหรัฐฯ ว่าเป็นเพียง เวทีแห่งการพูดจา (Lip Service) เท่านั้น นอกจากนี้ ความจริงที่ว่า นาย O'Brien ไม่ได้ที่ปรึกษาสมัชชาอาเซียน แต่กลับถูกแต่งตั้งให้เป็น หัวหน้าคณะเข้าร่วมประชุม EAS ในครั้งนี้ แทนที่

จะเป็น นาย Wilbur Ross รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และสมาชิกรัฐสภา ได้สะท้อนถึงการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนตามยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของ สหรัฐฯ ซึ่งผู้นำอาเซียนอาจไม่ทันไตร่ตรองถึงการกระทำเช่นนี้ การที่สหรัฐฯ แต่งตั้ง หัวหน้าคณะเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว และการไม่เข้าร่วมการประชุมของประธานาธิบดีสหรัฐฯ เป็นการลดทอนความเชื่อมั่นของประเทศที่เข้าร่วมประชุม EAS และถือว่าการลดระดับความสำคัญการส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุม ซึ่งเป็นสัญญาณอันตรายถึงการลดระดับความสำคัญของ EAS และการประชุมที่มีอาเซียนเป็นแกนนำในอนาคต เป็นการบ่อนทำลายจุดประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของอาเซียน ที่มุ่งหวังให้การประชุม EAS เป็นเวทีประจำปีสำหรับแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นเร่งด่วนทางยุทธศาสตร์และเสริมสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาค สำหรับประเทศคู่เจรจาอาเซียนทั้ง 8 ประเทศ EAS เป็นเพียงการประชุมหารือในประเด็นเกี่ยวกับเอเชีย ต่างจากอาเซียนที่กลับขยายการมีส่วนร่วมทั้งภูมิภาคและพหุภาคีกับประเทศคู่เจรจาผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้นตลอดทั้งปี ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจเป็นส่วนหนึ่งในการบ่อนทำลาย “ความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality)” เสียเอง

SEAS สรุปว่า ผู้นำอาเซียน ควรตระหนักถึง “ระดับการแสดงออกทางการทูต” เป็นเหมือนตัวชี้วัดถึงการให้ความสนใจและความต้องการมีส่วนร่วมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งยังใช้สำหรับการประเมินถึงธรรมาภิบาล และการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนในอนาคตกับประเทศมหาอำนาจ ซึ่งรวมถึงสหรัฐฯ สำหรับประเทศไทย ในฐานะการเป็นประธานอาเซียนควรแสดงบทบาทนำในการสร้างการมีส่วนร่วม และสร้างรูปแบบ ตลอดจนวิธีการปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นหลังจากการประชุมที่มีอาเซียนเป็นแกนนำ ที่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจนโดยคำนึงถึงการมีผลประโยชน์ และความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งจะเป็นสิ่งยืนยันให้กับทั้งประเทศสมาชิกอาเซียน และคู่เจรจา ถึงความจำเป็นของการใช้ประโยชน์จาก “ความเป็นแกนกลางของอาเซียน” ในการสร้างสันติสุข และความผาสุกให้เกิดขึ้นกับภูมิภาค สำหรับกองทัพไทย ควรสนับสนุนกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและควรให้ความสำคัญในการค้นหากรอบ รูปแบบ วิธีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน ตลอดจนพิจารณาข้อคิดเห็นจากเครือข่ายหน่วยงานคลังสมองด้านความมั่นคงของอาเซียน เพื่อนำมาปรับปรุง หรือสร้างกลไก รูปแบบ และวิธีการปฏิบัติด้านความมั่นคงของอาเซียน ให้เหมาะสมในปัจจุบัน และรองรับกับอนาคต

ที่มา : <https://www.iseas.edu.sg/medias/commentaries/item/10670-us-downgrading-of-summit-representations-sets-worrying-precedent-for-asean-by-tang-siew-mun-and-glenn-ong>

การถอนตัวของอินเดียจาก RCEP มีผลอย่างไร อาเซียน อินเดีย และแนวคิดอินโด-แปซิฟิก

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย หุยนุกักดี

สถาบัน The Institute of Southeast Asian Studies (ISEAS) ซึ่งเป็น Think Tank ของ สิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “การถอนตัวของอินเดียจาก RCEP มีผลอย่างไรอาเซียน อินเดีย และแนวคิดอินโด-แปซิฟิก” สรุปได้ดังนี้

การประชุมอาเซียน ซัมมิต ครั้งที่ 35 และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ณ จังหวัดนนทบุรี ประเทศไทย สร้างความประหลาดใจเมื่อ นายกรัฐมนตรีอินเดีย ได้ถอนตัวจาก “ความตกลงพันธมิตรทางการค้าระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP)” ในถ้อยแถลงได้อธิบายถึง รูปแบบของข้อตกลง RCEP ที่ไม่ได้สะท้อนอย่าง

เต็มที่ถึงจิต วิญญาณ และการยอมรับแนวทางชี้นำของ RCEP ที่ไม่สามารถทำให้อินเดียเกิดความเชื่อมั่นและตระหนักถึงความสำคัญ การตัดสินใจของอินเดียให้ ความ สำคัญ กับ “ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจภายในประเทศ” เหนือกว่า

“โครงการบูรณาการเศรษฐกิจระดับภูมิภาค” ที่ไม่สามารถคาดหวังได้อย่างไรก็ตามการตัดสินใจครั้งนี้จะถูกมองในมุมมองที่แตกต่างกันไปตามชาติสมาชิกอาเซียน มุมมองของอาเซียนด้านเศรษฐกิจและยุทธศาสตร์กับข้อตกลงทางการค้า เปรียบเสมือนเหรียญที่มีสองด้าน การผนวกอินเดียเข้าสู่เศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียน เป็นการทำให้อินเดียเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเมืองและยุทธศาสตร์ของภูมิภาคอาเซียน อาเซียนมองว่าอินเดียจะเป็นจุดศูนย์กลางที่สำคัญยิ่ง ในการรักษาสมดุลทางยุทธศาสตร์ของภูมิภาค โดยทำหน้าที่ถ่วงดุลความพยายามครอบงำของชาติมหาอำนาจ อดีต นรม.สิงคโปร์ นาย Goh Chok Tong ได้เคยอธิบายว่าอาเซียนเป็นเครื่องบินที่มีปีกข้างหนึ่งคือ จีน และอีกปีกหนึ่งคือ อินเดีย ดังนั้น การถอนตัวจาก RCEP ของอินเดีย จึงเป็นการเสียโอกาสในการดึง

ให้อินเดียเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งเชิงยุทธศาสตร์ในภูมิภาค

เช่นเดียวกัน การที่อินเดียลดการให้ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ ทั้งการแสดงบทบาทและความมุ่งมั่นต่อภูมิภาคอาเซียน ได้ก่อให้เกิดคำถามถึงนโยบายของอินเดีย เช่น Act East Policy ซึ่งการสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ภายในประเทศ กับผลประโยชน์จากความร่วมมือระดับภูมิภาค น่าจะเป็นกุญแจสำคัญที่อินเดีย ควรตระหนักถึงความ ต้องการเป็นผู้นำระดับภูมิภาคที่มีศักยภาพ จากมุมมองโดยทั่วไปการถอนตัวของอินเดียจาก RCEP ส่งผลต่อหลักการพื้นฐานของแนวคิดอินโด-แปซิฟิก ที่ต้องการให้เกิด “การเชื่อมโยงที่ไร้รอยต่อ (Seamless Connectivity)” ระหว่างมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิก ขณะที่ต้องการรักษาเสรีในการเดินเรือในพื้นที่ดังกล่าว ที่สนับสนุนการค้าโลกมากกว่าร้อยละ 60 ซึ่ง RCEP เปรียบเหมือนสะพานเชื่อมพื้นที่ดังกล่าว จึงเท่ากับว่าแนวคิด อินโด-แปซิฟิก ประสบความล้มเหลวกับบททดสอบแรก ในการสร้างการเชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียใต้ ตะวันออกเฉียงใต้ และ ตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนออสเตรเลีย ซึ่งการถอนตัวจาก RCEP ของอินเดียอาจสร้างผลกระทบต่อแนวคิดอินโด-แปซิฟิก และเป็นส่วนหนึ่งของความล้มเหลวดังกล่าว เช่นเดียวกับการถอนตัวของ สหรัฐฯ จาก “ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans Pacific Partnership: TPP)” ได้สร้างผลกระทบเดียวกันกับกรณีของอินเดีย ในการสร้างคุณค่าให้เกิดกับแนวคิดอินโด-แปซิฟิก ในการเป็นสะพานเชื่อมความร่วมมือระหว่างภูมิภาค ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยบทบาทของทั้งอินเดีย และสหรัฐฯ ซึ่งการแสดงออกของอินเดียในครั้งนี้ก่อให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับความมุ่งมั่นของอินเดียต่อแนวคิดอินโด-แปซิฟิกเช่นเดียวกัน

ISEAS สรุปว่า การแสดงออกของอินเดียในครั้งนี้ ทำให้ RCEP ต้องทำงานอย่างหนักในการสร้างความสำคัญให้เกิดขึ้นความร่วมมือด้านการค้านี้ และอาจแสดงถึงแนวคิดในการขับเคลื่อนภูมิภาคที่มีอาเซียนเป็นแกนนำ ดังนั้นอาเซียนควรเพิ่มความพยายามเป็นสองเท่า ในการสร้างสะพานเชื่อมความสัมพันธ์กับอินเดีย เพื่อให้มั่นใจว่าจะไม่กระทบความเป็นหุ้นส่วนระหว่างอาเซียนกับอินเดีย สำหรับประเทศไทย ควรสนับสนุนการใช้กลไกที่มีอาเซียนเป็นแกนนำ ในการขับเคลื่อนประเด็นความร่วมมือ การลดความขัดแย้ง และการสร้างเสถียรภาพให้เกิดขึ้นกับภูมิภาค สำหรับกองทัพไทย ควรสนับสนุนการสร้างเสถียรภาพด้านความมั่นคงให้เกิดขึ้นในภูมิภาค โดยเฉพาะภูมิภาคอาเซียนภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน และประเทศคู่เจรจา

ที่มา : <https://www.iseas.edu.sg/medias/commentaries/item/10706-what-indias-withdrawal-from-rcep-means-for-asean-india-and-the-indopacific-concept-by-tang-siew-mun>

กระรอกที่อาจสามารถเอาชนะเสือได้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.น. ธำรงชัย ทนุณภักดี

สกอบัน Center for Strategic and International Studies (CSIS) ซึ่งเป็น Think Tank ของสหรัฐฯ ได้อธิบายถึง “กระรอกที่อาจสามารถเอาชนะเสือได้” สรุปได้ดังนี้

เป็นที่แน่นอนแล้วว่ารัฐต่าง ๆ ได้สูญเสียอำนาจผูกขาด ในการใช้กำลังอย่างน้อยใน “พื้นที่ไซเบอร์” ความแน่นอนที่เกิดขึ้นจะยิ่งชัดเจนขึ้นอยู่กับ “การเกิดเงื่อนไขสำคัญทางการเมืองระหว่างประเทศ” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ “เสือ” จำต้องยอมรับ และถูกล้อมกรอบด้วยกฎต่างๆ และทำให้ “กระรอก” มีโอกาสต่อสู้ได้อย่างเท่าเทียม “รัฐที่ไม่ถูกล้อมกรอบโดยหลักนิติธรรม” อาจไม่ได้รับ หรือได้รับผลกระทบที่ไม่รุนแรงจากตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ หรือผู้มีส่วนได้เสีย ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งได้เติบโตขึ้นเป็นผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ เช่น บริษัทเทคโนโลยียักษ์ใหญ่ทั้งสหรัฐฯ และจีน ที่รายได้ของบริษัทเหล่านี้ได้กลายเป็นหลักในหลายประเทศ โดยความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ อาจหมายถึงพลังอำนาจทางการเมืองและการทหาร โดยเฉพาะในพื้นที่ไซเบอร์ ถึงแม้เมื่อไหร่จะไม่ใช้อาวุธ แต่หากถูกใช้โดยตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ที่เปรียบเหมือน กระรอกและอาจกลายเป็นอาวุธที่ทรงพลังขึ้นมาได้ สำหรับ “รัฐที่ยอมรับหลักนิติธรรม” ต้องเผชิญกับข้อจำกัดในด้านการใช้กำลัง ซึ่งรัฐประชาธิปไตยส่วนใหญ่ มีการตัดสินใจโดยผ่านสภานิติบัญญัติ หรือคณะผู้พิพากษาอิสระ ในกรณีเช่นนี้ ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐที่มีฐานะร่ำรวย จะยังคงมีพลังอำนาจได้อยู่เช่นกัน ข้าราชการที่มีรัฐและตัวแสดงจำนวนหนึ่ง ปฏิเสธแนวทางประชาธิปไตย หลักนิติธรรม คณะผู้พิพากษา และไม่ปรับเปลี่ยนเข้ามาสู่แนวทางดังกล่าว ซึ่งตัวแสดง ตลอดจนรัฐดังกล่าว เป็นคู่ปรับที่สำคัญของ สหรัฐฯ จึงอาจเรียกว่าเสือได้เช่นกัน

ดังนั้นสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ได้บ่งบอกว่ารัฐต่าง ๆ ได้สูญเสียอำนาจผูกขาดในการใช้กำลังแต่อย่างใด หากแต่รัฐเหล่านั้นกำลังสูญเสีย “เจตจำนงทางการเมือง (Political Will)” ในการใช้อำนาจดังกล่าว ซึ่งในความเป็นจริง (1) รัฐต่าง ๆ ยังคงมีความเหนือกว่าในการใช้กำลัง แม้ว่าตัวแสดงอื่นจะดำเนินการเป็นองค์กร มียุทธโศภรณ์อย่างดี และมีความมุ่งมั่น แต่ยุทธโศภรณ์ที่มีอำนาจการทำลายที่แท้จริง ยังคงอยู่ในมือของรัฐต่างๆ เช่น การโจมตีทางไซเบอร์ ซึ่งมีการโจมตีที่สร้างความเสียหายขนาดใหญ่ ยังคงถูกดำเนินการโดยรัฐ หรือกองกำลังตัวแทน (2) ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ จะทรงพลังอย่างมากเมื่อต่อสู้กับรัฐประชาธิปไตยฝั่งตะวันตก แต่ไม่อาจต่อสู้กับ “รัฐอำนาจนิยม (Authoritarian States)” เนื่องจากรัฐอำนาจ

นิยม ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ที่เป็นเหมือนกรอบของประชาธิปไตย และ (3) ความเป็นหุ้นส่วนระหว่างรัฐกับภาคเอกชน อาจใช้ได้บางสถานการณ์เท่านั้น เช่น ภาคเอกชนอาจทำได้ดีกว่ารัฐในการจัดการกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ แต่ตัวแสดงภาคเอกชนอาจไม่มีทั้งขีดความสามารถและแนวโน้มที่จะต่อต้านกับรัฐอำนาจนิยม ดังเช่นที่หลายบริษัทไม่เต็มใจที่จะวิพากษ์วิจารณ์เงิน เพียงเพราะกลัวจะกระทบกับธุรกิจ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งภาคเอกชนจำเป็นต้องกระทำมากกว่าการแสดงตนเป็นผู้ปกป้องประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังเกิดความสงสัยอย่างมากเกี่ยวกับ รัฐบาลประชาธิปไตย ที่ได้เข้ามาปรับเปลี่ยนรูปแบบการเมืองของสหรัฐฯ และเพิ่มความไม่เต็มใจในการใช้สิ่งที่ ปรณ. Franklin D. Roosevelt เรียกว่า “เครื่องมือแห่งอำนาจสาธารณะ (Instrument of Public Power)” ซึ่งความสงสัยนี้ทำให้สหรัฐฯ สูญเสียความได้เปรียบในการแข่งขันในปัจจุบัน และทำให้เกิดภาพลวงตาว่ามีตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐที่สามารถต่อกรกับรัฐอำนาจนิยม ในการปกป้องประชาธิปไตยได้ในโลกไซเบอร์ หรือแม้แต่พื้นที่อื่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในโลกความจริง

SIS สรุปว่า ประชาชนสหรัฐฯ อาจถูกหลอหลอมให้มีความคิดว่า ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ไม่มีใครเอาชนะได้ ซึ่งในความเป็นจริง ประวัติศาสตร์ของสหรัฐฯ ในการต่อสู้กับรัฐอำนาจนิยม แสดงให้เห็นว่าสหรัฐฯ เริ่มต้นการต่อสู้ด้วยความเสียเปรียบ จนกระทั่งสหรัฐฯ ได้สร้าง “เครื่องมือแห่งอำนาจสาธารณะ” ซึ่งเปรียบเหมือนเครื่องมือที่นำไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้นสหรัฐฯ จำเป็นต้องปรับปรุงเครื่องมือดังกล่าว ตลอดจนดำเนินการกับตัวแสดงที่สร้างความบิดเบือนทางความคิด และกระรอกที่แม้จะกล่าวว่าตัวเองได้รับชัยชนะ แต่พวกเขาไม่ควรคาดหวังอย่างจริงจัง ในการเอาชนะเสือ สำหรับประเทศไทย การแสวงหาความร่วมมือกับตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐในภาคส่วนต่างๆ เพื่อสร้างผลประโยชน์ที่เกิดกับประเทศ เป็นสิ่งที่จำเป็นทั้งในปัจจุบัน และอนาคตทั้งยังต้องคำนึงถึงการสร้างสมดุลในบทบาทของตัวแสดงดังกล่าว ไม่ให้กระทบกับความมั่นคงของประเทศ และภูมิภาคสำหรับกองทัพไทย ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของตัวแสดงดังกล่าว เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมงานด้านความมั่นคงของประเทศและภูมิภาคเช่นเดียวกัน

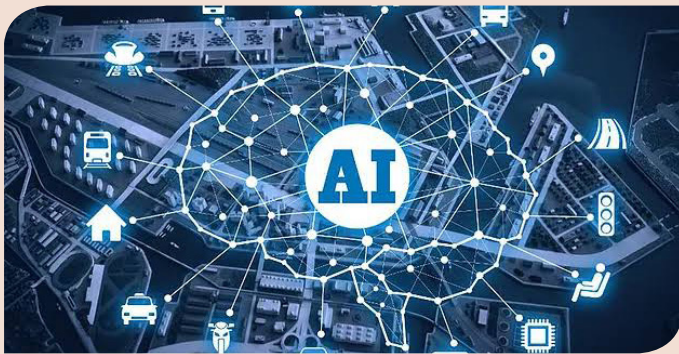
ที่มา : <https://www.csis.org/analysis/can-chipmunks-defeat-tigers>

หลักการของ AI และความท้าทายของการนำไปปฏิบัติ

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. อารงชัย นุชนุกิตี

สถาบัน Center for Strategic and International Studies (CSIS) ซึ่งเป็น Think Tank ของสหรัฐฯ ได้อธิบายถึง “หลักการของ AI และความท้าทายของการนำไปปฏิบัติ” สรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการนวัตกรรมความมั่นคง (Defense Innovation Board: DIB) แนะนำ กท.สหรัฐฯ ให้ใช้ “หลักศีลธรรมสำหรับ AI” ประกอบด้วย (1) ความรับผิดชอบ : มนุษย์ควรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และการปฏิบัติ (2) ความเที่ยงธรรม: หลีกเลี่ยงความอคติโดยไม่ตั้งใจ

(3) ติดตามได้ : ทราบถึงขีดความสามารถของ AI (4) ความเชื่อถือได้ : ความมั่นใจในความปลอดภัยและความทนทานในการใช้งาน และ (5) สามารถควบคุมได้ : หลีกเลี่ยงการทำร้ายโดยไม่ตั้งใจ หรือการหยุดชะงักในการทำงาน ซึ่งความท้าทายที่แท้จริงจะเกิดขึ้นกับ “การนำไปปฏิบัติ” ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยี และกลไกกำกับดูแลของ กท.สหรัฐฯ เช่น การจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนานวัตกรรมโดยสภาองค์กร จะต้องปรับโครงสร้างของหน่วยงานกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีของ กท.สหรัฐฯ และเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของแต่ละเหล่าทัพ ตลอดจนสร้างแนวทางการมีส่วนร่วม ในการสร้างต้นแบบ และเพิ่มความรวดเร็วในการทำงาน DIB ได้จัดตั้งโครงการ “Software Acquisition and Practices (SWAP)” ขึ้น เพื่อขึ้นนำประเด็นที่ DIB ควรให้ความสนใจเกี่ยวกับ AI และกระตุ้นให้ กท.สหรัฐฯ เพิ่มความสามารถในการพัฒนาซอฟต์แวร์ให้ถึงขีดสุด แต่สำหรับ AI นั้น ยังคงมีความไม่ลงตัวระหว่างหลักการของ DIB และความเร่งด่วนในการพัฒนา ซึ่ง AI ของ กท.สหรัฐฯ จะยังต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และควรตอบสนองวัตถุประสงค์ในรายละเอียดได้มากขึ้น โดยทั่วไป SWAP เสนอให้เปลี่ยนกระบวนการพัฒนาซอฟต์แวร์รูปแบบเดิม ซึ่งแยกการพัฒนาออกจากการปฏิบัติ และแทนที่ด้วย “DevOps” ที่รวมทั้งสองเข้าด้วยกัน ทั้งยังแนะนำให้ใช้ “หลักบริหารแบบคล่องตัว (Agile Management Philosophies)” การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนา และทดสอบ ตลอดจน ความสัมพันธ์ในอำนาจการปฏิบัติ (Authority-to-Operate (ATO) Reciprocity) นอกจากนี้ SWAP ยังเสนอให้ กท.สหรัฐฯ ปรับปรุงความปลอดภัยของ AI ตั้งแต่ที่ยังสามารถทำได้ แต่ยังคงเกิดคำถามถึงความสอดคล้องระหว่างความเร่งด่วนในการพัฒนา กับหลักศีลธรรมสำหรับ AI ที่เสนอโดย DIB

ที่มา : <https://www.csis.org/analysis/ai-principles-and-challenge-implementation>

คำถามดังกล่าวเป็นประเด็นที่ DIB กท.สหรัฐฯ และประชาคมความมั่นคง ควรให้ความสนใจ ประเด็นคำถามเช่น (1) ความเข้มงวดในการใช้หลักการดังกล่าว (2) ขีดความสามารถของ กท.สหรัฐฯ ในการติดตามโดยไม่รบกวนความคล่องตัวในการทำงาน (3) ปริมาณหรือรูปแบบของกลไกกำกับดูแลที่ควรนำมาใช้ เพื่อให้มั่นใจถึงความปลอดภัย และความทนทานในการใช้งาน และ (4) ช่วงเวลา และวิธีการในการนำหลักการของ DIB เข้ามาสู่วงรอบของ DevOps เป็นต้น ซึ่งประชาคมความมั่นคงมีสิทธิในการเรียกร้องหลักศีลธรรมสำหรับ AI แต่ความท้าทายคือการบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักการดังกล่าวทุกประการในเวลาเดียวกัน

ซึ่งทั่วไป วิศวกรระบบจะมีการจัดการกับประเด็นดังกล่าว โดยการปฏิบัติตามลำดับความสำคัญของการบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งประชาคมความมั่นคงควรทำความเข้าใจถึงการปฏิบัติดังกล่าว ดังเช่นที่ กท.สหรัฐฯ ควรมีแผนดำเนินการสำหรับโครงการ AI ที่ยังดำเนินอยู่ และในอนาคต เพื่อตอบประเด็นคำถามเหล่านั้น จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานวิจัย ในการระบุและใช้วิธีการเพื่อช่วยการตัดสินใจของ กท.สหรัฐฯ ซึ่ง DIB มองว่า กท.สหรัฐฯ จำเป็นต้องปรับกระบวนการพัฒนาและทดสอบ AI ในปัจจุบัน และหน่วยงานวิจัยควรค้นหาวิธีการรับมือความท้าทายในประเด็นการนำไปปฏิบัติ ซึ่งลดทอนขีดความสามารถในการสร้างความเหมาะสมของ การนำ AI ไปใช้ในแต่ละปฏิบัติการของ กท.สหรัฐฯ

CSIS สรุปว่า การนำไปปฏิบัติ จะยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อไปในอนาคต ซึ่ง DIB ควรเริ่มต้นด้วยการนำเสนอหลักศีลธรรมสำหรับ AI ต่อ กท.สหรัฐฯ ตามด้วยการผลักดัน การพัฒนา และนำ AI ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของหลักการดังกล่าว และประชาคมความมั่นคง จะต้องรับมือกับความท้าทาย เช่น ความเข้าใจการปฏิบัติตามลำดับความสำคัญของการบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักการดังกล่าว การค้นหายุทธศาสตร์ในการสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นกับแต่ละวัตถุประสงค์ และการพัฒนาวิธีการซึ่งทำให้ AI เป็นที่น่าเชื่อถือ ตามวัตถุประสงค์ของหลักการดังกล่าวมากที่สุดที่เป็นไปได้ สำหรับประเทศไทย ควรให้ความสำคัญในประเด็นการสร้างหลักศีลธรรม หรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาและการใช้ AI ในเชิงสร้างสรรค์ และควรผลักดันประเด็นดังกล่าวในระดับนานาชาติ สำหรับกองทัพไทย ควรพัฒนา AI ภายใต้อิทธิพลของหลักศีลธรรม หรือแนวปฏิบัติดังกล่าว และสนับสนุนการใช้ AI ในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศและอาเซียน

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ ความมั่นคงที่สำคัญ

สถานการณ์ภายใน สปป.ลาว

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ณัฐา แก้วคำแสน

สถานการณ์ภายใน สปป.ลาว ในห้วงเดือน ต.ค.-พ.ย.62 มีสาระสำคัญที่สรุปดังนี้

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีการปฏิรูปเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 โดยมีการปรับกลไกตลาดตามนโยบายจินตนาการใหม่ (New Economic Mechanism : NEM) เป็นประเทศพัฒนาอย่างยั่งยืนภายในปี พ.ศ.2573 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่จะนำพาประเทศให้มีการพัฒนาตามกระแสของโลกในปัจจุบันในทุกมิติ จึงได้ออกนโยบายในหลายรูปแบบ ได้แก่ การดำเนินนโยบายการเปิดประเทศเพื่อส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและสนับสนุนการค้าเสรี โดยนางคำจัน วงแสนบุญ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแผนการและการลงทุนลาว กล่าวว่า ปัจจุบันมีนักลงทุนต่างชาติทั้งสิ้น 53 ประเทศ ที่เข้ามาลงทุนใน สปป.ลาว ในหลายสาขา อาทิ การค้า-การลงทุน พลังงานไฟฟ้า การท่องเที่ยว กสิกรรมและอุตสาหกรรม เหมือนแร่ โดยประเทศจีนเป็นประเทศที่ลงทุนใน สปป.ลาว มากที่สุด รองลงมา คือ ประเทศไทย และเวียดนาม ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2531 ถึงปัจจุบัน จีนลงทุนใน สปป.ลาว ทั้งสิ้น 779 โครงการ มูลค่ารวมกว่า 11,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โครงการที่สำคัญคือ โครงการเส้นทางรถไฟลาว-จีน และโครงการทางด่วนนครหลวงเวียงจันทน์-เมืองวังเวียง

สปป.ลาว มีแผนการขับเคลื่อนประเทศ โดยมีทิศทางในการขับเคลื่อนคือ การเป็นผู้ผลิตและส่งออกพลังงานไฟฟ้าของภูมิภาค (Battery of Asia) โดยการสร้างเขื่อนตามพื้นที่ต่าง ๆ ของภูมิภาคเพื่อทำการผลิตกระแสไฟฟ้าส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยเชื่อมไฮเซบรูรี่ซึ่งเป็นเขื่อนแรกในโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ 5 แห่งของ สปป.ลาว เปิดดำเนินการแล้วตามนโยบาย Battery of Asia ของรัฐบาล สปป.ลาว หลังจากเริ่มก่อสร้างเมื่อปี 2555 โดยเชื่อมไฮเซบรูรี่มีมูลค่า 4,470 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ลงทุนหลัก นอกจากนั้น สปป.ลาว คาดว่าเขื่อนเซเปียน-เซินน้ำน้อย จะสามารถเริ่มผลิตกระแสไฟฟ้าส่งขายให้ไทยได้ในสิ้นปี 2562 การก่อสร้างคั่นกันน้ำของเขื่อนเซเปียน-เซินน้ำน้อย เป็นการสร้างเพื่อทดแทนสันเขื่อน Saddle Dam D ที่แตกเมื่อ 23 ก.ค.61 มีกำหนดแล้วเสร็จใน ต.ค.62 ซึ่งจะทำให้เขื่อนดังกล่าวก่อสร้าง

แล้วเสร็จและสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อการพาณิชย์ได้ภายใน ธ.ค.62 (ตามกำหนดเดิมคือ ก.พ.62) โดยกระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้จะส่งขายให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ร้อยละ 90 และรัฐวิสาหกิจไฟฟ้าลาว (Electricite du Laos: EDL) ร้อยละ 10 อนึ่ง เขื่อนเซเปียน-

เซินน้ำน้อย เป็นเขื่อนไฟฟ้าที่มีกำลังผลิตกระแสไฟฟ้า 410 เมกะวัตต์ต่อวันที่ตั้งอยู่บริเวณแขวงอัตตะปือทางตอนใต้ของลาว เริ่มดำเนินการก่อสร้างมาตั้งแต่ ก.พ.56 เป็นการร่วมทุนระหว่างเกาหลีใต้ ไทย และลาว

นอกจากนโยบายการพัฒนาทางด้านธุรกิจพลังงานไฟฟ้าแล้ว สปป.ลาว ได้มีความร่วมมือทางด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระหว่างประเทศเพื่อใช้ในการเพิ่มศักยภาพในการขนส่งและการเดินทาง โดยความร่วมมือจากประเทศจีน โดย นายคำมะณี อินทิลาด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานและบ่อแร่ สปป.ลาว เป็นประธานในพิธีเปิดบริษัทลงทุนพลังงานไฟฟ้า สปป.ลาว-จีน จำกัด ณ สำนักงานใหญ่รัฐวิสาหกิจไฟฟ้า สปป.ลาว ซึ่งบริษัทดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่าง สำนักงานใหญ่รัฐวิสาหกิจไฟฟ้า สปป.ลาว กับ บริษัทยูนานพาวเวอร์เกรดของจีน ทำหน้าที่ก่อสร้างดำเนินการและบำรุงรักษาโครงข่ายสายส่งไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการเส้นทางรถไฟ สปป.ลาว-จีน ที่คาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จและเริ่มเปิดใช้งานในเดือน ธ.ค.64 ทั้งนี้ บริษัทลงทุนพลังงานไฟฟ้า สปป.ลาว-จีน จำกัดจะเริ่มการก่อสร้างโครงข่ายสายส่งไฟฟ้า ภายในเดือน ธ.ค.63 และกำหนดแล้วเสร็จในเดือน มี.ค.64

อย่างไรก็ตามการสร้างเขื่อนใน สปป.ลาว ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมจากหลากหลายกลุ่มกล่าวว่า การสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าส่งขายประเทศเพื่อนบ้านไม่คุ้มค่างับความเสียหายที่ร้ายแรงต่อระบบนิเวศและผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแม่น้ำโขง ทั้งนี้ เมื่อ 28 ต.ค.62 มีการชุมนุมประท้วงการเปิดดำเนินการของเขื่อนไฮเซบรูรี่โดยนักเคลื่อนไหวในชื่อ ฟรีดอมแม่น้ำโขงกรุ๊ป ซึ่งเป็นชาวไทยใน จังหวัดเลย โดยเรียกร้องให้ยุติการก่อสร้างเขื่อน และจัดทำผลกระทบจากเขื่อน โดยเฉพาะผลกระทบจากการที่ระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลง กลุ่มรักษ์แม่น้ำโขง (Save the Mekong) เรียกร้องให้ลาวยกเลิกการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ รวมทั้งเขื่อนที่อยู่ระหว่างการวางแผนจะก่อสร้างบน แม่น้ำโขง เพราะจะยิ่งทำให้สถานการณ์บริเวณแม่น้ำโขงเลวร้ายลง โดยยกตัวอย่างแผนการสร้างเขื่อนหลวงพระบางของ สปป.ลาว ว่าแม้จะช่วยผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 1,460 เมกะวัตต์ (คาดว่าจะเริ่มการก่อสร้างในปี 2563 และเสร็จสิ้นในปี 2570) แต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถึง 60 ล้านคน นอกจากนี้ รายงานยังอ้างถึงความสงสัยของกลุ่มฯ กรณีบริษัท PV Power ซึ่งเป็นเครือข่ายของบริษัท Petro Vietnam (PVN) ของรัฐบาลเวียดนามในการมีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการสร้างเขื่อนนี้ว่า ขัดแย้งกับท่าทีของรัฐบาลเวียดนามที่กล่าวอ้างถึงความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของการสร้างเขื่อนมาตลอด

สรุปได้ว่าสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของ สปป.ลาว มีความคืบหน้าอย่างต่อเนื่องในเรื่องของการลงทุนสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย Battery of Asia ท่ามกลางการคัดค้านจากกลุ่มรักษ์แม่น้ำโขง และนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมถึงผลกระทบอันเกิดจากการสร้างเขื่อน สำหรับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของ สปป.ลาว สำหรับนโยบายการเปิดประเทศของ สปป.ลาว มีแนวโน้มที่ดีในการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะนักลงทุนชาวจีนที่มีการเข้ามาลงทุนใน สปป.ลาว เป็นอันดับต้น ๆ

สถานการณ์ภายในประเทศมาเลเซีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว นิตยา งานไธ

สถานการณ์ภายในประเทศมาเลเซียด้านการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงและการทหาร และด้านเทคโนโลยี ในห้วงเดือน ต.ค.-พ.ย.62 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

▶ **ด้านการเมือง**

- เมื่อวันที่ 11 พ.ย.62 ศาลสูงในกรุงกัวลาลัมเปอร์ของมาเลเซีย มีคำตัดสินให้เปิดการไต่สวนนายนาจิบ ราซัค อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ใน 7 ข้อกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในกองทุนพัฒนามาเลเซีย (1MDB) ซึ่งครอบคลุมถึงการฟอกเงิน ยักยอกทรัพย์สิน และใช้อำนาจในทางมิชอบ โดยศาลได้ตรวจสอบหลักฐานทั้งหมดที่อัยการส่งคำร้องแล้ว พบว่ามีน้ำหนักมากพอที่จะทำการไต่สวน และศาลยังมีคำสั่งให้อดีต นรม.นาจิบ เข้าให้การต่อศาลในฐานะจำเลยด้วยตนเองใน 3 ธ.ค.62 โดยในแต่ละข้อกล่าวหาจะมีโทษจำคุกระหว่าง 15-20 ปี

- เมื่อวันที่ 16 พ.ย.62 ท่าทีของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ในมาเลเซีย ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค Pakatan Harapan (PH/กลุ่มพรรคร่วมรัฐบาลของมาเลเซีย) แพ้การเลือกตั้งซ่อมระดับสหพันธ์เมื่อ 16 พ.ย.62 ในเขตตันจุงปิไยของรัฐยะโฮร์ ให้แก่ผู้สมัครจากพรรค Malaysian Chinese Association (MCA) (พรรคฝ่ายค้าน) ด้วยคะแนนเสียงที่ต่ำกว่าถึง 15,086 คะแนน แม้นายกฯ มหาธีร์ โมฮัมหมัด ของมาเลเซีย จะยอมรับผลการตัดสินใจของประชาชน แต่แสดงความผิดหวังต่อความพ่ายแพ้ และย้ำให้สมาชิกพรรค PH ทุกระดับร่วมกันหาสาเหตุที่ทำให้พ่ายแพ้ ขณะที่พรรคฝ่ายค้านในมาเลเซียเรียกร้องให้รัฐบาลยุบสภาและมีการสร้างกระแสโจมตีภาวะผู้นำของนายกฯ มหาธีร์ แต่นายอันวาร์ อิบราฮิม ประธานพรรค People's Justice Party or KeADILan (PKR/สมาชิก PH) ซึ่งได้รับการวางตัวให้เป็นนายกฯ คนต่อไป โดยระบุว่า รัฐบาลยังไม่จำเป็นต้องดำเนินมาตรการเร่งด่วนต่อความพ่ายแพ้ที่เกิดขึ้น แต่ต้องกอบกู้ความเชื่อมั่นของประชาชนกลับคืนมา

- เมื่อวันที่ 14 ธ.ค.62 นายมหาธีร์ โมฮัมหมัด ของมาเลเซีย กล่าวในการประชุม Doha Forum ที่กรุงโดฮา กาตาร์ว่า ตนเองอาจดำรงตำแหน่งนายกฯ ต่อไปภายหลังปี 2563 โดยนายมหาธีร์ ได้เคยให้คำมั่นว่าจะลงจากตำแหน่งนายกฯ ภายหลังเสร็จสิ้นการแก้ปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลก่อนได้สำเร็จ และบัดนี้ตนยืนยันคำมั่นที่จะก้าวลงจากตำแหน่งและส่งมอบตำแหน่งผู้นำให้ผู้ได้รับการวางตัวต่อไป แต่ไม่ระบุว่าจะลงจากตำแหน่งเมื่อใด ก่อนหน้านี้ เมื่อ 10 ธ.ค.62 นายมหาธีร์ให้คำมั่นว่าจะส่งมอบตำแหน่ง นายกฯ ให้ให้นายอันวาร์ อิบราฮิม ประธานพรรค PKR โดยอาจดำเนินการดังกล่าวภายหลังการประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation : APEC) ซึ่งมาเลเซียจะเป็นเจ้าภาพในห้วง พ.ย.63 ทั้งนี้ นายมหาธีร์เคยให้คำมั่นต่อสาธารณชนในห้วงก่อนการดำรงตำแหน่งนายกฯ มาเลเซียเมื่อปี 2561 ว่าจะดำรงตำแหน่งเพียง 2 ปี จากนั้นจะส่งมอบตำแหน่งให้นายอันวาร์ อิบราฮิม ซึ่งได้รับการวางตัวเป็นนายกฯ คนต่อไป

▶ **ด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน**

เมื่อวันที่ 11 พ.ย.62 ดร. Mohd Abd Wahab Yusof ผอ.สถาบันปรมาณูมาเลเซีย กล่าวแถลงในขณะเปิดการประชุมความปลอดภัยด้านพลังงานปรมาณูปี 2562 แสดงถึงความห่วงใยในกรณีตรวจพบว่ามี การสูญหายและการโจรกรรมวัสดุสารกัมมันตภาพรังสีในมาเลเซีย 17 รายการ นับตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา ซึ่งเกิดจากมาตรการรักษาความปลอดภัยที่หยาบหลวมขณะทำการขนส่ง แม้ว่ามาเลเซียจะไม่มีโรงไฟฟ้าพลังงานปรมาณู แต่ก็มีบริษัทที่เกี่ยวข้องกับสารกัมมันตรังสีทั้งทางการแพทย์และอุตสาหกรรมกว่า 1,300 ราย อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ตำรวจมาเลเซียตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมสารกัมมันตภาพรังสี โดยเฉพาะความเสี่ยงที่อาจนำมาใช้ประกอบระเบิด Dirty Bomb

▶ **ด้านเศรษฐกิจ**

- เมื่อวันที่ 15 พ.ย.62 อ้าง Dr.Mohd Afzanizam Abdul Rashid ประธานนักเศรษฐศาสตร์ของธนาคาร Islam ของมาเลเซีย ซึ่งระบุว่า เศรษฐกิจมาเลเซียในไตรมาส 3/1562 ขยายตัวร้อยละ 4.4 ลดลงจากร้อยละ 4.9 เมื่อไตรมาส 2/2562 เป็นผลจากความขัดแย้งทางการค้าระหว่าง สหรัฐฯ และจีน จึงคาดว่าธนาคารกลาง (Bank Negara Malaysia : BNM) ของมาเลเซีย จะปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงร้อยละ 0.25 ในครั้งแรกของปี 63

- เมื่อวันที่ 19 พ.ย.62 มาเลเซียและอินโดนีเซียจะยื่นเรื่องร้องเรียนต่อองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) กรณีสหภาพยุโรป (European Union : EU) มีแผนจะห้ามประเทศสมาชิกใช้เชื้อเพลิงชีวภาพจากน้ำมันปาล์มตามมติคณะกรรมาธิการยุโรป ซึ่งดำเนินการตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทนปี 2564-2573 ที่ระบุให้การเพาะปลูกปาล์มน้ำมันเป็นกิจกรรมทางการเกษตรที่มีความเสี่ยงสูง ก่อให้เกิดการทำลายป่า การปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินทางอ้อม นอกจากนี้ นายมหาธีร์ ยังแสดงท่าทีตอบโต้ EU โดยเรียกร้องให้ชาวมาเลเซียคว่ำบาตรผลิตภัณฑ์ และอาจจะบังคับการซื้อเครื่องบินขับไล่ มูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากผู้ผลิตชาวยุโรป อย่างไรก็ตาม รายงานระบุว่า EU นับเป็นผู้นำเข้าน้ำมันปาล์มรายใหญ่อันดับ 2 ของมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งคิดเป็นปริมาณ 7.5 ล้านตัน หรือร้อยละ 10-15 ของความต้องการน้ำมันปาล์มทั่วโลก

▶ **ด้านความมั่นคงและการทหาร**

- เมื่อวันที่ 22 พ.ย.62 อ้างคำกล่าวของนายโมฮัมหมัด ซาบู รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมาเลเซีย ปฏิเสธข่าวที่ว่ามาเลเซียให้การปกป้องอาชญากรที่ต้องการตัวใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากกรณีผู้เกี่ยวข้องกับเหตุโจมตีใน จ.ยะลา หลบหนีไปมาเลเซีย ทั้งนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมาเลเซียระบุว่า เป็นข้อกล่าวหาที่ไม่มีมูล หน่วยความมั่นคงมาเลเซียเฝ้าระวังการเดินทางเข้าออกของชาวต่างชาติในมาเลเซีย โดยเฉพาะบริเวณชายแดนมาเลเซีย-ไทย และหน่วยความมั่นคงทั้งสองประเทศโดยเฉพาะที่ปฏิบัติงานบริเวณชายแดน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลปฏิบัติการและข่าวกรองตามห้วงเวลา ตามกรอบคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) มาเลเซีย-ไทย มาเลเซียพร้อมร่วมมือกับไทยเพื่อติดตามอาชญากรดังกล่าว และในฐานะผู้อำนวยการความสะตวงการพูดคุย

เพื่อสันติสุขใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาเลเซียจะคงให้ความช่วยเหลือรัฐบาลไทยจัดการหาหรืออย่างเป็นทางการ โดยคาดว่าจะจัดการหาหรือได้ในต้น ธ.ค.62

- เมื่อวันที่ 2 ธ.ค.62 อังนายโมฮัมหมัด ซาบู รุมว.กท.มาเลเซีย ที่ระบุว่า สมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศฉบับแรกของมาเลเซีย ซึ่งอยู่ระหว่างการเสนอให้รัฐสภามาเลเซียพิจารณา ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนระหว่างกองทัพและภาคประชาสังคม ในการกำหนดทิศทางและการจัดลำดับความสำคัญด้านการป้องกันประเทศในห้วงระยะเวลา 10 ปีข้างหน้า (ปี 2564-2573) เพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพกองทัพของมาเลเซียให้เป็นกองทัพอัจฉริยะ (Smart Army) ในการรับมือกับปัญหาท้าทายและสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต เฉพาะอย่างยิ่งภัยคุกคามรูปแบบใหม่ รวมทั้งการเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ กองทัพอากาศมาเลเซียจะมุ่งเน้นการทูตทางทหารเพื่อกระชับความร่วมมือกับนานาประเทศทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ด้านการป้องกันประเทศของมาเลเซียที่ดำรงไว้ซึ่งอธิปไตย มั่นคง และมั่นคง

▶ ด้านเทคโนโลยี

เมื่อวันที่ 20 ธ.ค.62 Dr. Maszlee Malik รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของมาเลเซีย ระหว่างการประชุมสุดยอดกัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur Summit) 2019 ในประเด็นด้านการศึกษาว่า มาเลเซียให้ความสำคัญต่อการศึกษามาก เนื่องจากเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมาเลเซียมุ่งหวังเป็นผู้นำโลกด้านความรู้และนวัตกรรมใหม่ โดยเฉพาะในประเทศมุสลิม ที่ผ่านมามาเลเซียส่งเสริมการให้ความรู้ด้านศาสนาควบคู่กับความรู้ทางโลก โดยมุ่งเป้าไปที่การศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบันมาเลเซียมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในตะวันออกกลางหลายประเทศ อาทิ ซาอุดีอาระเบีย อิหร่าน ตุรกี กาตาร์ หวังปี 2559-2561 มาเลเซียและอิหร่านร่วมกันจัดทำสิ่งพิมพ์ 2,962 ฉบับ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านงานวิจัย ตลอดจนถ่ายทอดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถานการณ์ภายในสหภาพเมียนมา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ปาณิสรา เกียนอ้วน

สถานการณ์ภายในสหภาพเมียนมาด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและความมั่นคง โดยเฉพาะประเด็นโรฮีนจา ในห้วง ต.ค. - พ.ย. 62 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

▶ ด้านเศรษฐกิจ

จากการประชุมคณะกรรมการประสานงานร่วมระหว่างไทย-เมียนมา เพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้องครั้งที่ 9 ที่ เมียนมา ดร. ทุน ไทน์ รัฐมนตรีช่วยการไฟฟ้าและพลังงานเมียนมา และประธานคณะกรรมการจัดการฯ แถลงผลการประชุมว่าทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องร่วมกันว่าจะผลักดันการดำเนินโครงการเขตเศรษฐกิจ

พิเศษ และทำเรื่อน้ำลึกทวาย ในมณฑลตะนาวศรี การก่อสร้างถนนขนาด 2 ช่องจราจร ระยะทาง 138 กม. จากชายแดนไทยไปเขตเศรษฐกิจพิเศษและทวาย เพื่อส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยวระหว่างกัน และการกู้เงินจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) เพื่อจัดหาสาธารณูปโภคพื้นฐานในการเข้าถึงโครงข่ายไฟฟ้าแห่งชาติ

นอกจากนี้ คณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา อนุมัติโครงการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มเติมอีก 8 โครงการ มูลค่ารวม 232.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หลังจากก่อนหน้านี้เมื่อ ต.ค.62 คณะกรรมการฯ อนุมัติการลงทุนไปแล้ว 8 โครงการ มูลค่ารวม 384.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยการลงทุนที่อนุมัติเพิ่มเติมดังกล่าวนี้อยู่ใน 5 ภาคส่วน ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ การศึกษา การบริการ ปศุสัตว์ และประมง ซึ่งคาดว่าจะสร้างงานมากกว่า 1,700 ตำแหน่ง ทั้งนี้ ประเทศที่ลงทุนในเมียนมาสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ สิงคโปร์ จีน และไทย

▶ ด้านการเมืองและความมั่นคง

การเลือกตั้ง : เมียนมามีกำหนดเลือกตั้งทั่วไปในปี 2563 โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งเมียนมา (Union Election Commission: UEC) เสนอร่างแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งที่สำคัญใน 3 ประเด็นคือ (1) อนุญาตให้ทหารและครอบครัวเลือกตั้งนอกค่ายทหารได้ (2) อนุญาตให้ทหารเลือกตั้งล่วงหน้าได้ และ (3) ลดระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งเป็นเขตที่อยู่ปัจจุบันที่จะต้องมีการอยู่อาศัยมาแล้วให้เหลือ 90 วัน จากเดิมกำหนดไว้ที่ 180 วัน เพื่อให้การเลือกตั้งดังกล่าว มีความโปร่งใส และสามารถสังเกตการณ์ได้อย่าง เพราะในค่ายทหารมีข้อจำกัดค่อนข้างมาก รวมถึง นาย U Thein Swe รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน การตรวจคนเข้าเมือง และประชากรของเมียนมา ได้จัดทำรายชื่อแรงงานชาวเมียนมาและครอบครัวในต่างประเทศ และจะจัดการเลือกตั้งนอกประเทศ เพื่อให้ชาวเมียนมาในต่างประเทศได้มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป

โรฮีนจา : นาย Shahidul Haque ปลัดกระทรวงการต่างประเทศบังกลาเทศ เรียกร้องให้อาเซียนมีบทบาทแก้ปัญหาผู้อพยพชาวโรฮีนจาอย่างจริงจัง และต้องการให้ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court : ICC) องค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation : OIC) และสหภาพยุโรป ช่วยหาทางแก้ไขปัญหาวิกฤตทางมนุษยธรรมดังกล่าว ขณะที่ Amnesty International เรียกร้องให้ทุกฝ่ายเคารพกฎหมายมนุษยชนและสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการก่ออาชญากรรมสงครามครั้งนี้ต้องถูกนำตัวมาลงโทษ และเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council : UNSC) ส่งกรณีของเมียนมาเข้าสู่การพิจารณาของศาลอาญาระหว่างประเทศโดยเร็วที่สุด

จากการเปิดเผยของนายมาห์บับ อะลาม กรรมาธิการด้านผู้ลี้ภัยของบังกลาเทศพบว่า ขณะนี้มีผู้อพยพชาวโรฮีนจา ประมาณ 6,000-7,000 คน (จากทั้งหมดประมาณ 940,000 คน) บางส่วนแสดงท่าทีสมัครใจที่จะย้ายไปอยู่ที่ค่ายพักพิงบนเกาะบาร์ซาน ชาร์ ทางใต้ของบังกลาเทศ หลังจากได้ชมวิดีโอแสดงสภาพที่พักอาศัยและสาธารณูปโภคต่าง ๆ บนเกาะ และคาดว่าจะเริ่มย้ายชาวโรฮีนจาจากกลุ่มแรกใน ธ.ค.62

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 3 พ.ย.62 ภายหลังจากการประชุมร่วมกับองค์กรให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ได้แก่ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees : UNHCR) องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (International Organization for Migration : IOM) และโครงการอาหารโลก (World Food Programme : WFP) ว่า แผนการโยกย้ายชาวโรฮิงจาประมาณ 3,500 คนที่สมัครใจนั้น อาจจะต้องชะลอตัวออกไปก่อน หลังจากองค์กรทั้งสามคัดค้านว่าเกาเขาดังกล่าวยังไม่เหมาะสำหรับการพักอาศัย เนื่องจากเป็นเกาเขที่มีน้ำท่วมสูงขณะกระแสน้ำขึ้นในแต่ละวัน และจะถูกน้ำท่วมมิดตลอดฤดูมรสุม นอกจากนี้ ยังมีปัญหาทางด้านสาธารณสุข โภค การเข้าถึงบริการพื้นฐาน เช่น การศึกษา และการรักษาพยาบาล เป็นต้น

เมื่อวันที่ 14 พ.ย.62 ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court : ICC) อนุมัติให้อัยการตรวจสอบหาข้อเท็จจริงกรณีการก่ออาชญากรรมต่อชาวโรฮิงจาในเมียนมา ตามคำร้องของแอมเนสตี้ตั้งแต่ ก.ค.62 โดยศาลระบุว่ามิมีมูลเหตุให้เชื่อว่ามีการก่อความรุนแรงที่อาจเข้าข่ายการก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติข้ามพรมแดนเมียนมา-บังกลาเทศ และมีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องต่อชาวโรฮิงจาด้วยสาเหตุของชาติพันธุ์และศาสนา ขณะที่ โฆษกรัฐบาลเมียนมาแถลงต่อข่าวกว่าว่าเมียนมาก่ออาชญากรรมต่อชาวโรฮิงจา โดยเมียนมาระบุว่า การสอบสวนของ ICC ไม่เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ อีกทั้งเมียนมาไม่ได้เป็นภาคีสมาชิกของ ICC จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล

ขณะที่ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice : ICJ) จะนัดสืบพยานในคดีที่แอมเนสตี้ฟ้องเมียนมาข้อหาละเมิดอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษความผิดอาญาล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide Convention) ระหว่าง 10-12 ธ.ค.62 เพื่อนำไปพิจารณาชี้มูลความผิดต่อเมียนมา โดยสำนักงานที่ปรึกษาแห่งรัฐเมียนมา แถลงการณ์เมื่อ 20 พ.ย.62 ว่านางอง ซาน ซูจี ที่ปรึกษาแห่งรัฐและรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงการต่างประเทศเมียนมา จะเป็นผู้นำทีมกฎหมายเมียนมาเข้าชี้แจงต่อ ICJ ที่กรุงเฮก เนเธอร์แลนด์ เบื้องต้นโฆษกพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy : NLD) ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลของเมียนมา ระบุว่าประชาคมระหว่างประเทศมุ่งหวังใช้กระบวนการทางกฎหมายดำเนินการกับเมียนมา โดยหลักฐานที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาพถ่ายดาวเทียมที่ระบุถึงการเผาทำลายบ้านเรือนของชาวโรฮิงจา ซึ่งเมียนมายอมรับว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แต่ข่าวกว่าหาดังกล่าวไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำ

นาย Antonio Guterres เลขาธิการสหประชาชาติ (UN) กล่าวระหว่างเข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 35 ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 3 พ.ย.62 เรียกร้องให้เมียนมารับประกันความปลอดภัยของชาวโรฮิงจา

ในการเดินทางกลับเมียนมา โดยแสดงความห่วงกังวลอย่างมากต่อชะตากรรมของชาวโรฮิงจากว่า 740,000 คน ที่ลี้ภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในรัฐยะไข่ไปยังบังกลาเทศเมื่อปี 2560 พร้อมทั้งควรเปิดโอกาสให้องค์กรด้านมนุษยธรรมจากนานาชาติสามารถเข้าถึงพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบได้อย่างเต็มที่โดยไม่ถูกจำกัดสิทธิ

จะเห็นได้ว่า ภายหลังจากการที่เมียนมาเปิดประเทศ เมียนมาเองก็เริ่มมีการเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และให้อำนาจประชาธิปไตยแก่ประชาชนผ่านการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นในปี พ.ศ. 2563 ขณะเดียวกัน ปัญหาเรื่องชาติพันธุ์ และชนกลุ่มน้อยของเมียนมาโดยเฉพาะชาวโรฮิงจานั้น เป็นประเด็นที่นานาชาติให้การจับตามองต่อการบริหารจัดการของรัฐบาลเมียนมาเป็นอย่างมาก

สถานการณ์ในประเทศฟิลิปปินส์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย ส.ท.หญิง ศิวศิษฐ์ สิริโรจน์บริรักษ์

สถานการณ์ภายในประเทศฟิลิปปินส์ด้านการเมืองและความมั่นคง ในทศวรรษ ค.ศ. - พ.ย. 62 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

- เมื่อวันที่ 5 ต.ค.62 ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตร์เต ของฟิลิปปินส์คือหุ้นส่วนที่สำคัญของรัสเซียในภูมิภาคเอเชีย โดยประธานาธิบดีลาโล มิราปูติน ของรัสเซียกล่าวในพิธีเปิดการทหารหรือกับประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตร์เต ของฟิลิปปินส์ ในการเยือนรัสเซียระหว่างวันที่ 1-5 ต.ค.62 ว่า ฟิลิปปินส์คือหุ้นส่วนที่สำคัญของรัสเซียในภูมิภาคเอเชีย และที่ผ่านมามีความร่วมมือระหว่างประเทศของทั้งสองประเทศ ดำเนินอย่างสร้างสรรค์และอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน

นอกจากนี้ ประธานาธิบดีปูตินยังระบุว่ารัสเซียพร้อมที่จะร่วมมือกับฟิลิปปินส์ในด้านต่าง ๆ อาทิ ความมั่นคง การสำรวจอวกาศ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

- เมื่อวันที่ 16 ต.ค.62 สหรัฐฯ ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น ดำเนินการฝึกซ้อมทางทะเลร่วมกัน โดยกองกำลังนาวิกโยธินของสหรัฐฯ และฟิลิปปินส์ รวมถึงกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นเริ่มการฝึกซ้อมร่วมทางทะเล KAMANDAG 3 (Kaagapay Ng Mga Mandirigma Ng Dagat) ที่บริเวณหาด Katungkulan ของฟิลิปปินส์ เมื่อ 12 ต.ค.62 โดยถือเป็นครั้งแรกที่ฟิลิปปินส์ทำการฝึกซ้อมร่วมกับกองกำลังพลจากเรือสู้ฝั่ง (Ship-to-Shore Maneuver) ด้วยยานรบสะเทินน้ำสะเทินบก

นอกจากนี้ รัสเซียยังต้องการสนับสนุนการฝึกอบรมด้านการทหารและพร้อมที่จะจัดการฝึกร่วมกับกองทัพฟิลิปปินส์ โดยความร่วมมือดังกล่าวจะไม่นำประเด็นการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้อง

(Assault Amphibious Vehicle: AAV) ของตัวเอง ซึ่งการฝึกดังกล่าวประสบความสำเร็จในการทดสอบศักยภาพของกองกำลังผสมในการปฏิบัติการที่มีความซับซ้อน การประสานงาน การปฏิบัติการแบบสะเทินน้ำสะเทินบก

- เมื่อวันที่ 19 ต.ค.62 รัสเซียเสนอผลิตอาวุธขนาดเล็กร่วมกับฟิลิปปินส์ โดยนาย Igor Khovaev เอกอัครราชทูตรัสเซียประจำกรุงมะนิลา กล่าวว่า ฟิลิปปินส์กำลังพิจารณาข้อเสนอของรัสเซียเพื่อร่วมผลิตอาวุธขนาดเล็กของรัสเซียในฟิลิปปินส์ โดยรัสเซียต้องการสร้างความร่วมมือด้านยุทธศาสตร์ในระยะยาวกับฟิลิปปินส์ พร้อมคาดหวังการขยายความร่วมมือด้านการทหารและความมั่นคงระหว่างกัน ตลอดจนพร้อมสนับสนุนเทคโนโลยีที่จะช่วยให้ฟิลิปปินส์สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมด้านอาวุธของตนเอง

นอกจากนี้ รัสเซียยังต้องการสนับสนุนการฝึกอบรมด้านการทหารและพร้อมที่จะจัดการฝึกร่วมกับกองทัพฟิลิปปินส์ โดยความร่วมมือดังกล่าวจะไม่นำประเด็นการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้อง

- เมื่อวันที่ 7 พ.ย.62 ฟิลิปปินส์จะเริ่มตรวจประทับลงตราในหนังสือเดินทางเงินเป็นครั้งแรกในรอบ 7 ปี โดยฟิลิปปินส์จะทำการตรวจประทับลงตราบนหนังสือเดินทางเงินอีกครั้งหลังจากระงับไปเป็นระยะเวลา 7 ปี ตั้งแต่ ค.ศ.55 จากกรณีที่ทางการเงินประกาศใช้หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-passport) ที่มีพื้นหลังเป็นลายน้ำแผนที่เงิน และมีพื้นที่พิพาทกรรมสิทธิ์ระหว่างเงินกับประเทศต่าง ๆ อยู่ในแผนที่ดังกล่าว ซึ่งรวมถึงแนวเส้นประ 9 เส้นที่เงินใช้อ้างกรรมสิทธิ์ในทะเลจีนใต้

สถานการณ์ด้านการก่อการร้ายภายในประเทศฟิลิปปินส์

สำคัญ สถานการณ์ด้านการก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามภายในประเทศที่สำคัญของฟิลิปปินส์ มีดังนี้

- เมื่อวันที่ 4 ต.ค.62 เกิดเหตุคนร้ายลักพาตัวชายชาวอังกฤษและภรรยาจากรีสอร์ตในฟิลิปปินส์ โดยตำรวจฟิลิปปินส์ อ้างว่าคนร้ายพร้อมอาวุธปืนอย่างน้อย 4 คน ได้ลักพาตัวนาย Allan Hyrons ชายสูงอายุชาวอังกฤษ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการรีสอร์ต และโรงเรียน 2 แห่ง และภรรยาชาวฟิลิปปินส์ โดยนำตัวขึ้นเรือมอเตอร์โบทจากรีสอร์ตในเมือง Tukuran จ.ซัมบวงกา

- เมื่อวันที่ 6 ต.ค.62 อดีตสมาชิกแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islamic Liberation Front : MILF) 7 ราย ถูกสังหารโดยกลุ่มติดอาวุธในฟิลิปปินส์ที่สนับสนุนกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State : IS) โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารของฟิลิปปินส์ระบุว่า อดีต จำนวน 7 ราย ถูกกลุ่มติดอาวุธ Dawlah Islamiyah ซึ่งเป็นกลุ่มที่สนับสนุนกลุ่ม IS สังหารในเหตุโจมตีฐานที่มั่นของแนวร่วม MILF ใกล้กับเมือง Shariff Saydona ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ เมื่อ 4 ต.ค.62 ซึ่งกลุ่ม IS ออกมาแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุโจมตีดังกล่าว ทั้งนี้ แนวร่วม MILF เคยเป็นกองกำลังติดอาวุธที่ใหญ่ที่สุดในฟิลิปปินส์ แต่ได้เริ่มทยอยปลดอาวุธตั้งแต่ ก.ย.62 ตามเงื่อนไขสนธิสัญญาสันติภาพ ปี 2557

- เมื่อวันที่ 7 ต.ค.62 ทหารตั้งหน่วย Task Force Hyrons เพื่อเร่งค้นหาคู่สามีภรรยาที่ถูกลักพาตัว โดย พล.ท. Cirilito Sobejana ผู้บัญชาการกองกำลังมินดาเนา ของกองทัพฟิลิปปินส์ (AFP Westmincom) กล่าวว่า ได้มีการตั้งหน่วย Task Force Hyrons เพื่อเร่งค้นหาและช่วยเหลือ นาย Allan Arthur Hyrons และนาง Wilma Paglinawan Hyrons คู่สามีภรรยาเจ้าของรีสอร์ต ที่ถูกลักพาตัวจากรีสอร์ตใน จ.ซัมบวงกา โดยมีการตั้งด่านปิดเส้นทางเรือ การลาดตระเวนทางอากาศ และวางกองกำลังภาคพื้นดินบริเวณชายฝั่งอย่างใกล้ชิด โดยถึงแม้ว่าจะยังไม่สามารถระบุกลุ่มผู้ก่อการร้ายได้ แต่ทางการฟิลิปปินส์คาดว่า เป็นกลุ่มอาบูไซยาฟ (Abu Sayyaf) เนื่องจากมีประวัติการลักพาตัวในพื้นที่เดียวกัน

- เมื่อวันที่ 14 พ.ย.62 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมฟิลิปปินส์ ระบุว่า กลุ่ม IS อาจเดินทางจากตะวันออกกลางเข้าพื้นที่

มินดาเนาของฟิลิปปินส์ โดยแสดงความกังวลว่า สมาชิกกลุ่ม Islamic State (IS) ที่เดินทางออกจากตะวันออกกลางหลังจาก กลุ่ม IS สูญเสียที่มั่นในซีเรียและอิรัก อาจมีแผนเดินทางเข้าพื้นที่มินดาเนาของฟิลิปปินส์ ทำให้ฟิลิปปินส์เพิ่มการเฝ้าระวังมากขึ้น

- เมื่อวันที่ 20 พ.ย.62 กองทัพฟิลิปปินส์ปรับเพิ่มกำลังอาวุธในการปราบปรามกลุ่มอาบูไซยาฟ โดยกองทัพฟิลิปปินส์ได้ดำเนินการปรับเพิ่มกำลังอาวุธในพื้นที่ จ.ซูลู บนเกาะมินดาเนา ซึ่งประกอบด้วยรถหุ้มเกราะ เครื่องบินลำเลียง และเฮลิคอปเตอร์โจมตี เพื่อสนับสนุนภารกิจปราบปรามกลุ่มอาบูไซยาฟ และผู้ก่อการร้ายชาวต่างชาติที่หลบซ่อนตัวอยู่ในพื้นที่ ทั้งนี้ การส่งอาวุธยุทโธปกรณ์เข้าไปเพิ่มเติมในพื้นที่ดังกล่าวเป็นไปตามเป้าหมายของประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์เตของฟิลิปปินส์ ที่ต้องการปราบปรามกลุ่มอาบูไซยาฟ ให้สำเร็จภายในสิ้นปี 2562

- เมื่อวันที่ 25 พ.ย.62 ทหารฟิลิปปินส์สังหารผู้ก่อการร้าย 6 คน จากการปะทะกันใน จ.Sulu/ฟิลิปปินส์ โดย กองกำลังทหารฟิลิปปินส์ (AFP) ปะทะกับกลุ่มอาบูไซยาฟ จำนวน 2 ครั้ง ทำให้ผู้ก่อการร้ายเสียชีวิตทั้งหมด 6 คน และทหารบาดเจ็บ 7 คน โดยครั้งแรกเมื่อ 23 พ.ย.62 เกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เมือง Patikul จ.Sulu และครั้งที่สองเมื่อ 25 พ.ย.62 เกิดขึ้นในเมือง Indanan จ.Sulu โดยปฏิบัติการดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือเหยื่อจากการลักพาตัวของกลุ่มอาบูไซยาฟ ซึ่งรวมถึงชายชาวอังกฤษอายุ 70 ปี และภรรยาชาวฟิลิปปินส์ที่ถูกลักพาตัวไปเมื่อ 4 ต.ค.62

จึงสรุปได้ว่า ในห้วงที่ผ่านมาฟิลิปปินส์มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สำคัญคือ การยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียและฟิลิปปินส์ อันจะเห็นได้จากการที่ประธานาธิบดีรัสเซียระบุว่าฟิลิปปินส์คือหุ้นส่วนที่สำคัญของรัสเซียในภูมิภาคเอเชีย พร้อมทั้งรัสเซียได้เสนอผลิตอาวุธขนาดเล็กร่วมกับฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ฟิลิปปินส์จะเริ่มตรวจประทับตราในหนังสือเดินทางจีนเป็นครั้งแรกในรอบ 7 ปี โดยการผ่อนปรนดังกล่าวหวังให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลฟิลิปปินส์ที่ต้องการพัฒนาความสัมพันธ์ให้ใกล้ชิดกับจีนมากขึ้น

สำหรับสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายภายในประเทศ ยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญของฟิลิปปินส์ อันจะเห็นได้จากการลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่ของกลุ่มติดอาวุธมุสลิมและกลุ่มกองกำลังอื่น ๆ ได้สร้างผลกระทบให้กับการท่องเที่ยวและการลงทุนในฟิลิปปินส์เป็นอย่างมาก แม้กองทัพฟิลิปปินส์พยายามปราบปรามการลักพาตัวเรียกและเรียกค่าไถ่ ทำให้ปัจจุบันกลุ่มที่นิยมการลักพาตัวเรียกค่าไถ่ เช่น กลุ่มอาบูไซยาฟ ก่อเหตุลักพาตัว น้อยลงแต่ก็ยังไม่หมดสิ้นไป ซึ่งฟิลิปปินส์ตระหนักดีถึงภัยคุกคามดังกล่าว และได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับมิตรประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐฯ สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ในการต่อสู้กับภัยก่อการร้าย นอกจากนี้ ยังได้เฝ้าระวังนักรบต่างชาติจากมาเลเซีย อินโดนีเซีย โมร็อกโก เยเมน และปากีสถาน ที่อยู่ใน จ.ซูลู บาซิลัน และมินดาเนาตอนกลาง ที่อาจจะปฏิบัติการโจมตีฟิลิปปินส์

สถานการณ์ภายในประเทศสิงคโปร์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ญัฐา แก้วคำแสน

สถานการณ์ภายในประเทศสิงคโปร์ด้านความมั่นคง ด้านการทหาร และด้านเศรษฐกิจ ในช่วงเดือน ต.ค. - พ.ย.62 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

▶ **ด้านความมั่นคง**

ในระหว่างการเข้าร่วมประชุม The 9th Beijing Xiangshan Forum ที่กรุงปักกิ่ง เมื่อ 22 ต.ค.62 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ดร.อิง เอ็ง เฮนของ สิงคโปร์เรียกร้องให้สหรัฐฯ และจีนหาหนทางร่วมกันเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของโลก โดยรวมถึงประเด็นที่มีความท้าทายในการแก้ปัญหา เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การก่อการร้าย และภัยคุกคามจากอาวุธนิวเคลียร์ อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์ยังคงรักษาความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับทั้งสหรัฐฯ และจีนต่อไป โดยให้ทั้งเรียกร้องให้สหรัฐฯ และจีนย้อนกลับไปพิจารณาการพบปะครั้งประวัติศาสตร์ ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการลดความขัดแย้งและการเป็นศัตรูระหว่างสองประเทศ ที่มีผู้นำของจีนนายเหมา เจ๋อตง และประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน ของสหรัฐฯ เป็นผู้นำในขณะนั้น

▶ **ด้านการทหาร**

รายงานการแถลงของ ดร.อิง เอ็ง เฮน รมว.กลาโหมของสิงคโปร์ต่อรัฐสภา เมื่อ 7 ต.ค.62 ระบุว่าสิงคโปร์มีความมั่นใจในการตรวจจับและต่อต้านอากาศยานไร้คนขับ หรือโดรน ในลักษณะเดียวกับที่ใช้โจมตีโรงกลั่นน้ำมัน 2 แห่งของซาอุดีอาระเบีย เมื่อ 14 ก.ย.62 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพบกนั้นมีความมั่นใจที่จะจัดการกับการต่อต้านอากาศยานประเภทนี้และได้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันทางอากาศยานไร้คนขับ มีความเชี่ยวชาญมาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี ทางด้านกองทัพอากาศ มีระบบแจ้งเตือนที่ทันสมัยโดยปัจจุบันได้ใช้เซ็นเซอร์การตรวจจับโดรนในหลากหลายชนิด เช่น G550 Airborne Early Warning Aircraft and Multi-Mission Radar ส่วนระบบต่อสู้อากาศยานจากภาคพื้นดินก็มีการพัฒนารูปแบบและระบบ เช่นระบบ Spyder system และ Aster-30 missile system ซึ่งระบบต่าง ๆ เหล่านี้จะมีการเตรียมความพร้อมตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้กองทัพสิงคโปร์ยังติดตามการพัฒนาการของภัยคุกคามในปัจจุบันและเรียนรู้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการจัดการและต่อต้านการโจมตีโดยใช้อากาศยานไร้คนขับซึ่งปัจจุบันมีการใช้อย่างแพร่หลายทั้งในการสอดแนมและการโจมตีทางอากาศ

ในวันที่ 26 พ.ย.62 สิงคโปร์ได้ลงนามความตกลงด้านการทหารกับเกาหลีใต้ ช่วงนอกรอบการประชุมอาเซียน-เกาหลีใต้ สมัยพิเศษ ที่นครปูซาน โดยความตกลงดังกล่าวครอบคลุมการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับอาวุธเคมี อาวุธชีวภาพและการใช้รังสี ทั้งนี้ ความร่วมมือด้านทหารของสิงคโปร์และเกาหลีใต้นั้นมีความใกล้ชิดแน่นแฟ้น โดยกองทัพมีการแลกเปลี่ยนการเยือนของ จนท.ระดับสูง มีการจัดฝึกผสมและการฝึกอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความร่วมมือนี้จะทำให้สิงคโปร์มีขีดความสามารถในทุกด้านของการทหารเพื่อให้ทันกับยุคสมัยในปัจจุบันที่มีความหลากหลายในรูปแบบของการรบ

▶ **ด้านเศรษฐกิจ**

- เมื่อวันที่ 16 ต.ค.62 ได้มีการลงนามในข้อตกลงเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินและส่งเสริมการตลาด โดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังคนที่สองของสิงคโปร์ กับนาย Justin Muzinich รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังของสหรัฐฯ ได้ร่วมลงนามในการประชุมนอกรอบการประชุมรัฐมนตรีคลัง Group of Twenty (G20) ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวช่วยขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนและกระตุ้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนของภาคเอกชน สำหรับคู่ค้าลำดับ 1 ด้านบริการ และประเทศที่มีการลงทุนในสิงคโปร์มากที่สุดนั้น คือสหรัฐฯ

- เมื่อวันที่ 2 พ.ย.62 นายกรัฐมนตรี ลี เซียน ลุง ของสิงคโปร์กล่าวต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 (35th ASEAN Summit) โดยมีสาระสำคัญในตอนหนึ่งว่า ควรขยายกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศนอกภูมิภาคให้กว้างออกไปอีก และยกระดับการจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในปัจจุบัน และคู่เจรจาใหม่ในอนาคต และยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนนั้นอยู่ในภาวะชะลอตัว และเผชิญกับความแปรปรวนของเศรษฐกิจโลกโดยรวม ซึ่งรวมถึงการที่เศรษฐกิจของสหรัฐฯ มีแนวโน้มประสบกับภาวะชะลอตัวมากขึ้น ทำให้อาเซียนต้องเพิ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับความท้าทาย และฟื้นฟูอุปสรรคเหล่านั้นด้วยความมีเอกภาพ

- คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปรับรองข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) ระหว่างสหภาพยุโรป (EU) กับสิงคโปร์ โดยจะมีผลบังคับใช้ใน 21 พ.ย.62 ซึ่งส่งผลให้สิงคโปร์จะเป็นชาติแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เริ่มใช้ข้อตกลง FTA กับ EU ทั้งนี้เมื่อปี 2560 มีมูลค่าการค้าระหว่างกันเท่ากับ 53,300 ล้านยูโร หรือ 1 ใน 3 ของการค้าระหว่าง EU กับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมด ทำให้สิงคโปร์เป็นคู่ค้าอันดับที่ 1 ของ EU ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยได้เปรียบดุลการค้ามากกว่า 13,020 ล้านยูโร

จึงสรุปได้ว่า สถานการณ์ภายในประเทศสิงคโปร์ในช่วงเวลาดังกล่าว มีความพยายามในการหาหนทางในการให้ประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ และจีนเจรจาข้อตกลงร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม โดยมีการสานสัมพันธ์กับทั้งสองประเทศมหาอำนาจไปพร้อมกัน ทั้งนี้ยังได้แสดงความกังวลต่อผลกระทบจากความขัดแย้งของประเทศมหาอำนาจในเวทีประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 ซึ่งสมาชิกอาเซียนควรหายุทธศาสตร์เพื่อรับมือต่อความท้าทายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สำหรับด้านทหารสิงคโปร์ได้มีการพัฒนาเครื่องมือเพื่อสนับสนุนในการต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้มีความทันสมัยและพร้อมรับมือกับการโจมตี

สถานการณ์ในประเทศเวียดนาม

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย ร.ท.หญิง ศิวาลัย สิริโรจนบุรีรักษ์

สถานการณ์ภายในประเทศเวียดนามด้านการเมืองและความมั่นคง ในห้วง ต.ค.-พ.ย.62 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

▶ **เวียดนามและกัมพูชาให้คำมั่นจะไม่ให้ประเทศที่สาม มาใช้ดินแดนทำลายความมั่นคงของประเทศอื่น** โดยเว็บไซต์ hanoitimes รายงานเมื่อ 5 ต.ค.62 ว่า ในการเดินทางเยือนเวียดนามอย่างเป็นทางการของ นายกรัฐมนตรีฮุนเซน ของกัมพูชา ระหว่างวันที่ 4-5 ต.ค.62 ที่ผ่านมานั้น ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องถึงความสำคัญของการสร้างสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค โดยเวียดนามและกัมพูชาจะร่วมกันรักษาความมั่นคงทางทะเลและทางอากาศในภูมิภาค โดยไม่ให้ประเทศที่สาม มาใช้ดินแดนของตนในการทำลายความมั่นคงของประเทศอื่น และย้ำว่าจะยึดมั่นตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ.1982 นอกจากนี้ ยังให้คำมั่นจะร่วมสร้างอาเซียน กระตุ้นการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจกัมพูชา-ลาว-เวียดนาม และอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง ตลอดจนปฏิบัติตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) พร้อมทั้งกัมพูชาจะสนับสนุนเวียดนามในการเป็นประธานอาเซียนในปี 2563

▶ **รัฐบาลเวียดนามยกเลิกการอนุมัติโครงการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ทางทหาร** เมื่อ 19 ต.ค.62 สำนักข่าว VnExpress ของเวียดนาม รายงานว่า รัฐบาลเวียดนามยกเลิกการอนุมัติโครงการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนเกาะ Mui Hoi จ. Khanh Hoa ของผู้ประกอบการเวียดนามจำนวน 2 โครงการ ซึ่งสำนักการวางแผนและการลงทุน จ. Khanh Hoa (The Khanh Hoa Department of Planning and Investment) ให้เหตุผลว่า โครงการทั้งสองดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ทหาร และใกล้ฐานทัพทหารในอ่าว Cam Ranh ทั้งนี้ รัฐบาลเวียดนามในสมัย นรม.เหวียน เติน สุง มีคำสั่งให้ส่งเสริมมาตรการรักษาความปลอดภัยในเขตฐานทัพ อ่าว Cam Ranh เมื่อ ก.ย.58 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 3 เกาะ ได้แก่ Mui Hoi, Binh Ba และ Hon Chut

▶ **เวียดนามเตรียมปล่อยเรือกู้ภัยเรือดำน้ำลงน้ำ** สำนักข่าว BaodatViet News รายงานเมื่อ 19 พ.ย.62 ว่า กองทัพเรือเวียดนามเตรียมปล่อยเรือกู้ภัยเรือดำน้ำขนาดใหญ่ หมายเลข 927 ลงน้ำ ซึ่งต่อโดยบริษัทต่อเรือ Z189 ที่ขึ้นตรงกับกรมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ร่วมมือกับกลุ่มธุรกิจต่อเรือ Damen ของเนเธอร์แลนด์ สำหรับเรือกู้ภัยเรือดำน้ำ เพื่อปฏิบัติการกิจกับกองเรือดำน้ำ Kilo 636 ทั้งนี้ กองทัพเรือเวียดนามมีแผนต่อเรือกู้ภัยเพิ่มอีก 1 ลำ และส่งออกขายให้กับต่างประเทศ

▶ **เวียดนามกำหนดจัดการประชุมแรกในฐานะประธานอาเซียน** ห้วง **ม.ค.63** สำนักข่าว Vietnamnews ของเวียดนาม รายงานเมื่อ 19 พ.ย.62 ว่า เวียดนามจะจัดการประชุม รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (ASEAN Foreign Ministers Retreat) ที่เมืองญาจาง เวียดนาม ใน ม.ค.63 นับเป็นการประชุมแรกของอาเซียนสำหรับเวียดนามในฐานะประธานอาเซียนอย่างเป็นทางการ (วาระ 1 ม.ค.-31 ธ.ค.63) และเวียดนามกำหนดห้วงเวลาจัดการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 36 และ 37 ว่าจะมีขึ้นใน เม.ย. และ พ.ย.63 ตามลำดับ ทั้งนี้ เวียดนามประกาศแนวคิดหลักในการทำหน้าที่ประธานอาเซียนไว้ว่า “Cohesive and Responsive” โดยจะเน้นส่งเสริมการเชื่อมโยงกันในภูมิภาคและพัฒนาศักยภาพของอาเซียนให้พร้อมสำหรับการพัฒนาเพื่อเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 และการเสริมสร้างความใกล้ชิดกันอย่าง

แน่นแฟ้นในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ใน อาเซียน และอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค ควบคู่ไปกับการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของอาเซียนในการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย สันติสุข ความมั่นคงปลอดภัย และการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอาเซียน

▶ **เวียดนามถูกจัดอันดับเป็นประเทศที่มีกองทัพเข้มแข็งอันดับ 23 ของโลก** นสพ.ออนไลน์ Vietnamnet ของเวียดนาม รายงานเมื่อ 30 ต.ค.62 ว่า ในปี 2562 เวียดนามได้รับการจัดอันดับโดยเว็บไซต์ Global Firepower ของสหรัฐฯ ให้เป็นประเทศที่มีกองทัพเข้มแข็งเป็นอันดับ 23 ของโลก และเป็นอันดับ 2 ในอาเซียน โดยกองทัพเวียดนามมีกำลังพลประจำการกว่า 482,000 นาย และกำลังพลสำรองประมาณ 5 ล้านคน สำหรับประเทศที่มีกองทัพเข้มแข็ง 3 อันดับแรกของโลก ประกอบด้วย สหรัฐฯ รัสเซีย และจีน ส่วนกองทัพของประเทศอาเซียนได้รับการจัดอันดับดังนี้ อินโดนีเซีย อันดับ 16 ไทย อันดับ 26 เมียนมา อันดับ 37 มาเลเซีย อันดับ 41 สิงคโปร์ อันดับ 59 ฟิลิปปินส์ อันดับ 64 กัมพูชา อันดับ 107 และลาว อันดับ 127

▶ **กระทรวงกลาโหมเวียดนาม ประกาศสมุดปกขาวด้านกลาโหม ประจำปี 2562** เมื่อ 26 พ.ย.62 สำนักข่าว Quan doi Nhan dan News รายงานว่า กระทรวงกลาโหมเวียดนามจัดพิธีประกาศสมุดปกขาวด้านกลาโหม ประจำปี 2562 โดยการตีพิมพ์สมุดปกขาวด้านกลาโหม เพื่อยืนยันและชี้แจงด้านกลาโหม ซึ่งมีเนื้อหาใจความที่สำคัญ อาทิ การปรับนโยบาย โครงสร้าง งบประมาณ การจัด ทิศทาง การเสริมสร้างศักยภาพด้านการป้องกันประเทศ ของกองกำลังป้องกันตนเอง และความท้าทายด้านความมั่นคง นอกจากนี้ยังชี้แจงความโปร่งใสในนโยบาย และขีดความสามารถด้านกลาโหมของเวียดนาม ทั้งนี้การประกาศสมุดปกขาวด้านกลาโหมครั้งล่าสุดของกระทรวงกลาโหมเวียดนาม เมื่อปี 2562

สำหรับท่าทีความเคลื่อนไหวด้านความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างเวียดนามกับประเทศต่าง ๆ มีดังนี้

▶ **เวียดนาม-เมียนมา** เรือรบของกองทัพเรือเมียนมา เดินทางเยือนกองทัพเรือภาค 4 ของเวียดนาม โดย สำนักข่าว Hai Quan Viet Nam News รายงานเมื่อวันที่ 13 พ.ย.62 ว่า เรืออยู่กพลชั้นรบ UMS Moattama 1501 พร้อมลูกเรือกว่า 100 นาย ของกองทัพเรือเมียนมา เดินทางเยือนกองทัพเรือภาค 4 ของเวียดนาม โดยเข้าเทียบท่าที่ท่าเรือ Cam Ranh จังหวัด Khanh Hoa ของเวียดนาม ระหว่างวันที่ 12-14 พ.ย.62 ซึ่งในการเยือนของกองทัพเรือเมียนมาครั้งนี้ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างสองประเทศและความร่วมมือทวิภาคีด้านการป้องกันประเทศ ซึ่งครั้งนี้ถือเป็นครั้งแรกในปี 2562 ของกองทัพเรือเมียนมาที่ได้เดินทางเยือนเวียดนาม

▶ **เวียดนาม-อินโดนีเซีย** รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมของเวียดนามหารือทวิภาคีกับรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมของอินโดนีเซีย ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน และประเทศคู่เจรจาครั้งที่ 6 เมื่อ 17 พ.ย.62 โดย พล.อ. Ngo Xuan Lich รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมของเวียดนาม ได้เข้าพบหารือทวิภาคีกับ พล.อ. Prabowo Subianto

รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมของอินโดนีเซีย ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน และประเทศคู่เจรจาครั้งที่ 6 (ADMM Retreat & 6th ADMM-Plus) ระหว่าง 16-19 พ.ย.62 ในการนี้ทั้งสองฝ่ายได้มีการหารือในประเด็นที่สำคัญ อาทิ การส่งเสริมความร่วมมือด้านกลาโหม การร่วมกันแก้ไขปัญหาประมงของทั้งสองประเทศที่ละเมิดทางทะเลซึ่งกันและกัน โดยปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของเวียดนาม ยังได้ชี้แจงกิจกรรมสำคัญที่กระทรวงกลาโหมเวียดนามจะจัดขึ้นในระหว่างการประชุมในปี 2563

► **เวียดนาม-อินเดีย** การกระชับความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างกระทรวงกลาโหมเวียดนาม และกองทัพเรืออินเดีย เมื่อ 28 พ.ย.62 สำนักข่าว Quan doi Nhan dan News รายงานว่า พล.ท.อาวุโส Phan Van Giang ประธานเสนาธิการทหารเวียดนาม และคณะนายทหารระดับสูงเดินทางเยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางทหารร่วมกัน ทั้งนี้ตามกำหนดการได้มีการเข้าเยี่ยมชมเรือฟริเกต F45 ของกองบัญชาการทหารเรือภาคตะวันตก เพื่อศึกษาพัฒนาการและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทางทหารของอินเดีย ซึ่งเรือชั้นนี้ออกแบบและต่อโดยรัสเซีย นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายยังเห็นพ้องในประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ โดยเฉพาะแนวทางเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในเชิงลึกต่อไป

จะเห็นได้ว่า เวียดนามมีความเคลื่อนไหวในมิติด้านการเมืองและความมั่นคงที่สำคัญคือ การเป็นประธานอาเซียนในปี 2563 ภายใต้แนวคิด “Cohesive and Responsive” ที่เน้นส่งเสริมการเชื่อมโยงกันในภูมิภาค ควบคู่ไปกับการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของอาเซียนในการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย สันติสุข ความมั่นคงปลอดภัย และการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอาเซียน ซึ่งเวียดนามได้มีการกำหนดจัดการประชุมแรกในฐานะประธานอาเซียนช่วง ม.ค.63 ซึ่งเวียดนามแสดงพร้อมเต็มสำหรับการยืนยันบทบาทและความรับผิดชอบของตนต่ออาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกการพัฒนาของอาเซียนในชีวิตทางการเมืองบนเวทีโลก สำหรับด้านความมั่นคงกระทรวงกลาโหมเวียดนามได้ประกาศสมุดปกขาวด้านกลาโหม โดยระบุถึงการเสริมสร้างศักยภาพด้านการป้องกันประเทศของกองกำลังป้องกันตนเอง และความท้าทายด้านความมั่นคงซึ่งถือเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ที่ดีของเวียดนามต่อนานาชาติ ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ประธานอาเซียนของเวียดนามในปี 2563 เวียดนามจะแสดงบทบาทท่ามกลางสถานการณ์ในภูมิภาคและโลกที่มีความผันผวนอย่างซับซ้อนได้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดและจะพยายามผลักดันอ่อนไหว อย่างเช่นการจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea : COC) ให้เป็นวาระหนึ่งในการประชุมต่าง ๆ ของอาเซียนทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีหรือไม่ จึงต้องจับตามองต่อไป

การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35

เรียบเรียงโดย จ.อ.หญิง สุวิมล สารโกศล พรนวม

กISประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-4 พ.ย.62 ที่จัดขึ้นที่ประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียน ภายใต้แนวคิดหลัก “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” (Advancing Partnership for Sustainability) นับเป็นการประชุมระดับผู้นำครั้งสุดท้ายของปี 2562 โดยมีผู้นำจาก 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน ผู้นำจากประเทศคู่เจรจาของอาเซียน ได้แก่ จีน อินเดีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี รัสเซีย และยังมีเลขาธิการสหประชาชาติ ผู้นำจากภาคีภายนอก และองค์การระหว่างประเทศที่ได้รับเชิญในฐานะแขกของประธาน (Guest of the Chair) เข้าร่วมด้วย ได้แก่ กรรมการจัดการกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งนี้ยังมีการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ การประชุมคณะมนตรีประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน การประชุมคณะมนตรีประสานงานอาเซียน การประชุม ASEAN Business and Investment Summit (ABIS) การประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน การประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดีย การประชุมสุดยอดอาเซียน-สหประชาชาติ การประชุม Indo-Pacific Business Forum การประชุมสุดยอดอาเซียนบวกสาม การประชุมสุดยอดอาเซียน-สหรัฐฯ การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก การประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่น การประชุมสุดยอดความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค และการประชุมผู้นำกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น

โดยก่อนพิธีเปิดการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 ในวันที่ 3 พ.ย.62 ได้มีการจัดการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้องคือ **การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 35 แบบเต็มคณะ (Plenary)** ซึ่งมีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้ การประชุมนี้จัดขึ้นเพื่อติดตามและหารือเกี่ยวกับความคืบหน้าการ

ขับเคลื่อนกรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกอาเซียน และการกำหนดทิศทางในอนาคต แลกเปลี่ยน ทิศนะต่อประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในภูมิภาคและระหว่างประเทศ รวมถึงเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ไทยได้ใช้โอกาสนี้ในการแลกเปลี่ยนมุมมองวิสัยทัศน์ เพื่อให้ผู้นำได้ร่วมกำหนดเป้าหมายและทิศทางอาเซียนที่ไทยเชื่อว่าความเป็นหุ้นส่วนและการเป็นมิตรกับประเทศต่าง ๆ นอกภูมิภาคนั้น จะช่วยประชาคมอาเซียนให้ขับเคลื่อนตามแนวคิดหลักของอาเซียนเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน ในการนี้ไทยได้เสนอมุมมองในการแลกเปลี่ยน 3 ประเด็น คือ 1) **การส่งเสริมความมั่นคงที่ยั่งยืน** เพื่อรักษาและเพิ่มพูนสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค อาเซียนควรเน้นการสร้าง ความไว้เนื้อเชื่อใจในระดับยุทธศาสตร์ ควรขยายผลจากสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (TAC) ให้แพร่หลายออกไปในวงกว้าง 2) **การเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน** ความตกลง RCEP คือหัวใจสำคัญจะช่วยรองรับผลกระทบจาก ความตึงเครียดทางการค้าระหว่างคู่ค้าที่สำคัญของอาเซียน เพิ่มประโยชน์ด้านการค้าและการลงทุนของอาเซียน และภูมิภาค 3) **การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน** เป็นประเด็นสำคัญทางยุทธศาสตร์ของอาเซียนและเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตในอนาคต อาเซียนมีผลการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมในหลายเรื่องที่เกี่ยวข้อง อาทิ การจัดตั้ง เครือข่ายอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาการประมง IUU การแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน ตลอดจนส่งเสริมการ พัฒนาทุนมนุษย์ครอบคลุมทุกช่วงวัย และไทยได้เสนอความเห็นต่อที่ประชุมว่า อาเซียนควรมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือ เมียนมาในการแก้ปัญหา ด้านมนุษยธรรมในรัฐยะไข่ผ่านเลขาธิการอาเซียนร่วมมือกับมิตรประเทศที่เมียนมามีความ สะดวกใจ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในประเด็นเฉพาะ

ในส่วนของพิธีเปิดการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 อย่างเป็นทางการ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี (นรม.) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (รมว.กท.) ประธานการประชุมฯ ได้กล่าวขอบคุณ

ที่ทุกฝ่ายให้การสนับสนุนไทยในการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนในปี 2562 ภายใต้แนวคิดหลัง “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” ที่มุ่งหวังให้อาเซียนก้าวสู่อนาคตอย่างมีพลวัต ใช้ประโยชน์จากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งเสริมความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค ตลอดจนสร้างความยั่งยืนในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมสุดยอดอาเซียน

ครั้งนี้ ถือเป็นวาระสำคัญที่สะท้อนถึงความเป็นหุ้นส่วนและมิตรภาพระหว่างภูมิภาคอาเซียนกับประชาคมโลก รวมถึงการร่วมกันกำหนดแนวทางในการใช้ประโยชน์จากการเป็นแกนกลางและจุดแข็งของภูมิภาคอาเซียน คือการเป็นมิตรกับทุกประเทศและไม่เป็นผู้ขัดแย้งกับชาติใด เพื่อรับมือและแก้ไขปัญหาระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยการดำเนินตามแนวทางการสร้างสภาพแวดล้อมสำหรับสันติภาพและเสถียรภาพ ควบคู่กับการส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีพลวัตและการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย **ประการที่หนึ่ง**

การสร้างภูมิภาคที่มีเสถียรภาพ ที่ต้องมุ่งสร้างความไว้วางใจในระดับยุทธศาสตร์บนพื้นฐานของหลักการ 3M เพื่อลดการเผชิญหน้าระหว่างกัน นอกจากนี้ ต้องมุ่งวางรากฐานด้านกฎกติกา ด้วยการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือสำคัญที่ภูมิภาคอาเซียนมี อาทิ สนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (TAC) การประชุมสุดยอดอาเซียนตะวันออก อาเซียนบวกสาม เออาร์เอฟ (ARF) และความร่วมมืออาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ ตลอดจนความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการจัดทำประมวลการปฏิบัติ (COC) ในทะเลจีนใต้ระหว่างภูมิภาคอาเซียนกับจีน และการฝึกผสมทางทะเลระหว่างภูมิภาคอาเซียนกับสหรัฐ เป็นต้น **ประการที่สอง** การสร้างภูมิภาคที่มั่นคงและยั่งยืน ผ่านการผลักดันการเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) กรอบความร่วมมือ ACMECS และเขตอ่าววงกว้าง-ฮ่องกง-มาเก๊า (GBA) การมุ่งส่งเสริมความเชื่อมโยงที่ไร้รอยต่อในภูมิภาคอาเซียน และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในยุค 4IR เป็นต้น เพื่อให้ภูมิภาคอาเซียนมีความมั่นคงและการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน อาเซียนต้องได้รับการสนับสนุนจากมิตรประเทศทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค ผ่านการส่งเสริมอัตลักษณ์ของภูมิภาคอาเซียนและสายใยทางวัฒนธรรมระหว่างกัน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และมองไปสู่อนาคต

ภายหลังจากพิธีเปิดการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 อย่างเป็นทางการแล้ว ยังมีการประชุมสุดยอดอาเซียนตามวาระอื่นที่สำคัญ ดังนี้ 1) **การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ครั้งที่ 15** ในการประชุมประกอบด้วยผู้นำจาก 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน ร่วมด้วยผู้นำจากออสเตรเลีย จีน อินเดีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี นิวซีแลนด์ รัสเซีย และผู้แทนพิเศษของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (1) **ด้านการเมืองและความมั่นคง** EAS สนับสนุนการรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียนในการจัดการกับสถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศ โดยยึดหลักนิติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศ และเสริมสร้างความร่วมมือด้านความ

มั่นคงต่างๆ อาทิ การเสริมสร้าง การยอมรับความแตกต่างในสังคมการต่อต้านการก่อการร้าย ความมั่นคงไซเบอร์ และความมั่นคงทางทะเล และ EAS ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์อื่น ๆ

ในภูมิภาคด้วย อาทิ พัฒนาการของกระบวนการ สันติภาพในคาบสมุทรมลายู สถานการณ์ในรัฐยะไข่ และทะเลจีนใต้ (2) **ด้านเศรษฐกิจ** EAS ได้ร่วมแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นในการส่งเสริมระบบพหุภาคี การค้าเสรี การบูรณาการทางเศรษฐกิจภายในภูมิภาค สภาวะความเปลี่ยนแปลงจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (4IR) ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership - RCEP) และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและความเชื่อมโยง เศรษฐกิจดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นวัตกรรม และการประมงที่ยั่งยืน (3) **ด้านสังคมและวัฒนธรรม** EAS ได้ร่วมหารือในประเด็นปัญหาความเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมทางทะเล และการจัดการภัยพิบัติ ในช่วงที่นายกรัฐมนตรียุทธศาสตร์และขอความร่วมมือผู้นำทุกคน ในการขับเคลื่อน EAS เพื่อเพิ่มพูนความไว้วางใจเชิงยุทธศาสตร์ และแก้ไขปัญหาความท้าทายต่าง ๆ เพื่อให้ ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ (win-win solution) และสนับสนุนความเชื่อมโยงระหว่าง EAS กับกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ที่มีอยู่ในภูมิภาค เพื่อให้เกิดการสอดประสานระหว่างกัน (synergy) มากที่สุด 2) **การประชุมสุดยอดความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ครั้งที่ 3** โดยการประชุมครั้งนี้มีผู้นำจากประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ และประเทศคู่เจรจา 6 ประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ จีน ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และอินเดีย ในการเจรจาสามารถทำความตกลงอาร์เซ็ปได้ทั้ง 20 บท และสามารถทำการเจรจาเปิดตลาดในส่วนที่สำคัญได้ทุกประเด็น ส่วนอินเดียจะยังไม่เข้าร่วมในความตกลงอาร์เซ็ปในขั้นนี้ ซึ่งความตกลงอาร์เซ็ปที่มีสมาชิก 15 ประเทศ ยังคงเป็นความตกลงการค้าเสรี (FTA) ฉบับใหญ่ที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากมีประชากรรวมกันกว่า 2,200 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 30 ของประชากรโลก มีมูลค่า GDP กว่า 24.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีมูลค่าการค้ารวมกว่า 10.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ และทั้ง 15 ประเทศ สมาชิก มีมูลค่าการค้าขายกับไทยอยู่ประมาณ 2.8 แสนล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 57.3% ของการค้าทั้งหมดของไทย ซึ่งข้อตกลงอาร์เซ็ปนี้จะช่วยเสริมศักยภาพด้านการค้าลดความซ้ำซ้อนเรื่องกฎถิ่นกำเนิดสินค้า ประสานกฎระเบียบและมาตรการทางการค้า ส่งผลให้มีการยอมรับกฎเกณฑ์ด้านมาตรฐานต่าง ๆ ระหว่างกัน และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างห่วงโซาการผลิตในภูมิภาคและในโลก

พิธีปิดการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา กล่าวขอบคุณทุกฝ่ายที่ได้ให้การสนับสนุนไทยในฐานะประธานอาเซียนด้วยดี ภายใต้แนวคิด “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” ที่มีความมุ่งหวังให้อาเซียนก้าวสู่อนาคตอย่างมีพลวัต และแสวงหาประโยชน์จากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 เพื่อส่งเสริม ความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค ตลอดจนสร้างความยั่งยืนในทุกมิติ โดยความร่วมมือของอาเซียนจะ นำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมใน 4 ประการ คือ (1) ประชาชนจะมีความมั่นคงที่ยั่งยืนมากขึ้นท่ามกลางสถานการณ์ ที่มีการแข่งขันและความไม่แน่นอนสูง (2) ความร่วมมือของอาเซียนในปีนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกด้านการค้าและลดผลกระทบจากความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างคู่ค้าที่สำคัญของอาเซียน (3) อาเซียนให้ความสำคัญและมุ่งมั่นที่จะร่วมมือในประเด็นด้านสังคมและวัฒนธรรม และ (4) ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากความร่วมมือทั้งภายในอาเซียนและระหว่างภาคีภายนอกของอาเซียนจะช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนในภูมิภาค โดยผู้นำอาเซียนได้ร่วมกันรับรองเอกสารวิสัยทัศน์ว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนเพื่อความยั่งยืน สำหรับเป็นแนวทางการสานต่อความยั่งยืนในทุกมิติ ในการนี้ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กล่าวแสดงความเชื่อมั่นว่า เวียดนามมีความพร้อม

พิธีปิดการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา กล่าวขอบคุณทุกฝ่ายที่ได้ให้การสนับสนุนไทยในฐานะประธานอาเซียนด้วยดี ภายใต้แนวคิด “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” ที่มีความมุ่งหวังให้อาเซียนก้าวสู่อนาคตอย่างมีพลวัต และแสวงหาประโยชน์จากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 เพื่อส่งเสริม ความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค ตลอดจนสร้างความยั่งยืนในทุกมิติ โดยความร่วมมือของอาเซียนจะ นำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมใน 4 ประการ คือ (1) ประชาชนจะมีความมั่นคงที่ยั่งยืนมากขึ้นท่ามกลางสถานการณ์ ที่มีการแข่งขันและความไม่แน่นอนสูง (2) ความร่วมมือของอาเซียนในปีนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกด้านการค้าและลดผลกระทบจากความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างคู่ค้าที่สำคัญของอาเซียน (3) อาเซียนให้ความสำคัญและมุ่งมั่นที่จะร่วมมือในประเด็นด้านสังคมและวัฒนธรรม และ (4) ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากความร่วมมือทั้งภายในอาเซียนและระหว่างภาคีภายนอกของอาเซียนจะช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนในภูมิภาค โดยผู้นำอาเซียนได้ร่วมกันรับรองเอกสารวิสัยทัศน์ว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนเพื่อความยั่งยืน สำหรับเป็นแนวทางการสานต่อความยั่งยืนในทุกมิติ ในการนี้ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กล่าวแสดงความเชื่อมั่นว่า เวียดนามมีความพร้อม

ในการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนต่อจากไทยได้อย่างภาคภูมิ และยังเน้นย้ำถึงการสร้างความยั่งยืนในอาเซียนที่ ต้องมี 3Cs ที่ประกอบด้วย (1) Continuity คือข้อริเริ่มสำคัญจากการหารือครั้งก่อน (2) Complementarity ความร่วมมือกับภาคีต่างๆ และ (3) Creativity คือการแก้ไขปัญหา ค้างคั่ง และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างสร้างสรรค์

การหารือทวิภาคีที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35

ไทย-มาเลเซีย พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ร่วมหารือทวิภาคีกับคุณ ดร.มหาธีร์ บิน โมฮัมหมัด นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ในประเด็นการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ที่รัฐบาลมาเลเซียสนับสนุน ความพยายามของไทยในการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี และไม่ต้องการเห็น การแบ่งแยกดินแดนเกิดขึ้นในไทย โดยทั้งสองฝ่ายมีความเห็นพ้องกัน

ในเรื่องการเสริมสร้างความเชื่อมโยง โครงสร้างพื้นฐานชายแดน และร่วมกัน ผลักดันการลงทุนบันทึกความเข้าใจ ว่าด้วยการขนส่งสินค้าทางถนนข้าม พรมแดนอย่างไร้รอยต่อ ตามเส้นทาง กรุงเทพฯ - ท่าเรือปีนัง ยะโฮร์บารู และ สิงคโปร์ ทั้งนี้มาเลเซียจะให้การสนับสนุน การนำเข้าสินค้าจากไทยเพิ่มเติม เพื่อเพิ่ม รายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ของ

ไทย อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ของไทย ในมิติด้านเศรษฐกิจ ทั้งสองฝ่ายยังมีความเห็นพ้องในการร่วมมือกันแก้ไข ปัญหาการลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมายตามแนวชายแดน และปัญหาการ จัดเก็บภาษีด้วย

ไทย-สหประชาชาติ (UN) พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ร่วมหารือกับ นาย António Guterres (นายอานโตนิอู กูแตเรช) เลขาธิการสหประชาชาติ มีสาระสำคัญดังนี้ (1) ไทยได้ยืนยันถึงความสำคัญกับการสร้างหุ้นส่วน การพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และระหว่างอาเซียน กับภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งอาเซียนพร้อมร่วมมือกับสหประชาชาติเพื่อส่งเสริม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่มต่างๆ เกี่ยวกับแนวทาง องค์ความรู้ และประสบการณ์ เพื่อที่จะ

บรรลุเป้าหมาย SDGs ไป ด้วยกัน ทั้งนี้ ไทยยินดีเพิ่ม บทบาท และมีส่วนร่วมใน การรอบสหประชาชาติมากขึ้น ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ใน ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นท้าทายที่สืบเนื่องจากการประชุม UNGA74 อีกทั้ง การผลักดันนโยบายต่าง ๆ ของไทยที่มีความสอดคล้องกับแนวทางความ ร่วมมือกับสหประชาชาติ อาทิ การแก้ไขปัญหาการประมง IUU การต่อต้าน การค้ามนุษย์ การป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และสิทธิ มนุษยชน (2) สหประชาชาติ (UN) ชื่นชมบทบาทของไทยในการดำเนิน การเพื่อให้บรรลุ SDGs และยืนยันว่าองค์การสหประชาชาติให้ความสำคัญ กับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม โดยขอให้ไทยช่วยเป็นส่วนสำคัญใน การผลักดันเพื่อแก้ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม การลดการปล่อยก๊าซเรือน กระจก การใช้พลังงานหมุนเวียน ตลอดจนชื่นชมความริเริ่มของไทย

ในการประชุมเกี่ยวกับการลดขยะในทะเล และ (3) ทั้งสองฝ่ายมีความ เชื่อมั่นว่าการทำความเข้าใจในระดับทวิภาคีนั้นมีความสำคัญ ในการ ส่งเสริมความร่วมมือร่วมกันทั้งระหว่างไทยกับสหประชาชาติ และระหว่าง อาเซียนกับสหประชาชาติ

ไทย-รัสเซีย พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ร่วมหารือกับนายเดมิทรี เมดเวเดฟ (Dmitry Medvedev) นายกรัฐมนตรีสหพันธรัฐรัสเซีย มีสาระ สำคัญดังนี้ (1) ผู้นำไทย-รัสเซีย เห็นพ้องที่จะกระชับความสัมพันธ์กันอย่าง รอบด้าน ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี (2) ไทยเชิญชวนนักลงทุนจาก รัสเซียให้เข้ามาลงทุนใน EEC ในสาขาที่รัสเซียเชี่ยวชาญ อาทิ อุตสาหกรรม ป้องกันประเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล การเมือง ระบบเมืองอัจฉริยะ และ การผลิตเครื่องมือแพทย์ ซึ่งไทยมีความ สนใจที่จะส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ไปยังตลาดรัสเซียเพิ่มขึ้นและยินดีให้มีการ ตรวจสอบโรงงานสินค้าประมงไทยเพื่อ สร้างความเชื่อมั่นและนำไปสู่การค้าขาย สินค้าระหว่างกันมากขึ้น (3) การกระชับ ความร่วมมือด้านพลังงานระหว่างไทย- รัสเซีย เพื่อใช้ประโยชน์จากคณะทำงานร่วมด้านพลังงานเป็นกลไก ความร่วมมือให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น (4) ไทยยินดีในความร่วมมือด้าน ความมั่นคงและการทหารไทย-รัสเซีย และ (5) รัสเซียยินดีและพร้อม ส่งเสริมความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญกับ ไทย อาทิ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม พลังงาน และการเกษตร เป็นต้น ทั้งนี้ นรม.ไทย กล่าวขอบคุณรัสเซียที่มูลนิธิสโกลโกโว (Skolkovo Foundation) ของรัสเซียได้ทูลเกล้าฯ ถวายทุนการศึกษาแก่ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี เพื่อทรงคัดเลือกนักศึกษาไทยไปศึกษาต่อระดับปริญญาโท ซึ่งถือเป็นการช่วยพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการและวิทยาศาสตร์ให้กับ ประเทศไทย

ไทย-นิวซีแลนด์ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ร่วมหารือกับนางสาว จาซินดา อาร์เดิร์น (The Right Honourable Jacinda Ardern, MP) นายกรัฐมนตรีนิวซีแลนด์ มีสาระสำคัญดังนี้ (1) การผลักดันและขยายผล ความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทยและนิวซีแลนด์ให้เกิดประโยชน์ระหว่างกัน มากขึ้น (2) ไทยขอให้นิวซีแลนด์พิจารณาเกี่ยวกับขั้นตอนการขอวีซ่า หรือ การยกเว้นวีซ่าเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนายกรัฐมนตรี นิวซีแลนด์ได้แสดงความเห็นด้วยและจะมีการพิจารณาเพื่อดำเนินการ ต่อไป (3) นิวซีแลนด์มีความต้องการขยายความร่วมมือด้านความมั่นคง กับไทยและเพิ่มบทบาทของนิวซีแลนด์ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในสาขาที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน เช่น ความมั่นคง การค้าการลงทุน การพัฒนาที่ยั่งยืน และเจตนาารมณ์ของนิวซีแลนด์ ที่จะเข้าร่วมเป็น หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาของ ACMECS และ (3) ทั้งสองฝ่ายได้หารือ ในประเด็นระหว่างประเทศที่เป็นประเด็นท้าทาย ได้แก่ การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของสตรีความเท่าเทียมกันทางเพศสภาพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรับมือกับการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบรรเทาภัย พิบัติและการให้ความช่วยเหลือ ทางมนุษยธรรม และการจัดการปัญหาขยะพลาสติกและขยะ ทะเล เป็นต้น

ไทย-สหรัฐฯ เมื่อวันที่ 3 พ.ย.62 พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ร่วมหารือกับนายวิลเบอร์ รอสส์ (Wilbur Ross) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ มีสาระสำคัญดังนี้ (1) การเพิ่มพูนความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างไทย-สหรัฐฯ โดยที่ไทยมีนโยบายส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่การลงทุนของภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างชชาติ รวมทั้งได้พัฒนากฎระเบียบต่างๆ และผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง (2) การพลิกสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) บางส่วนแก่ไทย ที่รัฐบาลไทยมีความกังวลเรื่องผลกระทบต่อภาคเอกชนและสาธารณชน ในฐานะที่ไทยเป็นมิตรอันใกล้ชิด จึงร้องขอให้สหรัฐฯ พิจารณาทบทวนอีกครั้ง ทั้งนี้ รว.พณ.สหรัฐฯ พร้อมเปิดให้มีการเจรจาทบทวนระหว่างกันก่อนที่จะมีผล

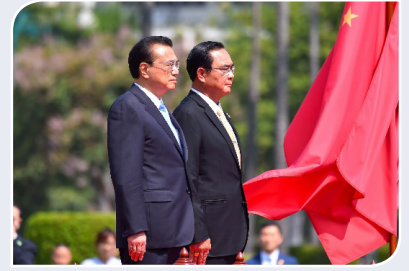

บังคับใช้ในอีก 6 เดือนข้างหน้า และเมื่อวันที่ 4 พ.ย.62 พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ร่วมหารือกับ นายโรเบิร์ต ซี โอไบรอัน (Robert O'Brien) ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ ผู้แทนพิเศษของประธานาธิบดีสหรัฐฯ และหัวหน้า

คณะผู้แทนสหรัฐฯ ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 35 มีสาระสำคัญดังนี้ (1) ปธน.สหรัฐฯ ฝากหนังสือถึง นรม.ไทย ว่าสหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับการกระชับความสัมพันธ์กับไทยในฐานะมิตรประเทศอันใกล้ชิด และสหรัฐฯ พร้อมมีบทบาทอย่างสร้างสรรค์ในความร่วมมือกับไทยและอาเซียนเพื่อประโยชน์ร่วมกันของภูมิภาค (2) ความร่วมมือระหว่างไทย-สหรัฐฯ ด้านความมั่นคงและความท้าทายรูปแบบใหม่ ไทยมีความมุ่งมั่นในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม (3) ด้านเศรษฐกิจ ทั้งสองฝ่ายยินดีที่การประชุม Indo-Pacific Business Forum ที่จะเปิดโอกาสอันดีในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนของภาคเอกชน ทั้งนี้ระหว่างการประชุมได้มีการหยิบยกประเด็นการประกาศพลิกสิทธิ GSP บางส่วนของไทย ซึ่งสหรัฐฯ รับผิดชอบพิจารณาอย่างถี่ถ้วนอีกครั้งเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อภาคเอกชนไทย

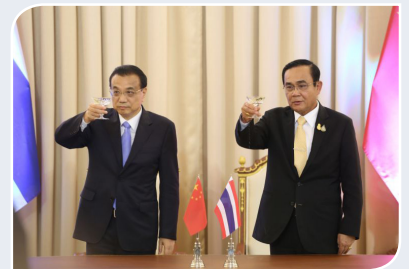
ไทย-จีน พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หารือเพิ่มเติมกับนายหลี่ เค่อเฉียง (H.E. Mr. Li Keqiang) นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโอกาสการเยือนไทยอย่างเป็นทางการ ภายหลังการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 สิ้นสุดลง

เมื่อวันที่ 5 พ.ย.62 สาระสำคัญดังนี้ (1) ด้านความร่วมมือ ทั้งสองฝ่ายยินดีกับพัฒนาการความร่วมมือที่มีพลวัตและศักยภาพ และทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น เพื่อร่วมกันรับมือการความผันแปรของโลก (2) ด้านเศรษฐกิจ ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้อง

ในการส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการผสมผสานความร่วมมือกันอย่างไร้รอย ทั้งนี้ ไทย-จีน ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความกินดีอยู่ดีของประชาชน โดยจีนยินดีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจน (4) ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ทั้งสองเห็นพ้องที่จะส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัล เมืองอัจฉริยะและอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนนโยบายไทยแลนด์ 4.0 และ (5) ด้านการเมืองและความมั่นคง ทั้งสองฝ่ายยินดีที่มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ภายหลังการหารือ

ข้อราชการเพิ่มเติม ผู้นำทั้งสองฝ่ายได้ร่วมเป็นสักขีพยานการลงนามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้ (1) หนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ระหว่างกระทรวงกลาโหมกับคณะกรรมการบริหารงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรมเพื่อการป้องกันประเทศ แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (2) บันทึกความเข้าใจ ว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ วิชาการ และนวัตกรรม ระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งราชอาณาจักรไทย และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (3) บันทึกความเข้าใจร่วมว่าด้วยความร่วมมือในโครงการภายใต้กองทุนพิเศษกรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง ระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรม กับสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำประเทศไทย และ (4) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กับ รัฐบาลมณฑลกว่างตุ้ง

การประชุมสุดยอดอาเซียน-เกาหลีใต้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ธราภวิทย์ กัลยาณมิตร

ในช่วง 25 - 27 พ.ย. 62 มีการประชุมสุดยอดอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี สมัยพิเศษ (The ASEAN - Republic of Korea (ROK) Commemorative Summit) ครั้งที่ 3 ณ เมืองปูซาน สาธารณรัฐเกาหลี มีผลการประชุมที่น่าสนใจดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สิงคโปร์และเกาหลีใต้ขยายความร่วมมือระหว่างกัน นายลี เซียน ลุง นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ ได้พบหารือกับนายมุน แจ-อิน ประธานาธิบดีเกาหลีใต้ ที่ทำเนียบประธานาธิบดี เมื่อ 23 พ.ย.62 ผลการหารือระหว่างสองประเทศนั้น ทั้งสิงคโปร์และเกาหลีใต้จะขยายความร่วมมือในด้านอื่น ๆ ระหว่างกันมากขึ้น นอกเหนือจากด้านการค้าและการลงทุน อาทิ ความมั่นคงทางไซเบอร์ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้หรือสร้าง

บริการในธุรกิจการเงิน และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมการผลิต นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังคงตั้งใจจะร่วมมือเกี่ยวกับเมืองอัจฉริยะ การแพทย์ เทคโนโลยีชีวภาพ ระบบ

โครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ ทรัพย์สินทางปัญญา และความมั่นคงทางไซเบอร์

2. ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ร่วมเป็นพยานการลงนามข้อตกลง 4 ฉบับกับเกาหลีใต้ เมื่อ 22 พ.ย.62 ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์เตของฟิลิปปินส์ มีกำหนดพบหารือกับประธานาธิบดีมุน แจ-อินของเกาหลีใต้ และร่วมเป็นพยานการลงนามข้อตกลง 4 ฉบับ ได้แก่ การท่องเที่ยว การศึกษา การประกันสังคม และการประมง

3. เกาหลีใต้มุ่งให้การสนับสนุนภาคอาชีวศึกษาแก่ประเทศสมาชิกอาเซียน เกาหลีใต้จะจัดสรรงบประมาณจำนวน 6.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั่วปี 2563-2565 เพื่อส่งเสริมภาคเทคนิคและอาชีวศึกษา รวมทั้งโครงการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้กับประเทศสมาชิกอาเซียน โดยงบประมาณดังกล่าวจะมาจากกองทุนความร่วมมืออาเซียน-เกาหลีใต้ (ASEAN-Korea Cooperation Fund) ที่เกาหลีใต้จัดตั้งขึ้นเพื่อยกระดับความร่วมมือกับอาเซียน สำหรับในปี 2562 เกาหลีใต้ให้เงินสนับสนุนแก่กองทุนความร่วมมืออาเซียน-เกาหลีใต้ เป็นจำนวน 14 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากจำนวน 7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อปี 2561 ซึ่งเกาหลีใต้ระบุว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านการฝึกฝนด้านอาชีพจะเป็นประโยชน์กับสมาชิกอาเซียน นอกจากนี้ เกาหลีใต้วางแผนจะเชิญผู้ฝึกสอนด้านอาชีวศึกษาจำนวน 100 คน เข้ารับการฝึกอบรมที่เกาหลีใต้ และให้นำความรู้มาถ่ายทอดแก่นักเรียนในแต่ละประเทศต่อไป ซึ่งเกาหลีใต้จะส่งผู้เชี่ยวชาญมาติดตามความก้าวหน้าและให้คำปรึกษา

4. เกาหลีใต้และมาเลเซียจะยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ในปี 2563 ประธานาธิบดีมุน แจ-อิน ของเกาหลีใต้ และ นรม.ตุน มหัทธีร์ โมฮัมหมัด ของมาเลเซีย เห็นพ้องที่จะยกระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ (strategic partnership) ในปี 2563 หลังจากที่ความสัมพันธ์ในหลายด้านมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น อาทิ อุตสาหกรรมไฮเทค พลังงาน โครงการเกี่ยวกับอวกาศ การส่งเสริมสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีใต้กับมาเลเซียกำลังขยายไปสู่ความร่วมมือของการปฏิบัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 นอกเหนือจากการค้าการลงทุน ทั้งนี้ การยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ในปี 2563 จะตรงกับโอกาสที่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเกาหลีใต้กับมาเลเซียครบรอบ 60 ปี

5. ฟิลิปปินส์กับเกาหลีใต้คาดว่าจะบรรลุข้อตกลง FTA ใน มิ.ย.63 นายรามอน โลเปซ รุมว.การค้าฟิลิปปินส์ เปิดเผยเมื่อ 26 พ.ย.62 ว่าในห้วงเยือนเกาหลีใต้เพื่อร่วมประชุมสุดยอดอาเซียน-เกาหลีใต้ สมัยพิเศษ ฟิลิปปินส์และเกาหลีใต้ร่วมลงนามแถลงการณ์ความสำเร็จในการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) ซึ่งมีการเจรจามาตั้งแต่ มิ.ย.62 คาดว่าจะบรรลุข้อตกลงใน มิ.ย.63 โดยฟิลิปปินส์ต้องการเข้าถึงตลาดสินค้าในเกาหลีใต้ โดยเฉพาะกล้วย ผลไม้เมืองร้อน ชิ้นส่วนรถยนต์ และสินค้าภาคบริการ ทั้งนี้ เกาหลีใต้เป็นคู่ค้าลำดับ 4 ของฟิลิปปินส์ มีมูลค่าการค้าระหว่างกันประมาณ 13,920 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อปี 2561

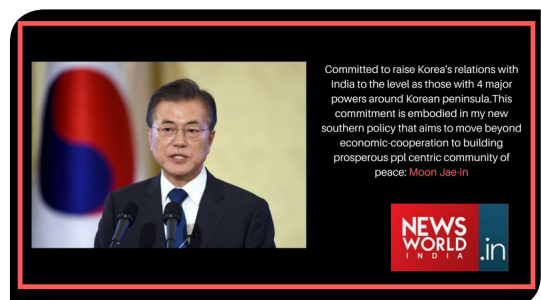
6. กัมพูชาและเกาหลีใต้ลงนามความร่วมมือระหว่างกัน 5 ฉบับ นายปรี๊ สุน รอง นรม./รุมว.กต.กัมพูชา ได้ลงนามความร่วมมือกับนางคัง คยอง-ฮวา รุมว.กต.เกาหลีใต้ เมื่อ 25 พ.ย.62 จำนวน 5 ฉบับ โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับ (1) ความตกลงการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน การหนีภาษีและการเลี่ยงภาษี (2) สนธิสัญญาว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางอาญา (3) บันทึกความเข้าใจ (MoU) ว่าด้วยความร่วมมือทางการเกษตร (4) MoU ว่าด้วยความร่วมมือทางเทคโนโลยี โทรคมนาคม และข้อมูลข่าวสาร และ (5) แถลงการณ์ร่วมว่าด้วยการศึกษาความเป็นไปได้การทำความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) กัมพูชา-เกาหลีใต้

7. เกาหลีใต้กับบรูไนตกลงกระชับความสัมพันธ์ด้านเมืองอัจฉริยะและที่เกี่ยวข้องกับ ICT สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งบรูไนทรงพบหารือกับประธานาธิบดีมุน แจ-อิน ของเกาหลีใต้ โดยผู้นำเกาหลีใต้ระบุว่า ทั้งสองประเทศมีความร่วมมืออย่างต่อเนื่องในด้านโครงสร้างพื้นฐานและพลังงาน บนพื้นฐานของความไว้วางใจและมิตรภาพอันดีมานานกว่า 35 ปี นับตั้งแต่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน โดยยังสามารถขยายความร่วมมือได้อีกหลายภาคส่วน ซึ่งเกาหลีใต้หวังว่าการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนโยบาย New Southern Policy ของเกาหลีใต้ และ Vision 2035 ของบรูไน จะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้ ผู้นำทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องจะเพิ่มความร่วมมือในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ให้สอดคล้องกับการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 รวมถึงรักษาความร่วมมือด้านการพัฒนาอวกาศและการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ ผู้นำเกาหลีใต้ขอรับการสนับสนุนจากบรูไนในกระบวนการสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลี

ข้อพิจารณา

▶ เกาหลีใต้มีนโยบายในการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (รวมอาเซียน) และอินเดีย ในฐานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ผ่านนโยบายมุ่งใต้ใหม่ (New Southern Policy) ทั้งนี้ เพื่อพยายามที่จะลดและกระจายความเสี่ยงทางการทูต (Hedging and Diversification Efforts) ออกจากประเทศมหาอำนาจหลัก เช่น สหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น และรัสเซีย โดยความคิดหลักของนโยบายมุ่งใต้ใหม่ ประกอบด้วย การให้ความสำคัญกับ ประชาชน (People) ความมั่งคั่ง “ร่วมกัน” (Prosperity) และสันติภาพ (Peace) ที่เรียกรวมกันว่า 3Ps

▶ ในมิติของอาเซียน อาเซียนนับเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของเกาหลีใต้อย่างยิ่ง โดยในปี 2018 อาเซียนเป็นกลุ่มประเทศที่เกาหลีใต้ส่งสินค้าออกไปเป็นอันดับสองรองจากจีน และเป็นภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวเกาหลีมาท่องเที่ยวมากที่สุด ซึ่งในบรรดาคู่แข่งรายของประเทศอาเซียนด้วยกัน เกาหลีใต้น่าจะเป็นประเทศที่อาเซียนคบด้วยแล้วสบายใจที่สุด เพราะเป็นประเทศขนาดกลางเหมือนกับอาเซียน อีกทั้งจุดยืนของเกาหลีใต้มีความคล้ายกับอาเซียนที่พยายามไม่เลือกข้างระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน ทั้งอาเซียนและเกาหลีต่างก็มีเป้าหมายที่จะสร้างโครงสร้างองค์กรระดับภูมิภาคที่รวมทุกคนไว้ด้วยกัน (Inclusive Regional Architecture) ซึ่ง ณ ตอนนี้นับเป็นเวลาที่ทั้งอาเซียนและเกาหลีใต้ จะได้ยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน ซึ่งจะเป็พื้นฐานของความร่วมมือที่ยั่งยืนในอนาคต

การประชุม Reagan National Defense Forum :

ท่าทีของสหรัฐอเมริกา ต่อกองบัญชาการภาคพื้นอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Command)

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว กิรณชญา อุไรรัตน์

เมื่อวันที่ 8 ธ.ค.62 นายมาร์ก เอสเปอร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ แสดงท่าทีที่ Reagan National Defense Forum ว่า กท.สหรัฐฯ ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกกับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก และต้องการเพิ่มกำลัง

ทหารอเมริกันในกองบัญชาการภาคพื้นอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Command) เพื่อรับมือกับการแข่งขันอิทธิพลด้านการทหารกับจีน นอกจากนี้ นายเอสเปอร์ระบุว่า จีนและรัสเซียเป็นคู่แข่งด้านการทหารที่สำคัญของสหรัฐฯ

เวทีการประชุมกลาโหมแห่งชาติเรแกน (Reagan National Defense Forum) เป็นการชุมนุมหารือประจำปีของบรรดาเจ้าหน้าที่ภาครัฐบาล, อดีตรัฐมนตรีกลาโหม, และเจ้าหน้าที่ทางทหาร “ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก” เป็นยุทธศาสตร์ที่กำลังส่งสัญญาณถึงการจัดวางยุทธศาสตร์ใหม่ของสหรัฐอเมริกาต่อภูมิภาคเอเชียในต้นศตวรรษที่ 21 โดยประธานาธิบดีทรัมป์ ที่กำหนดยุทธศาสตร์โดยพิจารณาจากภูมิรัฐศาสตร์เป็นสำคัญ

เพื่อเชื่อมต่อสองมหาสมุทรใหญ่ คือ มหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรอินเดียของโลกเข้าด้วยกันอย่างไรก็ตาม สัญญาณสหรัฐฯ บ่งชี้ถึงความสนใจที่มีต่อประเทศอินเดียมากขึ้น เพราะ “อินโด” นี้อาจจะตีความใน

ว่าหมายถึงอินเดีย การปรับกรอบทางยุทธศาสตร์ใหม่ของสหรัฐฯ ได้จัดวางอินเดียไว้เป็นศูนย์กลางที่บ่งบอกถึงการวางน้ำหนักทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ที่จะให้ความสำคัญกับอินเดียมากขึ้น สหรัฐฯ มองว่า อินเดียเป็นชาติที่กำลังเติบโตในเอเชีย และอาจก้าวสู่ความเป็น “ชาติมหาอำนาจใหม่ของโลก” (leading global power) ทำให้จำเป็นต้องขยายความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับรัฐบาลนิวเดลี และขณะเดียวกันก็ต้องผลักดันให้อินเดียมีบทบาทมากขึ้นกับกิจกรรมในภูมิภาค

บทบาทของสหรัฐฯ ในยุทธศาสตร์ใหม่จะต้องทำงานร่วมกับชาติพันธมิตรและมิตรประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายความร่วมมือและความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย ผ่านกลไก “เวทีสนทนาด้านความมั่นคงจตุภาคี (Quadrilateral Security Dialogue) หรือ

เรียกสั้นๆ ว่า “ควอด” (Quad) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพันธมิตรในเอเชีย ในขณะที่ประเทศอินเดียมี “นโยบายมองตะวันออก” มุ่งสร้างความสัมพันธ์ทางการค้า การลงทุนกับอาเซียน เพราะอินเดียสนใจในศักยภาพการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศ สิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย และอินโดนีเซีย ซึ่งกำลังเป็น “เสือแห่งอาเซียน” รวมถึงขยายความสัมพันธ์ไปยังประเทศทางตะวันออก และแปซิฟิก รวมเรียกว่าเอเชีย-แปซิฟิก ด้วยภูมิรัฐศาสตร์ของอาเซียน จึงกลายเป็นศูนย์กลางของนโยบายมองตะวันออกของอินเดีย ขณะเดียวกันภูมิภาคนี้เผชิญกับการขยายอิทธิพลของจีน อันมีนัยเป็น “ภัยคุกคามทางทหาร” ที่ทำให้รัฐอื่นๆ ต้องคำนึงถึงอันตรายทั้งทางการเมืองและความมั่นคง ซึ่งการดำเนินนโยบายด้านการทหารของจีน มีเป้าหมายคุ้มครองอธิปไตยและคงไว้ซึ่งเสถียรภาพที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจ และนำไปสู่การพัฒนาประเทศของจีน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และระดับความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นจากการแย่งชิงทรัพยากร อันส่งผลกระทบต่อการใช้ถึงผลประโยชน์ของจีน ตลอดจนเพื่อป้องกันภัยคุกคามในมิติต่าง ๆ กองทัพจีนจึงดำเนินนโยบายเสริมสร้างแสนยานุภาพทางทหารอย่างต่อเนื่องพร้อมกับปรับเปลี่ยนบทบาทจากเดิมที่มุ่งเน้นในการป้องกันแบบ “เชิงรับ” ไปสู่โครงสร้างการปฏิบัติการในรูปแบบ “เชิงรุก” โดยเพิ่มความสำคัญกับกองทัพเรือและกองทัพอากาศ เพื่อสนับสนุนการใช้อำนาจนอกชายฝั่งอย่างเต็มรูปแบบ เพิ่มงบประมาณด้านการป้องกันประเทศอย่างก้าวกระโดด มีการพัฒนาอาวุธยุทธโธปกรณ์ที่ก้าวหน้าปฏิรูปโครงสร้างกองทัพให้มีความทันสมัยคล่องตัว การดำเนินงานเหล่านี้ส่งผลให้จีนมีความมั่นใจในการใช้อำนาจทางทหาร และนำมาใช้ในการตักตวงผลประโยชน์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าจับตามองในศตวรรษที่ 21 จึงไม่น่าแปลกใจที่ว่า กท.สหรัฐฯ จึงให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกกับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ในการเพิ่มกำลังทหารอเมริกันในกองบัญชาการภาคพื้นอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Command) เพื่อรับมือกับการแข่งขันอิทธิพลด้านการทหารกับจีน

อย่างไรก็ตาม คงปฏิเสธไม่ได้ว่ายุทธศาสตร์ใหม่ของสหรัฐฯ กำเนิดขึ้นเพื่อ “ถ่วงดุล” กับการขยายบทบาทของจีนในเอเชีย แต่ยุทธศาสตร์นี้จะมีคามหมายมากขึ้นก็ต่อเมื่อสหรัฐฯสามารถสร้างทางเลือกในทางเศรษฐกิจ

สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย ส.ต.ท.หญิง ศิวศิษฐ์ สิริโรจน์บริรักษ์

สถานการณ์สำคัญล่าสุด

1. เกาหลีใต้ประท้วงเกาหลีเหนือซ้อมยิงปืนใหญ่ใกล้กับเส้นแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างสองประเทศ โฆษก กท.เกาหลีใต้ส่งข้อความประท้วงเกาหลีเหนือ ผ่านช่องทางติดต่อทางทหารและทำการประท้วงด้วยวาจาที่เกาหลีเหนือซ้อมยิงปืนใหญ่บนเกาะ Changrin ในทะเลเหลืองทางตอนเหนือของเส้นแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างสองเกาหลี (Northern Limit Line-NLL) โดยนายคิม จอง-อึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือเป็นผู้บัญชาการการยิงทดสอบดังกล่าว เมื่อ 23 พ.ย.62 ซึ่งเป็นวาระครบรอบ 9 ปีที่เกาหลีเหนือยิงถล่มเกาะย็องพ็ยอนของเกาหลีใต้เมื่อ 23 พ.ย.53 ทั้งนี้ กท.เกาหลีใต้ระบุว่า การซ้อมยิงปืนของเกาหลีเหนือเป็นการละเมิดข้อตกลง Comprehensive Military Agreement (CMA) ซึ่งทั้งสองฝ่ายจัดทำเมื่อ 19 ก.ย.61 โดยมีการกำหนดพื้นที่กันชนทางทะเลและทางอากาศเพื่อลดความตึงเครียดและการปะทะกันโดยไม่ตั้งใจ รวมถึงให้ระงับการยิงปืนและการฝึกซ้อมทางทะเลในพื้นที่ดังกล่าวเนื่องจากเกาะ Changrin ตั้งอยู่ภายในพื้นที่กันชน

2. สหรัฐฯ เปิดโอกาสให้เกาหลีเหนือกลับสู่การเจรจาเพื่อปลดอาวุธนิวเคลียร์ นายสตีเฟน ปีกัน ผู้แทนพิเศษของสหรัฐฯ ฝ่ายกิจการเกาหลีเหนือ กล่าวเมื่อ 20 พ.ย.62 ในโอกาสที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่ง รมช.กต.สหรัฐฯ ว่า สหรัฐฯ ยังเปิดโอกาสให้เกาหลีเหนือกลับสู่การเจรจาเพื่อปลดอาวุธนิวเคลียร์ พร้อมกับแสดงความหวังว่านางชเว ซ็อน-ฮี รมช.กต.เกาหลีเหนือ ซึ่งคาดว่าจะเป็นผู้เจรจากับนายปีกันครั้งต่อไป จะผลักดันการปฏิบัติตามข้อตกลงในการประชุมสุดยอดสหรัฐฯ-เกาหลีเหนือ ครั้งที่ 1 ที่สิงคโปร์ เมื่อ มิ.ย.61 ให้มีความคืบหน้า

3. กท.สหรัฐฯ ยืนยันจะจัดการฝึกซ้อมรหัส Vigilant Ace กับเกาหลีใต้ใน ธ.ค.62 ในห้วง ธ.ค.62 แม้เกาหลีเหนือจะแสดงท่าทีไม่พอใจกับแผนการฝึกซ้อมดังกล่าว และระบุว่าเป็นการช่วยทางการทหาร ทั้งนี้ การฝึกซ้อม Vigilant Ace เป็นการฝึกซ้อมทางอากาศระหว่างสหรัฐฯ กับเกาหลีใต้ ซึ่งดำเนินมาตั้งแต่ปี 2558 โดยสหรัฐฯ และเกาหลีใต้เห็นพ้องที่จะลดขนาดการฝึกซ้อมดังกล่าวในครั้งนี้ พร้อมยืนยันว่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อเตรียมความพร้อมด้านการทหารเพื่อตอบโต้ภัยคุกคามร่วมกัน

4. เกาหลีใต้-สหรัฐฯ เตรียมจัดประชุม รมว.กลาโหมที่กรุงโซล เกาหลีใต้ นาย Jeong Kyeong-doo รมว.กท.เกาหลีใต้ และนาย Mark Esper รมว.กท.สหรัฐฯ เข้าร่วมการประชุม Security Consultative Meeting (SCM) ครั้งที่ 51 เมื่อ 15 พ.ย.62 โดยทั้งสองฝ่ายมีกำหนดจะหารือปัญหาด้านความมั่นคง เสถียรภาพในคาบสมุทรเกาหลี การถ่ายโอนการควบคุมการปฏิบัติการในช่วงสงครามจากสหรัฐฯ มาให้เกาหลีใต้ ความร่วมมือด้านความมั่นคงในอนาคต ตลอดจนการส่งมอบฐานทัพสหรัฐฯ ในเกาหลีใต้

5. เกาหลีเหนือเตือนสหรัฐฯ ที่ดำเนินนโยบายเป็นศัตรูและต้องการให้เกาหลีเหนือยุติโครงการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์เพียงฝ่ายเดียว พร้อมกับระบุว่า ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐฯ และนายคิม จอง-อึน ผู้นำสูงสุดเกาหลีเหนือไม่ทำให้การเจรจาคืบหน้าแต่อย่างใด นอกจากนี้ รัฐบาลสหรัฐฯ จะเผชิญความผิดพลาดหากเพิกเฉยต่อการกำหนดเส้นตายของนายคิม จอง-อึน ที่ต้องการให้สหรัฐฯ ปรับเปลี่ยนท่าทีเกี่ยวกับการเจรจาให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นก่อนสิ้นปี 2562 นาย Jo Chol-su ผอ.สำนักอเมริกาเหนือของ

กต.เกาหลีเหนือ กล่าวในห้วงการประชุมไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ที่กรุงมอสโก (Moscow Nonproliferation Conference 2019) เมื่อ 8 พ.ย.62 ว่า โอกาสของการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ กลับสู่ภาวะปกติเริ่มจะลดน้อยลง และเกาหลีเหนือต้องการให้สหรัฐฯ แสดงท่าทีในเชิงบวกภายในสิ้นปี 2562 โดยเกาหลีเหนือจะรอคำตอบภายในสิ้นปีนี้ ทั้งนี้ ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐฯ และนายคิม จองอึน ผู้นำสูงสุดเกาหลีเหนือ เห็นพ้องกันเมื่อ มิ.ย.62 ที่จะรื้อฟื้นการเจรจาปลดอาวุธนิวเคลียร์ ภายหลังจากการประชุมสุดยอดที่เวียงจันทน์เมื่อ ก.พ.62 ล้มเหลวจากนั้นสหรัฐฯ และเกาหลีเหนือจัดการเจรจาระดับ จนท. ที่กรุงสตอกโฮล์ม สวีเดน เมื่อ ต.ค.62 แต่ไม่มีความคืบหน้าที่ชัดเจนของทั้งสองฝ่าย

6. เกาหลีใต้และญี่ปุ่นเตรียมพร้อมติดตามสถานการณ์หลังเกาหลีเหนือทดสอบยิงขีปนาวุธไปยังทะเลตะวันออก กองบัญชาการเสนาธิการทหารร่วมของเกาหลีใต้ (Joint Chiefs of Staff - JCS) แถลงว่า เกาหลีเหนือยิงทดสอบขีปนาวุธ (ยังไม่สามารถระบุได้) ไปยังทะเลตะวันออก (ทะเลญี่ปุ่น) เมื่อ 31 ต.ค.62 ซึ่งกองทัพเกาหลีใต้เตรียมพร้อมติดตามสถานการณ์ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด ขณะที่หน่วยยามฝั่งญี่ปุ่นระบุว่า ขีปนาวุธที่ยิงมาจากเกาหลีเหนือตกบริเวณนอกน่านน้ำเขตเศรษฐกิจพิเศษจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) ของญี่ปุ่น ก่อนหน้านั้นเมื่อ 3 ต.ค.62 เกาหลีเหนือระบุว่าประสบความสำเร็จในการทดสอบขีปนาวุธจากเรือดำน้ำ (Submarine-Launched Ballistic Missile - SLBM) เพื่อป้องกันภัยคุกคามจากภายนอกและสนับสนุนการป้องกันตนเอง

7. นรม.ญี่ปุ่นประณามการทดสอบยิงขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ เมื่อ 31 ต.ค.62 นายชินโซ อาเบะ นรม.ญี่ปุ่น กล่าวประณามการทดสอบยิงจรวดหลายลำกล้อง จำนวน 2 ลูก ของเกาหลีเหนือเมื่อ 31 ต.ค.62 ว่าเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงของญี่ปุ่นและภูมิภาค โดยย้ำว่าญี่ปุ่นจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพการเฝ้าระวังและรับมือกับภัยคุกคาม รวมถึงประสานงานกับสหรัฐฯ เกาหลีใต้ และนานาชาติอย่างใกล้ชิด เพื่อปกป้องความปลอดภัยของประชาชนและรักษาสันติภาพของภูมิภาค ทั้งนี้ นายทาโระ โคโนะ รมว.กท.ญี่ปุ่น ยืนยันว่าเกาหลีเหนือทดสอบยิงจรวดจำนวน 2 ลูก จากภาค ตต.ของเกาหลีเหนือ (เวลาประมาณ 16.35-16.38 น.) ซึ่งตกลงนอกน่านน้ำอธิปไตยญี่ปุ่น (ทะเลตะวันออก)

8. ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่าภาพผู้นำเกาหลีเหนือขี่ม้าสีขาว ต้องการสื่อให้เห็นถึงความเข้มแข็ง นาง Jean Lee ผู้เชี่ยวชาญด้านเกาหลีของศูนย์ Wilson Centre ตั้งอยู่ในกรุงวอชิงตัน วิเคราะห์ว่าภาพถ่ายของนายคิม จอง อึน ผู้นำเกาหลีเหนือกำลังขี่ม้าสีขาวบนภูเขาศักดิ์สิทธิ์ (Mount Baekdu) ที่เผยแพร่เมื่อ 16 ต.ค.62 แสดงความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ต้องการให้ประชาชนเห็นถึงความเข้มแข็งของผู้นำที่จะเป็นผู้ปกป้องและนำพาประเทศชาติผ่านช่วงเวลาลำบากไปได้ รวมถึงต้องการสื่อถึงประวัติศาสตร์ที่เชื่อว่าภูเขาศักดิ์สิทธิ์เป็นสถานที่เกิดของนายคิม จอง อิล และเป็นสถานที่ที่นายคิม อิล ซุง เคยขี่ม้าสีขาวต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่น ทั้งนี้ นายคิม จอง อึน มักจะเดินทางไปภูเขาดังกล่าวก่อนจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายครั้งสำคัญ เช่น กรณีเกาหลีเหนือปรับความสัมพันธ์กับเกาหลีใต้และการเปิดเจรจากับสหรัฐฯ ดังนั้น การเผยแพร่ภาพถ่ายดังกล่าวแสดงว่าผู้นำเกาหลีเหนืออาจมีการตัดสินใจประกาศนโยบายที่สำคัญ

9. การเจรจาวิเคิลียร์ระดับคณะทำงานระหว่างสหรัฐฯ และ เกาหลีเหนือที่กรุงสต็อกโฮล์ม สวีเดน เมื่อ 5 ต.ค. 62 ยุติลงโดยไม่บรรลุ ข้อตกลง นายคิม มย็อง-กิล หัวหน้าคณะทำงานฝ่ายเกาหลีเหนือเปิดเผย สาเหตุที่การเจรจาไม่มีผลลัพธ์ เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นฝ่ายที่ไม่ยืดหยุ่น ทั้ง ยังไม่ยอมละทิ้งทัศนคติเดิม ขณะที่โฆซก กต.สหรัฐฯ ยังคงแสดงความ คาดหวังในทางบวกว่า การที่คณะทำงานของสหรัฐฯ ได้เสนอความคิด ริเริ่มที่หลากหลายกับเกาหลีเหนือระหว่างเจรจาระดับคณะทำงานอาจ เปิดช่องให้การเจรจาในรอบต่อไปมีความคืบหน้า โดย สนข.Reuters ยัง รายงานอ้างอิงของทางการเกาหลีเหนือว่าเกาหลีเหนือตัดสินใจจะไม่กลับ สู้อีเตอร์เจรจาจนกว่าสหรัฐฯ จะเปลี่ยนท่าที และจะให้เวลาจนถึงห้วงปลาย ปี 2562

10. สหรัฐฯ กับญี่ปุ่นวิจารณ์การปล่อยขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ ว่าเป็นการยั่วยุ นายมาร์ค เอสเปอร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ของสหรัฐฯ ท้าหรือกับนาย Taro Kono รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ของญี่ปุ่น เกี่ยวกับกรณีเกาหลีเหนือ ทดลองยิงขีปนาวุธ รุ่น Pukguksong-3 เมื่อ 2 ต.ค.62 ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องว่า การกระทำของเกาหลีเหนือเป็นการยั่วยุ และไม่เป็นผลดีต่อการปรับความสัมพันธ์ ทางทหารระหว่างกัน รวมทั้งเรียกร้องให้ เกาหลีเหนือยุติการทดลองยิง

11. ประท้วงเกาหลีเหนือกรณียิงขีปนาวุธพิสัยใกล้จำนวน 2 ลูก นายชินโซ อาเบะ นรม.ญี่ปุ่นประท้วงเกาหลีเหนือกรณียิงขีปนาวุธพิสัยใกล้ (Short-Range Ballistic Missiles) จำนวน 2 ลูก เมื่อ 2 ต.ค.62 ทางภาค

ตะวันออกของเกาหลีเหนือ ซึ่งขีปนาวุธดังกล่าวตกลงบริเวณใกล้น่านน้ำ เขตเศรษฐกิจพิเศษจำเพาะ (EEZ) ญี่ปุ่น เวลาประมาณ 07.17 น. (ตาม เวลาท้องถิ่น) และในน่านน้ำเขต (Exclusive Economic Zone: EEZ) บริเวณเกาะโดโกะ จ.ชิมาเนะ เวลาประมาณ 07.27 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยนายอาเบะระบุว่า การกระทำของเกาหลีเหนือละเมิดมติคณะมนตรี ความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) และญี่ปุ่นจะร่วมมือกับสหรัฐฯ กับ องค์การระหว่างประเทศ เฝ้าติดตามสถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลีอย่าง ใกล้ชิด เพื่อรับรองความปลอดภัยของประชาชนญี่ปุ่นจากภัยคุกคามจาก ขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ

มุมมอง/ ท่าที

▶ หากสหรัฐฯ และเกาหลีเหนือ ไม่สามารถกลับสู่การเจรจา ระหว่างกันได้ หรือฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อปลดอาวุธนิวเคลียร์ อาจทำให้สถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลีปะทุรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะส่ง ผลกระทบต่อประชาคมโลก ดังนั้น นานาประเทศควรเรียกร้องและ สนับสนุนให้ทั้งสองฝ่ายกลับมาเจรจากันอย่างสันติวิธีโดยใช้วิธีการทูต ซึ่งน่าจะเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด

▶ ไทยห่วงใยสถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี และร่วมดำเนิน บทบาทรักษาสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลีภายใต้ UNC (กองบัญชาการ สหประชาชาติในคาบสมุทรเกาหลี) ประเทศไทยและในฐานะสมาชิก อาเซียนควรสนับสนุนให้คาบสมุทรเกาหลีเป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ ดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพความมั่นคง และสนับสนุนให้แก้ไขอย่างสันติด้วยการ เสร็จจระหว่างทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และจะปฏิบัติตามข้อมติของ UNSC อย่างเคร่งครัดในการแก้ไขปัญหานิวเคลียร์เกาหลีเหนือ

สถานการณ์การก่อการร้าย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว นิตยา จนโอ

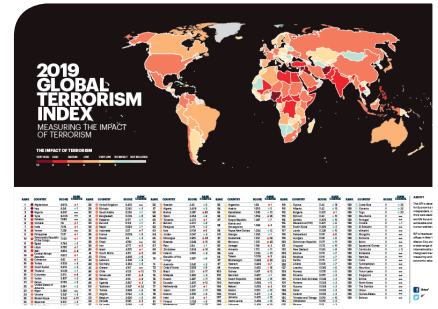
สำหรับสถานการณ์ของการก่อการร้ายในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก จากรายงานดัชนีการก่อการร้ายโลก (Global Terrorism Index-GTI) ประจำปี 2562 เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 พ.ย.62 โดยสถาบันเศรษฐศาสตร์ และสันติภาพ (Institute for Economics and Peace : IEP) ของ ออสเตรเลีย แสดงข้อมูลจำนวนผู้เสียชีวิตจากการก่อการร้ายลดลงเมื่อ เทียบระหว่างปี 2557 (มีผู้เสียชีวิตจำนวน 33,555 ราย ซึ่งเป็นห้วงที่กลุ่ม ก่อการร้ายรัฐอิสลาม (Islamic State : IS) ชักชวนผู้มีแนวคิดสุดโต่งเข้าไป สู้รบในตะวันออกกลางเป็นจำนวนมาก) กับปี 2561 ที่ผู้เสียชีวิตลดลงเหลือ 15,952 ราย โดยสถาบัน IEP ระบุว่า ปัจจัยสำคัญ 2 ประการที่ทำให้จำนวน ผู้เสียชีวิตจากการก่อการร้ายลดลงในห้วงปี 2561 มีสาเหตุมาจากการพ่าย แพ้ของกลุ่ม IS และปฏิบัติการโจมตีทางอากาศของสหรัฐฯ ต่อกลุ่ม Al-Shabaab อย่างไรก็ตาม ดัชนี GTI พบว่า การก่อการร้ายจากแนวคิดชาวจัด เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอเมริกาเหนือ ยุโรปตะวันตก และเอเชีย เนีย สำหรับประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายประจำปี 2562 สูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ อัฟกานิสถาน อิรัก ไนจีเรีย ซีเรีย ปากีสถาน โชมเลีย อินเดีย เยเมน ฟิลิปปินส์ และคองโก ขณะที่ไทยถูกจัดอยู่ใน อันดับที่ 18 ปรับอันดับดีขึ้นจากเมื่อปี 2561 ซึ่งอยู่ในอันดับ 17 ทั้งนี้ ดัชนี GTI วิเคราะห์และจัดอันดับประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการก่อการร้าย รวม 163 ประเทศ

สำหรับสถานการณ์และความเคลื่อนไหวในการต่อต้านการก่อการร้าย ในภูมิภาคต่าง ๆ ห้วงเดือน ต.ค.-พ.ย.62 สามารถสรุปสถานการณ์ได้ดังนี้

ตะวันออกกลาง

เมื่อวันที่ 19 ต.ค.62 ที่ ผ่านมา สหรัฐฯ ได้ถอนกำลังทหาร ทั้งหมดประมาณ 1,000 นาย ออก จากพื้นที่ทางเหนือของซีเรีย และ ย้ายไปยังพื้นที่ทางตะวันตกของ อิรัก เพื่อไปปฏิบัติการกิจต่อต้าน กลุ่ม IS แต่สหรัฐฯ จะยังไม่ถอน ทหารออกจากพื้นที่ทั้งหมด และยังคงทหารไว้บางส่วน เพื่อปฏิบัติการกั ลาดตระเวนและปกป้องแหล่งน้ำมันจากการโจมตีและยึดครองของ กลุ่ม IS โดยแหล่งน้ำมันดังกล่าวอยู่ในเขตอิทธิพลของกองกำลัง Syrian Democratic Forces (SDF) ซึ่งเป็นแนวร่วมกลุ่มต่อต้านรัฐบาลซีเรียของ ชาวเคิร์ดและชาวอาหรับ ในขณะเดียวกันสหรัฐฯ ยังได้โจมตีคลังเก็บอาวุธ ของฐานทัพสหรัฐฯ ซึ่งตั้งอยู่ที่ Lafarge Cement Factory อยู่ระหว่าง เมือง Kobani และ Ain Issa ในซีเรียใกล้กับชายแดนตุรกี ซึ่งเป็นสำนักงาน ใหญ่ของกองกำลังพันธมิตรต่อต้าน IS ของสหรัฐฯ ในซีเรีย ภายหลังการ ถอนกำลังพันธมิตรออกจากพื้นที่ภาคเหนือของซีเรีย เพื่อป้องกันไม่ให้ อาวุธและอุปกรณ์อื่นๆ ตกไปสู่กลุ่มติดอาวุธ โดยเป็นการทำลายกระสุน ปืนและลดจำนวนฐานทหารที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ พร้อมยืนยันว่าขณะปฏิบัติการ ไม่มีกองกำลังอื่นอยู่ใกล้กับฐานดังกล่าว

หลังจากนั้นเมื่อ 26 ต.ค.62 ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ของ สหรัฐฯ ได้แถลงว่านาย Abu Bakr al-Baghdadi ถูกสังหารเสียชีวิตแล้ว หลังกองทัพสหรัฐฯ ส่งทหารเข้าไปปฏิบัติการใน จ.อิดีลิม ทางตะวันตกเฉียงเหนือของซีเรีย โดยผู้นำสหรัฐฯ ระบุว่านายบักดาดีปลิดชีวิตตนเอง ด้วยเสื้อกั๊กที่เตรียมไว้สังหารตัวเองในช่วงที่หน่วยปฏิบัติการพิเศษของ สหรัฐฯ บุกเข้าจู่โจม

ในขณะที่เดียวกันผู้นำและเจ้าหน้าที่รัฐบาลระดับสูงในประเทศต่าง ๆ เช่น ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย อิสราเอล ตุรกี และญี่ปุ่น ได้แสดงท่าทีภายหลังการเสียชีวิตของนาย Abu Bakr al-Baghdadi ผู้นำกลุ่ม IS และมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การสังหารผู้นำ IS เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งชาติพันธมิตรต้องร่วมมือกันต่อไปเพื่อกวาดล้างกลุ่ม IS ที่เหลือให้หมดสิ้น ขณะที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศของอิหร่านเห็นว่า สหรัฐฯ เพียงแค่สังหารสิ่งที่ตนเองสร้างขึ้นเท่านั้น เช่นเดียวกับกระทรวงกลาโหมของรัสเซียที่อ้างว่ายังไม่ได้รับรายงานที่น่าเชื่อถือยืนยันการเสียชีวิตของผู้นำกลุ่ม IS ตามที่สหรัฐฯ กล่าวอ้าง

อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 28 ต.ค.62 สื่อ Amaq ของกลุ่ม IS ประกาศว่านาย Abu Bakr al-Baghdadi ผู้นำกลุ่ม IS และนาย Abu al-Hassan al-Muhajir โฆษกของกลุ่ม IS ได้เสียชีวิตแล้ว โดยได้แต่งตั้งนาย Abu Ibrahim al-Hashemi al-Quraishi เป็นผู้นำกลุ่ม IS คนใหม่ รวมทั้งข่มขู่จะแก้แค้นสหรัฐฯ ให้แก่นาย Baghdadi และต่อมาเมื่อ 5 พ.ย.62 กองกำลังตุรกีได้จับกุมน้องสาวของนาย Abu Bakr al-Baghdadi พร้อมกับสามีและลูกๆ ได้ทางตอนเหนือของซีเรีย

นอกจากนี้กองกำลังตุรกียังได้จับกุมนักรบต่างชาติกลุ่ม IS ที่เข้าไปปฏิบัติการในอิรักและซีเรีย ซึ่งตุรกีจะส่งตัวนักรบต่างชาติเหล่านี้กลับภูมิลำเนา ตามถ้อยแถลงของโฆษกกระทรวงกลาโหมตุรกี เมื่อวันที่ 11 พ.ย.62 ว่าได้ส่งกลับนักรบ IS กลับภูมิลำเนาจำนวน 2 คน เป็นชาวสหรัฐฯ หนึ่งคน ส่วนอีกคนเป็นชาวเยอรมนี โดยขณะนี้ตุรกีมีนักโทษ IS จำนวน 287 คน และมีผู้ที่ต้องสงสัยว่าเป็นนักรบ IS อีกหลายร้อยคน ทั้งนี้ จำนวนนักรบ IS ที่จะถูกส่งกลับภูมิลำเนาในลำดับต่อไปมีจำนวน 24 คน ทั้งหมดเป็นชาวยุโรป ประกอบด้วย ชาวเดนมาร์ก 1 คน ชาวไอริช 2 คน ชาวฝรั่งเศส 11 คน และชาวเยอรมนี 10 คน (ชาย 3 คน หญิง 5 คน และเด็ก 2 คน)

อย่างไรก็ตามจากการประชุมระดับรัฐมนตรีกลุ่มพันธมิตรปราบปรามกลุ่ม IS ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. มีสมาชิกกลุ่มพันธมิตรเข้าร่วมการประชุมจำนวน 30 จาก 81 ประเทศ สหรัฐฯ กับพันธมิตรปราบปรามกลุ่ม IS ไม่สามารถหาข้อยุติเกี่ยวกับการส่งตัวนักรบต่างชาติกลับภูมิลำเนา และยังไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการนักรบต่างชาติจำนวน 2,000 คน ที่ถูกจับกุมในอิรักและซีเรีย เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่ไม่ต้องการรับตัวนักรบกลับภูมิลำเนา โดยเฉพาะประเทศในยุโรป ซึ่งอ้างว่ายังไม่มีความหมายลงโทษพลเมืองที่ไปเข้าร่วมกับกลุ่ม IS ทั้งนี้สหรัฐฯ พยายามผลักดันให้มีการรับตัวนักรบต่างชาติกลับภูมิลำเนา เนื่องจากเชื่อว่าการคนนักรบต่างชาติไว้ในอิรักและซีเรียจะเสี่ยงต่อการทำให้กลับไปเข้ากลุ่ม IS อีกครั้ง ซึ่งสหรัฐฯ ยืนยันว่าจะจะเป็นผู้นำในการปราบปรามกลุ่ม IS ต่อไปตลอดจนจะสนับสนุนการฟื้นฟูอิรักและพื้นที่ทางตอนเหนือของซีเรีย

ยุโรป

- เมื่อวันที่ 7 ต.ค.62 นาย Christophe Castaner รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยฝรั่งเศส เตือนว่าภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในฝรั่งเศสยังอยู่ในระดับสูง-สูงมาก โดยตั้งแต่ปี 2546 ถึงปัจจุบัน ฝรั่งเศสสามารถระงับเหตุโจมตีจากการก่อการร้ายรวม 59 ครั้ง โดยเป็นการระงับเหตุในปี 2562 จำนวน 3 ครั้ง ก่อนหน้านั้นเมื่อ 3 ต.ค.62 เกิดเหตุ นาย Michael Harpon เจ้าหน้าที่ด้านเทคโนโลยีในกองบัญชาการตำรวจกรุงปารีสใช้มีดทำร้ายร่างกาย เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีผู้เสียชีวิต 5 คน รวมถึงผู้ก่อเหตุ โดยอัยการฝรั่งเศสดำเนินการต่อต้านการก่อการร้าย ระบุว่า เป็นคดีก่อการร้ายและผู้ก่อเหตุเป็นมุสลิมหัวรุนแรง

- เมื่อวันที่ 16 ต.ค.62 เจ้าหน้าที่ตำรวจสหราชอาณาจักรระบุว่า Safiyya Amira Shaikh หญิงอายุ 36 ปี จากเมือง Middlesex ถูกศาลตั้งข้อหาก่อการร้ายหลังพบพฤติกรรมต้องสงสัยในห้วงระหว่าง 19 ส.ค. – 10 ต.ค.62 ว่าสำรวจพื้นที่วิหาร St. Paul ที่ลอนดอน เพื่อเตรียมลอบวางระเบิด นอกจากนี้ ผลการสืบสวนเบื้องต้นระบุว่า หญิงดังกล่าวได้ติดต่อกับบุคคลที่ให้การช่วยเหลือจัดเตรียมประกอบระเบิดในโรงแรมที่พักที่ลอนดอน รวมถึงเผยแพร่สื่อที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย

- เมื่อวันที่ 16 พ.ย.62 ศาลเยอรมนีออกหมายจับนาง Nasim สัญชาติเยอรมัน ผู้ฝึกไฟกลุ่ม IS ที่ต้องการเดินทางกลับประเทศต้นทาง (Returnee) ในข้อหาต้องสงสัยเป็นสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายในต่างประเทศ โดยนาง Nasim เดินทางออกจากเยอรมนีเพื่อไปแต่งงานกับสมาชิกกลุ่ม IS ในอิรักตั้งแต่ปี 2557 มีหน้าที่ดูแลบ้านเรือนในพื้นที่ปกครองของกลุ่ม IS และลำเลียงอาวุธให้สมาชิกกลุ่ม IS ต่อมานาง Nasim ถูกกองกำลังชาวเคิร์ดจับกุมตัวเมื่อต้นปี 2562 และถูกทางการเยอรมนีจับกุมที่ท่าอากาศยานเมืองแฟรงก์เฟิร์ต เมื่อวันที่ 15 พ.ย.62 ขณะพยายามเดินทางกลับเยอรมนี

เอเชียใต้

เมื่อวันที่ 24 ต.ค.62 เจ้าหน้าที่ตำรวจมัลดีฟส์เปิดเผยว่าผลการจับกุมนายโมฮาเหม็ด อามีน อายุ 35 ปี สัญชาติอเมริกัน ซึ่งต้องสงสัยมีความเชื่อมโยงกับกลุ่ม IS ในฐานะผู้ทำหน้าที่ชักชวนสมาชิกใหม่และระดมทุนในมัลดีฟส์ ได้ที่กรุงมาเล (เมืองหลวง) เมื่อ 23 ต.ค.62 โดยการจับกุมครั้งนี้ปฏิบัติภายใต้ พระราชบัญญัติต่อต้านการก่อการร้ายของมัลดีฟส์ เพื่อป้องกันการเผยแพร่อุดมการณ์และแนวคิดหัวรุนแรง ทั้งนี้ มัลดีฟส์ได้รับเบาะแสจากทางการสหรัฐฯ ว่า นายอามีนเป็นสมาชิกชายงานโคราชัน (Islamic State in Khorasan: IS-K) ที่ปฏิบัติการอยู่ในอัฟกานิสถานและปากีสถาน ซึ่งเข้ามาปฏิบัติการในมัลดีฟส์เพื่อเผยแพร่อุดมการณ์หัวรุนแรง ระดมเงินทุน รวมทั้งจัดหาสมาชิกใหม่ให้ไปร่วมรบในซีเรีย แต่ปัจจุบันเปลี่ยนไปร่วมรบในอัฟกานิสถาน

แอฟริกา

- เมื่อวันที่ 25 ต.ค.62 นาย Boubker Sabik โฆษกสำนักงานตำรวจแห่งชาติโมร็อกโก ได้แถลงว่า หน่วยงานความมั่นคงโมร็อกโกได้จับกุมผู้ต้องสงสัยว่าเป็นสมาชิกกลุ่ม IS จำนวน 6 คน ในเมือง Casablanca เมือง Chefchaouen และเมือง Ouazzane โดยสามารถยึดอาวุธปืนจำนวนมาก ทั้งปืนพกอัตโนมัติ ปืนไรเฟิลล่าสัตว์ กระสุน อาวุธดาบ สารเคมี ของเหลวบางชนิดที่สามารถนำมาผลิตระเบิด รวมถึงธงของกลุ่ม IS เอกสาร และวิดีโอบันทึกการปฏิญาณตนว่าจะจงรักภักดีต่อ International Jihadist Group ในย่าน Tamaris ทางตอนใต้ของเมือง Casablanca นอกจากนี้ ยังตรวจพบอุปกรณ์นำทาง อุปกรณ์ว่ายน้ำ และเรือยาง ทั้งนี้ ทางกรมโรร็อกโกรายงานว่าตั้งแต่ปี 2561 พบว่ามีชาวโมร็อกโกจำนวน 1,699 คน เดินทางไปซีเรียและอิรักเพื่อเข้าร่วมกับกลุ่ม IS อย่างไรก็ตาม โมร็อกโกเกิดเหตุรุนแรงจากกลุ่ม IS เพียงครั้งเดียวในรอบ 10 ปีจากเหตุระเบิดกัตตาลาคร ในเมือง Marrakesh ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวน 17 ราย เมื่อปี 2554

- เมื่อวันที่ 1 พ.ย.62 กลุ่ม IS ก่อเหตุโจมตีฐานทัพในอินเดลีมาเน แคว้นเมนากา ทางตอนเหนือของมาลีทำให้มีผู้เสียชีวิต ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทหาร 53 ราย และพลเรือน 1 ราย ซึ่งเป็นเหตุโจมตีครั้งร้ายแรงที่สุดในมาลี ทั้งนี้ สำนักข่าว Amaq ซึ่งเป็นสื่อของกลุ่ม IS รายงานว่า กลุ่ม IS เป็นผู้อยู่เบื้องหลังเหตุโจมตีดังกล่าว แต่ไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันคำกล่าวอ้างดังกล่าว

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- เมื่อวันที่ 5 ต.ค.62 เจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารของฟิลิปปินส์ระบุว่า อดีตสมาชิกแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islamic Liberation Front: MILF) จำนวน 7 ราย ถูกกลุ่มติดอาวุธ Dawlah Islamiyah ซึ่งเป็นกลุ่มที่สนับสนุนกลุ่ม IS สังหารในเหตุโจมตีฐานที่มั่นของแนวร่วม MILF ใกล้กับเมือง Shariff Saydona ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ เมื่อ 4 ต.ค.62 ซึ่งกลุ่ม IS ออกมาแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุโจมตีดังกล่าว ทั้งนี้ แนวร่วม MILF เคยเป็นกองกำลังติดอาวุธที่ใหญ่ที่สุดในฟิลิปปินส์ แต่ได้เริ่มทยอยปลดอาวุธตั้งแต่ ก.ย.62 ตามเงื่อนไขสนธิสัญญาสันติภาพ ปี 2547

- เมื่อวันที่ 22 พ.ย.62 นาย Talha Jumsah หรือ Abu Talha ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบิดของกลุ่ม IS และล่ามของกลุ่มอาบูไซยาฟ (Abu Sayyaf) ถูก The 1st Scout Ranger Battalion ของกองทัพฟิลิปปินส์สังหารระหว่างปฏิบัติการใน Sitio Tubig Amu หมู่บ้าน Tanum เมือง ปาติกุล (Patikul) จังหวัดซูลู ทั้งนี้ กองทัพฟิลิปปินส์ถือว่า Abu Talha เป็นเป้าหมายผู้ก่อการร้ายคนสำคัญ เพราะนอกจากจะได้รับการฝึกฝนและ

ทำระเบิดแสวงเครื่องจากกลุ่ม IS แล้ว ยังเป็นผู้ถ่ายทอดวิธีการทำระเบิดให้แก่กลุ่มอาบูไซยาฟ ที่นำไปก่อเหตุระเบิดฆ่าตัวตายในหลายพื้นที่ของจังหวัดซูลูด้วย ขณะที่ JTFS จะยังคงปฏิบัติการไล่ล่าสมาชิกกลุ่ม Abu Sayyaf อย่างต่อเนื่องตามข้อสั่งการของประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์เตของฟิลิปปินส์

- เมื่อวันที่ 22 ธ.ค.62 เกิดเหตุระเบิดในเมือง Cotabato จ. Maguindanao บนเกาะมินดาเนาของฟิลิปปินส์ โดยคนร้ายโยนระเบิดเข้าใส่รถขนส่งเจ้าหน้าที่ทหารขณะขับผ่านย่านกลางเมือง Cotabato แรงระเบิดทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 21 ราย ในจำนวนนี้เป็นทหาร 9 นาย โดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นคาดว่าเหตุระเบิดครั้งนี้เป็นฝีมือกลุ่ม Bangsamoro Islamic Freedom Fighters (BIFF) ซึ่งประกาศสวามิภักดิ์ต่อกลุ่ม IS ที่ยังเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลในพื้นที่ ทั้งนี้ เหตุระเบิดเกิดขึ้นก่อนที่ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์เต มีกำหนดลงพื้นที่ใน 23 ธ.ค.62 และฟิลิปปินส์เตรียมพิจารณายกเลิกกฎอัยการศึกในภาคใต้ของประเทศ

สถานการณ์ภัยพิบัติและโรคระบาด

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ปาณิสรา เกียนอ่อน

สถานการณ์ภัยพิบัติ และโรคระบาด ในห้วง ต.ค.- พ.ย.62 มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

สถานการณ์ภัยพิบัติ

- เมื่อวันที่ 12 ต.ค.62 เกิดพายุไต้ฝุ่นฮาภิบิสพัดเข้าเกาะฮอนชู ซึ่งเป็นเกาะหลักของญี่ปุ่นในวันเดียวกัน และกำลังมุ่งหน้าไปทางชายฝั่งตะวันออกเฉียงของญี่ปุ่น ส่งผลให้ประชาชนต้องอพยพออกจากที่อยู่อาศัยมากกว่า 7 ล้านคน ทั้งนี้ พายุไต้ฝุ่นฮาภิบิสมีความเร็วลม 225 กม./ชม. ส่งผลให้เกิดพายุฝนและลมรุนแรงที่สุดนับตั้งแต่เกิดพายุไต้ฝุ่น Vera พัดเข้าญี่ปุ่นเมื่อปี 2502

- เมื่อวันที่ 16 ต.ค.62 สำนักงานสำรวจทางธรณีวิทยาสหรัฐฯ (United States Geological Survey : USGS) รายงานการเกิดแผ่นดินไหวรุนแรงขนาด 6.4 แมกนิจูด บริเวณกลางเกาะมินดาเนาทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ใกล้กับเมืองดาเวาซึ่งเป็นภูมิภาคของประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์เต แผ่นดินไหวดังกล่าวส่งผลให้อาคารบ้านเรือนต่าง ๆ แตกร้าวเสียหาย และไฟฟ้าขัดข้อง

- เมื่อวันที่ 1 พ.ย.62 สำนักงานเทศบาลกรุงนิวเดลีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ หลังตรวจพบค่าเอควิวโอ ซึ่งเป็นดัชนีวัดความเป็นมลพิษทางอากาศตามมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) สูงถึงระดับ 484 ซึ่งค่าเอควิวโอระหว่าง 401 ถึง 500 เป็นระดับที่เกินกว่าเกณฑ์ปลอดภัยของ WHO ถึง 20 เท่า รวมถึงอยู่ในระดับแย่ที่สุดและเป็นอันตรายที่สุดต่อสุขภาพ ขณะที่โรงเรียนในกรุงนิวเดลีปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ 29 ต.ค.62 เช่นเดียวกับโครงการก่อสร้างทุกแห่งได้รับคำสั่งให้ระงับไว้ก่อน จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ มีการแจกหน้ากากอนามัยที่มีคุณสมบัติในการกรองฝุ่นละอองขนาดเล็กหรือพีเอ็ม 2.5 ให้กับประชาชนจำนวนมากกว่า 5 ล้านชิ้น

สถานการณ์โรคระบาด

- เมื่อวันที่ 10 ต.ค.62 จากการประชุม Global Fund ในการต่อสู้กับโรคเอดส์ วัณโรค และมาลาเรีย ที่จัดขึ้นที่เมืองลียงของฝรั่งเศส มีมติเห็นชอบให้เพิ่มเงินในโครงการดังกล่าว อย่างน้อย 13,920 ล้านดอลลาร์สหรัฐในอีก 3 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นการปรับเพิ่มขึ้นจากจำนวน 12,200 ล้าน

ดอลลาร์สหรัฐเมื่อปี พ.ศ.2559 ทั้งนี้ ประเทศที่เข้าร่วมประชุมดังกล่าว ส่วนใหญ่มาจากภูมิภาคแอฟริกา และประเทศหลักที่รับเงินจากการบริจาคในโครงการนี้ เช่น ไนจีเรีย แทนซาเนีย คองโก โมซัมบิก และซิมบับเว เป็นต้น

- เมื่อวันที่ 10 ต.ค.62 องค์การอนามัยโลก ประกาศว่าสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโอบลาให้อยู่ในวงจำกัด เฉพาะพื้นที่จำกัดทางภาคตะวันออกเฉียงของคองโก ซึ่งเป็นบริเวณชนบทในเมือง Mambasa, Komanda, Mandima และ Beni ทั้งนี้ ไวรัสโอบลาได้แพร่ระบาดครั้งใหญ่ล่าสุดในคองโกตั้งแต่ ส.ค.61 ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 2,144 คน มากเป็นลำดับสองรองจากการระบาดในแอฟริกาตะวันตกเมื่อห้วงปี 2557-2559

- เมื่อวันที่ 23 ต.ค.62 ศูนย์ปรสิติวิทยา ระบาดวิทยา และไข้มาลาเรียแห่งชาติของกัมพูชาออกแถลงการณ์ว่า พบการติดเชื้อไข้มาลาเรียจำนวนมากใน 7 จังหวัดของกัมพูชา ได้แก่ โพธิ์สัด (ติด จ.ตราดของไทย) กัมปสปีอ สตีงตรง มณฑลคีรี พระวิหาร (ติด จ.ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ของไทย) กระแจ และรัตนคีรี ทั้งนี้ การติดเชื้อไข้มาลาเรียในกัมพูชามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเมื่อปี 2560 มีจำนวนผู้ติดเชื้อไข้มาลาเรียทั้งสิ้น 45,991 คน และปี 2561 จำนวน 65,114 คน

- เมื่อวันที่ 14 พ.ย.62 ผู้อำนวยการศูนย์ห้องปฏิบัติการและระบาดวิทยาแห่งชาติลาว ที่แจ้งเตือนชาวลาวทั่วประเทศให้เพิ่มความระมัดระวังหลังมีการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในลาว ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตแล้ว 74 คน และติดเชื้อไวรัสแล้วมากกว่า 37,700 คน ส่วนใหญ่อยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์และแขวงทางภาคใต้ จากรายงานขององค์ WTO ปัจจุบันโรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่แพร่ระบาดได้เร็วที่สุด โดยมีการแพร่ระบาดอย่างมากในไทย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ โดยจำนวนผู้ติดเชื้อในภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตกเพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัวในห้วง 10 ปีที่ผ่านมา

จากสถานการณ์ภัยพิบัติ และโรคระบาดที่เกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และไม่จำกัดเขตแดนภายในรัฐใดรัฐหนึ่งเท่านั้น เห็นได้จากการระบาดของโรคต่าง ๆ เช่น มาลาเรีย ไข้เลือดออก เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ย่อมเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ การเกิดวิกฤติการณ์ทั้งภัยพิบัติ และโรคระบาด อาจนำไปสู่ความเสียหายที่ตามมาอย่างรุนแรง หากไม่สามารถป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว เหล่านั้นได้อย่างทันที่ เช่น ควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อบรรเทาภัยพิบัติ และควรมีการทำความร่วมมือทางด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ เป็นต้น

1. การประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ครั้งที่ 1/2563

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ครั้งที่ 1/2563 เรื่อง “สถานการณ์ความมั่นคงและความท้าทายของอาเซียนในปี 2020” ระหว่างวันที่ 29-31 ต.ค.62 ณ ห้องประชุมศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ โดย พล.อ. นเรนทร์ สิริภูบาล ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นประธาน มีสาระสำคัญดังนี้

1. สถานการณ์ความมั่นคงและความท้าทายของราชอาณาจักรกัมพูชา (กพข.) มีประเด็นสำคัญดังนี้ (1) นายกรัฐมนตรีฮุน เซน ได้เตรียมความพร้อมให้บุตรชาย ได้แก่ พล.ท. ฮุน มาเนต (บุตรชายคนโตของ นรม. ฮุน เซน) ในการสืบทอดตำแหน่งผู้นำกัมพูชา อันจะเห็นได้จากกรณีที่ พล.ท. ฮุน มาเนต (ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผบ.ทบ.กพข.) ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการถาวรพรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People’s Party : CPP) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ารัฐบาลยังสามารถกุมอำนาจไว้ได้อย่างเบ็ดเสร็จ อย่างไรก็ตาม แม้จะยังมองไม่เห็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในขั้วรัฐบาล แต่การขึ้นสู่ตำแหน่งระดับสูงในกองทัพอย่างรวดเร็วของ พล.ท.ฮุน มาเนต อาจก่อให้เกิดรอยร้าวภายในที่สามารถปะทุเป็นความขัดแย้งที่สามารถ

ทำลายเสถียรภาพของรัฐบาล หากไม่มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเพียงพอ (2) กรณี นายซัม รังสี แกนนำพรรคสงเคราะห์ชาติ (Cambodia National Rescue Party : CNRP)(พรรคฝ่ายค้าน กพข.) ยืนยันแผนการกลับ กพข. โดยผ่าน

ไทยห้วง พ.ย.62 ดังนั้นไทยจำเป็นต้องระมัดระวังท่าทีต่อกรณีดังกล่าว เพื่อเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อ หรือเผยแพร่ข่าวเท็จจนอาจส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง (3) ในปัจจุบัน กพข. มีความพร้อมและความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นวัยแรงงาน รัฐบาลมีนโยบายเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านเศรษฐกิจที่ชัดเจน อาทิ การยกเลิกการจัดเก็บค่าธรรมเนียมหลายประเภท และการควบคุมการทุจริตของเจ้าหน้าที่ตามจุดผ่านแดน เพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนผู้ประกอบการส่งออกในประเทศ กัมพูชามีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้อต่อการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ รัฐบาลกัมพูชามีนโยบายมุ่งสู่การเปลี่ยนไปเป็นอุตสาหกรรมเกษตรแบบแปรรูปตามแนวทางที่ตลาดต้องการมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะตลาดจากจีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ เป็นต้น และไทยควรพิจารณาจุดผ่านแดนที่เปิดใหม่ ได้แก่ บ้านหมอตา จ.โพธิ์สัตร์ เพื่อเพิ่มโอกาสให้กับนักลงทุนชาวไทย เนื่องจากกัมพูชาได้ผลักดันพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษและพัฒนาเป็นเมืองใหม่ หรือที่เรียกว่า “ทมอตาซีตี้” (4) กัมพูชาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางการศึกษาเป็นอย่างมาก และได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรมาตั้งแต่ปี 2549 โดยใช้แนวคิด Education for All ที่ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทางการศึกษา และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สมัยใหม่ที่ไม่สร้างความขัดแย้งระหว่างกัน (โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ในยุคเขมรแดง) ตามแนวทางขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)

2. สถานการณ์ความมั่นคงและความท้าทายของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (สมม.) มีประเด็นสำคัญดังนี้ (1) หากมองภาพการเมือง สมม. ในปัจจุบัน อาจเข้าใจว่า สมม. กำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย แต่ในความเป็นจริงแล้วกองทัพ สมม. ยังคงมีเอกภาพในเชิงอำนาจ รัฐบาลพลเรือนพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy : NLD) ยังคงมีอำนาจจำกัด อีกทั้งยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความปรองดองภายในชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำให้นางออง ซาน ซูจี สูญเสียสถานะความเป็นตัวแทนประชาธิปไตยในสายตาชาวโลกไป (2) สำหรับการเลือกตั้งทั่วไปที่จะเกิดขึ้นในปี 63 คาดว่า พรรค NLD จะยังคงครองเสียงข้างมากได้อีกครั้งแม้อาจได้คะแนนไม่ท่วมท้นเท่ากับการเลือกตั้งครั้งก่อน อย่างไรก็ตาม พรรค NLD ยังขาดผู้นำที่มีคุณสมบัติพิเศษที่จะมาทดแทนนางออง ซาน ซูจี ได้ ซึ่งชาวเมียนมาถือว่าเป็นมารดาของประเทศ และเป็นวีรสตรีที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นจึงถือเป็นความท้าทายในการก้าวไปสู่ประชาธิปไตยใน สมม. ในอนาคต (3) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของ สมม. ในปัจจุบัน โดยเฉพาะการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายคาดว่าจะไม่เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งท่าเรือน้ำลึก เส้นทางขนส่งและถนน ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อม เนื่องจากรัฐบาล สมม. ทบทวนการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งคาดว่าจะใช้ระยะเวลาหลายปี ดังนั้น อนาคตของเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายจึงยังต้องจับตามองกันต่อไป (4) ไทยควรระมัดระวังท่าทีในการแสดงความคิดเห็นต่อ สมม. ในเวทีระหว่างประเทศ เนื่องจาก สมม. ให้ความสำคัญกับการมีศักดิ์ศรีและไม่ได้รับความช่วยเหลือจากใครเป็นพื้นฐานสำคัญ พร้อมทั้งยึดถือความมั่นคงของชาติเหนือสิ่งอื่นใด อันจะเห็นได้จากการที่ สมม. ประสบความสำเร็จในการวางตัวเป็นกลาง และไม่ถูกรอบล้อมโดยประเทศมหาอำนาจทั้ง สหรัฐฯ และจีน ดังนั้นไทยจึงไม่ควรกล่าวถึงประเด็นอ่อนไหวใด ๆ อันเป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

3. สถานการณ์ความมั่นคงและความท้าทายของ สปป.ลาว มีประเด็นสำคัญดังนี้ (1) ความสัมพันธ์ไทย-ลาว ในอดีต เป็นลักษณะไม่ต่อเนื่อง อันมาจากปมทางประวัติศาสตร์ ซึ่ง สปป.ลาว มีการส่งต่อความเชื่อ และทัศนคติเชิงลบผ่านตำราเรียน แต่ปัจจุบันความสัมพันธ์ไทย-ลาว ได้ดำเนินไปอย่างราบรื่นใกล้ชิดบนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกัน และผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะพระราชวงศ์ไทยมีบทบาทสำคัญยิ่งในการเสริมสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมในหมู่ประชาชนไทย-ลาว ผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยล่าสุดจากการประชุมคณะรัฐมนตรีร่วม ไทย-ลาว ครั้งที่ 3 ทั้งสองฝ่ายได้ยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างกันไปสู่หุ้นส่วนด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อช่วยให้ สปป.ลาว เจริญรุ่งเรืองอย่างค่อยเป็นค่อยไป (2) สำหรับด้านการเมือง สปป.ลาว มีโครงสร้างทางการเมืองที่มีลักษณะการสืบทอดอำนาจผ่านบุตรหลานของอดีตผู้นำ ซึ่งเป็นความเชื่อของโฮจิมินห์ที่ต้องการให้บุตรหลานเป็นผู้สืบทอดอำนาจทางการเมืองเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันทางการเมืองกันอย่างรุนแรงระหว่างตระกูลใหญ่ และยังมีการจัดตั้งองค์กรมหาชนเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้าพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ตั้งแต่ในระดับสถาน

ศึกษา จึงทำให้มีการปลูกฝังความเชื่อของโฮจิมินห์ตั้งแต่แรกเริ่มก่อนการคัดสรรสมาชิกเข้าสู่พรรคฯ ทำให้นักการเมืองรุ่นใหม่ต่างยึดถือตามแนวทางนี้ จึงทำให้พรรคฯ รัฐบาลมีอำนาจการต่อรองทางการเมืองสูง อย่างไรก็ตาม ห้วงปี 64 จะมีการประชุมใหญ่พรรคประชาชนปฏิวัติลาว ซึ่งไทยต้องจับตามองความเคลื่อนไหวทางการเมือง สปป.ลาว ต่อไป (3) สปป.ลาว ได้ตั้งกองบัญชาการทหารอากาศ กองทัพประชาชนลาวขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อ ค.ศ.62 โดยขึ้นตรงกับกระทรวงป้องกันประเทศ โดยได้มีการสั่งซื้อเครื่องบินฝึกขับไล่ระดับสูงแบบ Yak-130 จำนวน 4 ลำแรกจากแผน 10 ลำ จากรัสเซียเข้าประจำการ ซึ่งการตั้งกองบัญชาการทหารอากาศเป็นการพัฒนาของกองทัพประชาชนลาวทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ และเป็นการก้าวสู่ระเบียบแบบแผนที่ทันสมัยของเหล่ารบทางอากาศ (4) ความท้าทายด้านเศรษฐกิจของ สปป.ลาว คือ ความไม่สมดุลระหว่างแรงงานกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการมีปัญหาโครงสร้างประชากร เป็นสังคมประชากรอายุอ่อนวัย (เฉลี่ยประมาณ 21 ปี) ทำให้มีแรงงานจำนวนน้อย และต้องใช้แรงงานชาวเวียดนาม ประกอบกับการมีสัดส่วนพื้นที่ที่เกษตรกรรมต่ำ สาเหตุมาจากสารเคมีที่ตกค้างจากสงครามในอดีต จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน (5) การเข้ามาของรถไฟจากจีนที่มาสร้างใน สปป.ลาว นั้น ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมครั้งใหญ่ และคาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างก้าวกระโดด ซึ่งถือเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งของ สปป.ลาว โดยเฉพาะการไหลบ่าเข้ามาของกลุ่มทุนจากจีน ซึ่งรถไฟดังกล่าวคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 64 จึงถือเป็นความท้าทายของไทยเช่นกัน โดยเฉพาะพื้นที่ฝั่งตรงข้าม จ.หนองคาย

4. สถานการณ์ความมั่นคงและความท้าทายของมาเลเซีย (มช.) มีประเด็นสำคัญดังนี้ (1) ระบบการปกครองของ มช. มีความแตกต่างจากไทย เนื่องจาก มช. ปกครองด้วยระบบสหพันธรัฐ ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ในระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับรัฐจึงมีความจำเป็น และมีความสำคัญอันจะส่งเสริมให้การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น (2) มช. มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนไทย โดยเฉพาะบทบาทการอำนวยความสะดวกในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ มช. ยังมีแนวนโยบายในการต่อต้านการก่อการร้ายและแนวคิด

นิยมความรุนแรง การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด และการค้ำมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของไทย ซึ่งไทยและ มช. สามารถแสวงประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาร่วมกันได้ (3) สำหรับด้านเศรษฐกิจ มช. และไทยมีมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างกันเป็นจำนวนมาก ดังนั้น มช. จึงมีส่วนในการขยายขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของไทย โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวชายแดน นอกจากนี้ มช. ยังมีเครือข่ายความสัมพันธ์ทางการค้าที่ดีกับประเทศในอาเซียน ซึ่งไทยสามารถแสวงประโยชน์จากเครือข่ายความสัมพันธ์ของ มช. ดังกล่าว นอกจากนี้ มช. ยังมีการผสมผสานของเชื้อชาติต่าง ๆ ทำให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีนได้ดี ไทยจึงสามารถใช้โอกาสนี้ในการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างกัน อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาทางการศึกษาของไทย (4) มช. ยังเผชิญความท้าทายจากความเป็นพหุสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษาและวัฒนธรรม ที่ทุกเชื้อชาติต่างอยู่กันอย่างแบ่งแยก ไม่สามารถกลืนกลายกันทางวัฒนธรรมได้ ประกอบกับการใช้นโยบายภูมิบุตรที่ไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันภายในชาติ ทำให้ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติสามารถปะทุขึ้นมาได้ทุกเมื่อ

5. สถานการณ์ความมั่นคงและความท้าทายของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (วณ.) มีประเด็นสำคัญดังนี้ (1) จากเอกสาร

สรุปบทเรียนของ วณ. ได้ระบุถึงภัยคุกคามความมั่นคงตามแบบ (Traditional Threats : TS) ได้แก่ ความมั่นคงทางการเมืองภายใน และการคงอยู่ของพรรคคอมมิวนิสต์ วณ. อธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน ความมั่นคงทางไซเบอร์ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะข้อพิพาทในทะเลตะวันออก สำหรับภัยคุกคามความมั่นคงไม่ตามแบบ (Non-Traditional Threats : NTS) ได้แก่ การค้ามนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ การจัดการทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะสถานการณ์ในแม่น้ำโขง และการรุกคืบของน้ำเค็มที่มีผลต่อการเกษตร และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (2) ความท้าทายทางการเมืองของ วณ. ในปี 63 ได้แก่ ห้วง เม.ย.-ต.ค.63 โดย วณ. จะจัดการประชุมสาขาพรรคในระดับจังหวัด เพื่อเลือกเจ้าหน้าที่พรรคระดับท้องถิ่น ก่อนการจัดประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์ในห้วง ม.ค.64 เพื่อเลือกคณะกรรมการกลางพรรค รวมทั้งการคัดเลือกคณะกรรมการการเมือง (Politburo) ซึ่งเป็นองค์กรบริหารสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์ อันจะถือเป็นการกำหนดทิศทางทางการเมืองและเศรษฐกิจของ วณ. ในอีก 5 ปีข้างหน้า ซึ่งไทยต้องจับตามองในประเด็นดังกล่าว (3) สำหรับประเด็นข้อพิพาทในทะเลตะวันออก ทำให้มีการคาดว่า วณ. ในฐานะที่จะเป็นประธานอาเซียนในปี 63 จะพยายามผลักดันประเด็นดังกล่าวเข้าเป็นวาระหนึ่งในการประชุมต่าง ๆ ของอาเซียนทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อผลักดันให้เกิดการจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea : COC) ขึ้นโดยเร็ว อย่างไรก็ตาม แม้ วณ. จะมองว่าจีนเป็นภัยคุกคามความมั่นคง แต่ วณ. ก็ยังคงพยายามประคับประคองความสัมพันธ์ผ่านการประชุมแลกเปลี่ยนต่าง ๆ พร้อมใช้นโยบายการต่างประเทศที่เน้นการสร้างมิตรประเทศเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับจีน (4) ปัจจุบัน วณ. ถือเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปฏิรูปเศรษฐกิจ อันมาจากการที่รัฐบาลประกาศใช้นโยบายเศรษฐกิจ Doi Moi โดยกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อยกระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจ 6 ประการ ได้แก่ การกระจายอำนาจบริหารแก่ภาครัฐกิจและท้องถิ่น การมีระบบเศรษฐกิจเสรี กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนและดอกเบี้ยเป็นไปตามกลไกตลาด ให้สิทธิครอบครองที่ดินในระยะยาว และเสรีการซื้อขายสินค้าเกษตร การเพิ่มบทบาทแก่ภาคเอกชน และการเปิดเสรีด้านลงทุน โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การที่ผู้นำมีวิสัยทัศน์ สังคมมีเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน และประชาชนในชาติมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ (5) วณ. เป็นประเทศที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน โดยกลายเป็นฐานการผลิตทางเลือกเนื่องจาก แรงงาน วณ. เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ค่าแรงมีความเหมาะสม โดยมีราคาถูกกว่าแรงงานไทย 2.5 เท่า และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI โดยเฉพาะชาติตะวันตกมีเข้ามาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ วณ. ยังได้ทำข้อตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป (The European Union : EU) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว หลังจากใช้เวลาในการเจรจา 7 ปี ซึ่งถือเป็นประเทศที่ 4 ในเอเชียต่อจาก เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และเป็นประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียประเทศแรกที่ได้เซ็นข้อตกลงนี้ ซึ่งคาดว่าปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นทันทีร้อยละ 15 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในปี 63

6. สถานการณ์ความมั่นคงและความท้าทายของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (อินช.) มีประเด็นสำคัญดังนี้ (1) ถึงแม้ อินช. จะเป็นประเทศมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในโลก แต่เป็นมุสลิมสายกลางที่ยึดมั่นในหลักปรัชญา 5 ประการ เป็นรัฐเดี่ยว ได้แก่ การนับถือพระเจ้าสูงสุดหนึ่งเดียว เป็นมนุษย์

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

ที่เจริญและเที่ยงธรรม ความเป็นเอกภาพของ อช. อำนาจอธิปไตยของ ปวงชน และหลักความยุติธรรมทางสังคมมาเป็นรากฐานของสังคมพหุนิยม ประเทศ ดังนั้น อช. จึงมีการฝึกนักปกครองและส่งเข้าไปปกครองพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ อช. ไม่แตกเป็นหลายรัฐ มีเพียงแต่ติมอร์เลสเตเท่านั้น (2) จากการมีเอกภาพในการปกครองสูง ทำให้เป็นไปได้ยากที่ อช. จะกลายเป็นรัฐอิสลาม และแม้จะเคยมีความพยายามที่จะก่อตั้งรัฐอิสลาม แต่ไม่ประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตามคาดว่าในอนาคตจะไม่มีการแบ่งแยกดินแดนอีก รวมถึง จ.อาเจะห์ แม้จะเป็นจังหวัดเดียวที่ใช้กฎหมายชารีอะห์ และยังคงเผชิญกับขบวนการแบ่งแยกดินแดนในปัจจุบัน (3) ปธน.โจโก วิโดโด ตั้งเป้าจะเป็นมหาอำนาจขนาดกลางและใจสมุทรโลก (Global Maritime Fulcrum) ผ่านการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน (Blue Economy) และได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย Indonesia Sea Politic เมื่อปี 2560 ซึ่งคาดว่านโยบายดังกล่าวจะทำให้ อช. มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก ในปี 2593 (4) ส่วนปัญหาทะเลตะวันออก ถึงแม้ อช. จะไม่เคยแสดงจุดยืนว่าเป็นประเทศคู่ขัดแย้งกับจีน แต่ในทางภูมิศาสตร์แล้วทะเลทางตอนเหนือของ อช. อย่าง

ทะเลนาตุนา (Natuna Sea) มีส่วนที่ซ้อนทับกับพื้นที่ที่จีนอ้างสิทธิ์ จึงยังคงเป็นความกังวลของ อช. และทำให้ อช. เริ่มพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางเรือ (5) สำหรับด้านการเมืองและการทหาร การที่ ปธน.โจโก วิโดโด แต่งตั้ง พล.ท. ปราโบโว ซูเบียนโต เป็น รมว.กท. คาดว่าเป็นการประนีประนอมลดแรงเสียดทานระหว่างทหารและพลเรือน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างกันน่าจะมีความดีขึ้น นอกจากนี้รัฐบาล อช. ยังยืนยันว่าจะไม่ทำสนธิสัญญาทางทหารอย่างเป็นทางการกับประเทศใด และไม่ยินยอมให้ประเทศใดเข้ามาใช้ประโยชน์จากฐานทัพทางทหาร ของ อช.

2. การฝึกอบรมภายใต้โครงการ “Senior Security Studies Course”

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ร่วมกับศูนย์ศึกษาความมั่นคงแห่งเอเชียแปซิฟิก (The Asia-Pacific Center for Security Studies : APCSS) กระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกา

จัดการฝึกอบรมภายใต้โครงการ “Senior Security Studies Course” ระหว่างวันที่ 16-23 พ.ย.62 ณ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ กองทัพอากาศเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา แหลมแท่น จ.ชลบุรี โดย พล.อ. นเรนทร์ สิริภูบาล ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นประธาน โดยวัตถุประสงค์ เพื่อให้กำลังพลกองทัพอากาศได้พัฒนาความรู้ และทักษะในการคิดวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง ภายใต้บริบทที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการ

ขาดแคลนทรัพยากร เทคโนโลยีและความมั่นคงในอินโด-แปซิฟิก และการเตรียมผู้นำแห่งอนาคต : การศึกษาสำหรับผู้บริหารในสภาพแวดล้อมความปลอดภัยที่ซับซ้อนในศตวรรษที่ 21 และ 4) การจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนตามหัวข้อการบรรยาย โดยผู้เข้าร่วมการอบรมมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อย่างเสรี และนำเสนอผลการแลกเปลี่ยนทุกหัวข้อบรรยายที่เป็นประโยชน์สูงสุด

ภายหลังการฝึกอบรมฯ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ ได้ทำการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการอบรม และประเมินความคิดเห็นของคณะอาจารย์จาก APCSS ได้สรุปผลการประเมินดังนี้ 1) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการอบรม มีผลประเมินโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก โดยผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่าการจัดอบรมมีประโยชน์ ทำให้ได้รับความรู้ และสามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติ

งาน และเสนอให้เพิ่มจำนวนวันและขยายเวลาในการอภิปรายให้มากขึ้น 2) ผลการประเมินความคิดเห็นของคณะอาจารย์ ได้รับข้อเสนอแนะควรจัดให้มีผู้เข้ารับการอบรมมาจากหน่วยงานด้านความมั่นคงหลากหลายภาคส่วน ทั้งทหาร พลเรือน และเอกชน รวมทั้งต่างชาติ และองค์กรระหว่างประเทศ เช่น อาเซียน เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้มีความคิดเห็นด้านความมั่นคงได้ครอบคลุมทุกมิติ และการบูรณาการทำงานร่วมกันในการรับมือกับปัญหาด้านความมั่นคงที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในอนาคตต่อไป

จัดทำยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศของไทยได้ต่อไป กิจกรรมการฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย 1) บรรยายพิเศษ โดย พล.อ.บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์ อดีตผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในหัวข้อ “ความมั่นคงในศตวรรษที่ 21” 2) การบรรยายจาก พล.อ.เจตวุฒิศราประยูร ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองบัญชาการกองทัพอากาศ ในหัวข้อ “การสร้างภาพอนาคตเชิงยุทธศาสตร์และการวางแผนด้วยสถานการณ์” 3) การบรรยายโดยคณะอาจารย์จากศูนย์ศึกษาความมั่นคงแห่งเอเชียแปซิฟิกฯ มีหัวข้อ การบรรยาย ได้แก่ การคิดเชิงยุทธศาสตร์และสังสารในสภาพแวดล้อมความมั่นคงที่ซับซ้อน ภูมิรัฐศาสตร์และการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ สถาบันยุทธศาสตร์ความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก การแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ในสภาพแวดล้อมการปฏิบัติการด้านข้อมูล อาชญากรรมข้ามชาติในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ความมั่นคงทางไซเบอร์ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก Deep Fake Videos ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อมและการ

3. การสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 1/2563

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 1/2563 เรื่อง “แนวทางการขับเคลื่อนกองทัพสู่การเป็นกองทัพดิจิทัล” เมื่อวันที่ 26 พ.ย.62 ณ ห้องประชุม ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ 1 โดย พล.อ.ต. ภูมิไฉเลขสุนทรการ ผอ.ศสย.สพท. เป็นประธาน และ น.อ. ไชยา ออกแดง ผอ.กศย.ศสย.สพท. เป็นผู้ดำเนินรายการ มีวิทยากร ประกอบด้วย 1) รศ.ดร.ธีรณี อจลากุล ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (GBDI) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 2) คุณไอรดา เหลืองวิไล รองผู้อำนวยการ รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล 3) อ.ปริญญา หอมเอนก ประธานและผู้ก่อตั้ง ACIS Professional Center Co., Ltd. (ACIS) และ 4) พ.อ.เทอดไทย ทักษธานี รอง ผอ.สปก.ยก.ทหาร ซึ่งผลการสนทนา มีสาระสำคัญดังนี้

1. สถานการณ์ แนวโน้มสำคัญของการพัฒนาประเทศไทย สู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ปัจจุบันประเทศไทยมีสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สพร.) (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานกลางของระบบรัฐบาลดิจิทัล ทำหน้าที่ในการให้บริการ ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล รวมถึงผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างสมบูรณ์ โดยมีกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการเป็นรัฐบาลดิจิทัล คือ พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ.2562 และแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ.2563-2565

2. สถานการณ์ แนวโน้มสำคัญของการพัฒนากองทัพ สู่การเป็นกองทัพดิจิทัล ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่สร้างความเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence), Big Data, Cloud หรือ Internet of Things (IoT) ซึ่งกองทัพสามารถนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านความมั่นคงได้ เช่น การวิเคราะห์เชิงทำนาย (Predictive Analytics) ในการก่อเหตุก่อการร้าย การประเมินความเสี่ยงในด้านอาชญากรรม ระบบการจัดการสงคราม (War-

fare Management System) การวิเคราะห์เครือข่ายโซเชียลเน็ตเวิร์ก (Influencer Analysis Social Network Analysis : SNA) เป็นต้น สำหรับ บก.ทท. มีเป้าหมายการดำเนินงานในปี พ.ศ.2565 คือ เป็น “DIGITAL Headquarter” โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เป็น “SMART Headquarter” เพื่อรองรับการเป็นกองทัพดิจิทัล

3. ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนกองทัพสู่การเป็นกองทัพดิจิทัล มีดังนี้ 1) ควรจัดให้มียุทธศาสตร์ความมั่นคงดิจิทัล (Digital Defence) ที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการความมั่นคงในไซเบอร์ (Cyber Space) ของประเทศให้เป็นระบบ 2) มิตินความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ควรเป็นบทบาทของทหาร เพราะเป็นเรื่องของความมั่นคงของประเทศไทย (National Security) 3) การมีผู้นำที่มีความมุ่งมั่นที่จะนำองค์กรไปสู่ความเปลี่ยนแปลง (Strong Leadership) เป็นผู้นำที่มีแนวคิดดิจิทัล อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิธ นธรรมองค์กรที่องค์กรในที่สุด 4) Digital Transformation นอกจากจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลแล้ว ปัจจัยสำคัญที่ต้องเปลี่ยนแปลงคือความคิด (Mindset) ของทุกคนในสังคม 5) การพัฒนาความรู้และทักษะด้านดิจิทัลที่เกี่ยวข้องและจำเป็น ให้แก่บุคลากรในองค์กรแต่ละระดับ ให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ 6) กองทัพควรจัดให้มี Data catalog (สมุดหน้าเหลือง) ที่เก็บข้อมูลของแต่ละหน่วย เพื่อเอาไว้ใช้ในการวิเคราะห์ด้วย AI และนำไปสู่การเป็น Smart Intelligence Search ในอนาคตด้วย 7) การปรับมุมมองและทัศนคติของประชาชน รวมถึงการสร้างตระหนักรู้ถึงความสำคัญในเรื่องความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber Awareness) ให้เป็นวาระชาติ

4. การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างประเทศ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ให้การต้อนรับ Mrs. Sophie Boisseau du Rocher นักวิจัยอาวุโส ศูนย์อาเซียนศึกษา French Institute of International Relations (IFRI) กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เพื่อหารือแลกเปลี่ยนทางวิชาการ กับ พล.อ.ต. ภูมิไฉเลขสุนทรการ ผอ.ศสย.สพท. ในหัวข้อเรื่อง “Military new strategy thinking in South East Asian Countries and how the military mindset are changing with the influence of the Big countries as US and China” เมื่อวันที่ 12 พ.ย.62 ณ ห้องประชุม 1 ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์ ศคย. (Vision)

เป็นองค์กรชั้นนำในการสร้าง
และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านยุทธศาสตร์
และความมั่นคง ด้วยการเป็น
DIGITAL และ SMART ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในอาเซียน
Strategic wisdom for people

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 02-275-5716 www.sscthailand.org